

#4 06/2020

LITERNAUTICA

REVISTĂ (ONLINE) DE LITERATURĂ ȘI ALTE MOFTURI

I CAN'T
BREATHE

Conținutul acestei reviste este protejat prin copyright.

Orice reproducere a conținutului este interzisă prin lege, cu excepția cazurilor în care se primește acordul autorilor.

Autorii sunt singurii responsabili pentru propriile creații.

ECHIPA

Daniela Albu
Vasile Baghiu
Cornel Bălan
Daniel Dorosan
Florin Giurcă
Cosmin Leucuța
Gabriel Florin Macsim
Pavel Nedelcu
Alexandra Niculescu
Mihail Victus

EDITORI NUMĂR CURENT

Cornel Bălan. Pavel Nedelcu. Alexandra Niculescu. Mihail Victus

CUPRINS

EDITORIAL

004 | Omorînd în numele legii - Cornel Bălan

RECENZIE

053 | Primul Război Mondial în chipuri și ipostaze
feminine - Lidia Trăușan-Matu

158 | „Cocoșul decapitat”, de Eginald Schlattner - E.
Rădulescu

204 | „Un deget topit”, de Yuki Shimizu - Tettyo Saito

ESEU

113 | Povestea Ultimului Om - Ciprian Blidaru

PROZĂ

010 | Înregistrări - Sarah Gerard

030 | Deasupra noastră, doar cerul înstelat - Cristian Vicol

046 | Falca - Cosmin Leucuța

064 | Conversație cu André - José Luís Peixoto

069 | Pietrele rămân - Pavel Nedelcu

088 | Ceartă și împăcare - Adrian Scriminț

095 | Regele Fluturilor - Florin Giurcă

119 | Fuck off - Alexandra Niculescu

131 | Veteranul - Viorel Prodan

144 | Un bebeluș agățat cu capul în jos - Tettyo Saito

150 | Matadorul - Dan Banu

172 | Pe scurt - Grigore Radu

179 | Vera - E. Rădulescu

193 | Elsinore - Mihai Popa

EDITORIAL

Cornel Bălan

OMORÎND ÎN NUMELE LEGII

În înregistrarea video a ultimilor minute din viața lui George Floyd sînt multe lucruri șocante.

Faptul că, deși e un munte de om, nu opune nici cea mai mică rezistență. Că pe măsură ce își pierde cunoștința geme ***mamă*** și ***nu pot să respir***, în timp ce genunchiul polițistului continuă să-l apese mereu la fel. Nu percepem nici o milă, nici o urmă de umanitate din partea polițistului.

Un animal prădător care neperturbat, instinctual, asistă la uciderea prăzii. Sîntem șocați că oamenii din jur îl imploră să-l lase pe George Floyd în pace dar omul în uniformă este surd, într-un fel de transă. Că victima

rămîne complet nemişcată mai mult de două minute și cu toate astea genunchiul nu se ridică. Că e o crimă în public, ziua în amiaza mare, că e asistată de alți trei polițiști care nu fac nimic. Că *ei* se simt atotputernici.

Totuși, ce e cu adevărat șocant pentru mine e să văd cum pe tot acest interval, minute în șir *polițistul își ține mîna în buzunar*. Este limbajul corporal iar ceea ce transmite e cu adevărat șocant.

Nu fac nimic deosebit, nu-mi pasă, sînt cît se poate de calm și cu mîinile în buzunare.

Greșeala majoră a lui Derek Chauvin (și a altor cîtorva polițiști înaintea lui) este că, spre deosebire de Ku-Klux-Klan, omoară un negru în văzul lumii, în secolul 21 cînd de oriunde poate apărea un telefon mobil care să filmeze și cel mai neînsemnat incident – nu doar o crimă.

Cauza incidentului este o bancnotă falsă de douăzeci de dolari cu care, cu puțin mai devreme înainte de a muri, George Floyd cumpărase ceva dintr-un magazin. O mulțime de oameni sar și trag concluzia că, din moment ce plătise cu o bancnotă falsă, George Floyd era vinovat, dar toți acești cretini nu înțeleg că, în primul rînd, nu s-a dovedit cu certitudine că bancnota era falsă și apoi nu se știe dacă George Floyd nu o avusese în portofel, fiind fraierit la rîndul lui de altcineva. Iar pedeapsa pentru distribuirea bancnotelor false ***nu este*** pedeapsa cu moartea. *Orice cetățean este nevinovat pînă cînd se rostește sentința într-o sală de judecată.*

Mișcările de stradă nu sînt chiar întîmplătoare. Să nu uităm că primăvara arabă a început în 2010 în Tunisia

atunci cînd o polițistă umilește un vânzător stradal fără permis de comerț, îi răstoarnă taraba și-i confiscă cîntarul electronic. Omul și-a dat foc în fata poliției.

La fel, nici protestele scăpate de sub control din America nu sînt întîmplătoare. Ele au mai multe cauze. În februarie făceam pronosticul că purtatul obligatoriu de mască în China (acoperitul feței și imposibilitatea programelor de recunoaștere a trăsăturilor faciale de a-și face treaba) va încuraja populația să se revolte împotriva guvernului. Ca și la alte pronosticuri am greșit, dar nu cu mult.

Frustrarea populației după atîtea săptămîni de izolare, de sărăcire pe fondul pierderii serviciului avea nevoie doar de o scînteie pentru a exploda.

Frustrarea populației de culoare în special, *a cetățenilor de mîna a doua* în general.

Videoclipul uciderii lui George Floyd a devenit viral. Opinia publică și-a amintit lungul șir de maltratări, mai mult sau mai puțin recente.

Din 2015 încioace poliția din Minneapolis și-a auto-documentat folosirea forței de 11500 de ori, iar de 6650 de ori subiectul a fost o persoană de culoare. În comparație, au folosit de 2750 de ori forța împotriva unui alb, iar populația albă e totuși predominantă (60%) – ceea ce înseamnă că în ultimii cinci ani au folosit forța de șapte ori mai mult împotriva persoanelor de culoare decît împotriva albilor.

Protestele sînt deci punctul terminus al unor serii mai lungi de incidente de neiertat. *Ce trebuia făcut pentru a*

atrage atenția polițiștilor americani că se comportă precum cîinii din Ferma Animalelor de George Orwell? Jamar Clark, 24 de ani, împușcat în Minneapolis în 2015, Thurman Blevins, 31, împușcat în 2018 în timp ce implora “vă rog, nu mă împușcați!”, Philando Castile, 32, a cărui prietenă transmite live incidentul filmat cu telefonul mobil. Din 2012 poliția din Minneapolis primise 2600 de plîngerii civile. Nimeni nu luase nici o măsură!

Nici unul din zecile de cazuri de oameni uciși în timpul arestului sau în arest nu a rezultat într-o condamnare!

În cel mai rău caz, jurații (presupun că în majoritate albi) au condus procesul către un așa numit *mistrial* (cazul e respins pe baza unei erori judiciare). Pînă acum cea mai serioasă pedeapsă fusese o suspendare fără salariu timp de 40 de ore!

Derek Chauvin este primul polițist acuzat oficial pentru crimă de gradul doi (garantez că va fi condamnat) și cu toate acestea populația nu poate fi calmată. Tensiunile sînt mai mari decît se credea. Sînt zeci de ani de-a lungul cărora populația de culoare din America a fost nedreptățită. Îmi amintesc cum, acum mai bine de zece ani, am auzit la radio de un “experiment” în care o agenție trimitea aceleași CV-uri către angajatori, doar că în unele dintre ele intenționat folosea nume ce erau cunoscute ca fiind nume la modă numai populației de culoare. Rata de chemare la interviu era șocant în defavoarea „numelor de culoare”.

În zilele următoare revoltele vor fi probabil înăbușite de forțele de ordine.

Dar nimeni nu va uita pata de pe obrazul Americii. Și în nici un caz cărțile de istorie.

P.S. Incredibil – am reușit să nu vorbesc deloc despre Trump!

I CAN'T
BREATHE

PROZĂ

Sarah Gerard

ÎNREGISTRĂRI

Traducere: Cornel Bălan

Toate numele au fost schimbate.

L-am întâlnit pe Jerod în clasa a doispea. E anul când mi-am dat jos aparatul dentar, anul când am înlocuit ochelarii cu lentilele de contact.

Și el e tot în ultimul an, dar mergem la școli diferite: sînt la arte cu specializarea muzică; el e la o școală tehnică de peste drum unde își dă examenele să-și echivaleze liceul.

În ziua când ne întâlnim, lucrează la Chick-fil-A în Tyrone Food Court și mă vrăjește să-i dau numărul de telefon, apoi o țigară. Fumăm în parcare în spatele unui șir de tomberoane putrezind în soarele de amiază al

Floridei. Are părul roșcat închis, ochii ca de chihlimbar și buze pline. Degetele lui fac mișcări cu țigara.

Mă întreabă ce muzică îmi place.

- Bright Eyes.

- N-am auzit în viața mea, zice.

- Elliott Smith?

Neagă din cap.

Îmi spune că e DJ Qwork și mixează electro. Are un set de platane marca Turner în dormitor și coșuri rămase de la lapte, pline cu discuri. O dată pe lună le ia cu el la Ybor City și așteaptă în fața Amfiteatrului să-l lase să mixeze dar mai mult freacă discul pentru prieteni, în camera lui, sau la petreceri sau la adunări de Rave sub podul Sunshine Skyway. Întotdeauna știe când se adună vreo gașcă să asculte Rave. Pe lângă mixaj, chestia următoare care-i place cel mai mult e să țină prelegeri despre istoria muzicii electronice, nuanțe și subcategorii: jungle, drum'n'bass, house, ambient – sînt sute. Are o șapcă de plajă cu *electro* brodat pe bor. O poartă în fiecare zi, întotdeauna perfect curată.

Avem amîndoi șaptîșpe ani, dar el e mai maturizat, are școala vieții, a trăit o altă viață decît mine – așa că se gîndește că sînt inocentă și îmi place să-i arăt că nu sînt. Anul trecut, maică-sa l-a trimis să stea cu taică-său în St Petersburg (Florida), ca să-l facă să scape de ce consideră ea că sînt influențe negative. Mi se pare palpitant cum vorbește despre viața lui recentă în Tampa. A fumat cocaină, și-a injectat heroină și a futut o grămadă de fete – în timp ce eu am văzut cinci penisuri

și m-am culcat cu trei persoane, poate că de vreo zece ori în total. La scurt timp după ce ne-am cunoscut e promovat la mașină de făcut smoothie, imediat după Chick-fil-A. Tot acolo îl cunoaște pe Sean, care devine sursa noastră principală de droguri. Aici începe anul meu de trăit pe muchie.

Liceul meu are un program care are scopul să aducă copii albi într-un cartier de negri. E o școală într-o școală: poate patru sute de copii în programul ăsta, dintr-un total de două mii. Teoretic, oricine poate intra în program dar trebuie să treci de audiții. Așa că ajută dacă ai făcut și școala elementară tot de arte, ceea ce eu am făcut. Am studiat balet, dans tematic, jazz dance, muzică vocală, muzică de teatru și arte vizuale.

Pentru o scurtă perioadă am fost și într-un cor. Într-a zecea am schimbat specialitatea de la muzică de teatru la muzică vocală, și atunci am intrat în cor.

Corul e riguros. Studiem opera. O dată pe săptămână, las corul ca să iau lecții private cu doamna Bancford într-un mic studio cu un pian cu coadă. La sfârșitul anului o să dau un recital final împreună cu prietenele mele cele mai bune, Gisele și Lily.

Ashley, cealaltă prietenă a mea, face specializarea dans. Ne-am întâlnit la un cerc de teatru, în vara de după clasa întâi. Melodia „I Saw the Sign” a lui Ace of Base a fost cea mai tare chestie de la radio după „Dreamlover” de Mariah Carey.

Am pus Ace of Base în difuzoarele de la cercul de teatru în fiecare dimineață, și la show-ul de la sfârșitul verii am

cîntat „Hero”, a lui Mariah Carey. Întotdeauna mi-a plăcut să cînt. În timp ce Ashley, dintotdeauna a fost cu dansul. A început cînd avea șase ani și s-a ținut de el pînă acum, ultimul nostru an de liceu, unsprezece ani mai tîrziu. Dansatoarele sînt cunoscute drept curviștine și există un zvon că unele dintre ele pot fuma țigări din vagin.

Ashely nu e tîrfă dar adoptă personalitatea fetei-rele. E deșirată iar greutatea ei fluctuează în permanență după cum mănîncă sau nu. Fumează un pachet de țigări pe zi. O prind pantalonii scurți mai bine decît pe oricare altă fată pe care o cunosc.

În ultimul nostru an de liceu, Ashley îl cunoaște pe Miles. Miles lucrează la Petland-ul de după cinematograful din Largo Mall. O lălăim în fața cinematografului, dacă să vedem sau nu filmul. Recent, Ashley a început să lucreze acolo așa că acum sîntem pe bune cu toți angajații lor. La cinema, și în general, facem colecție de prieteni. Nu prieteni cu hobby-uri asemănătoare, ci prieteni pe care-i unește o lipsă de interes în orice. Pur și simplu se află pe acolo, adunîndu-se în locurile goale, așa cum se adună mizeria în crăpăturile din asfalt. Miles e genul ăsta de om. Pare să știe foarte multe despre animale. Are o menajerie de reptile în acvariile de lîngă locul unde-și ține narghileaua.

E cu șapte ani mai mare ca noi și adoră să ia pastile „din alea”. Miles pare inofensiv la început. Mă privește în ochi. Arată ok: păr de culoarea nisipului, ochi verzi care sînt o

idee prea apropiați. Și știe că tînjim după atenția băieților, așa că flirtează cu noi, ceea ce ni se pare distractiv. Devine gelos, ceea ce o fletează pe Ashley, cel puțin la început. Are întotdeauna la el iarbă și cîteodată ceva extra - Xanax, Vicodin, Ecstasy. Ecstasy e nou apărut și toată lumea care-l ia se crede expertă în asta. Miles debitează ingredientele chestiilor ăstora pe care le cumpără de parcă el le-a sigilat în pachete.

Mama lui Ashley are cancer așa că ea pierde o bună parte din clasa a doispea stînd acasă să o îngrijească - sau spunînd că stă acasă. E totuși greu pentru ea să stea în casa unde mama ei trage să moară, așa că găsește scuze să nu fie acolo. Miles devine un motiv foarte bun să nu stea acasă. Curînd după ce începe relația cu el, încearcă Ecstasy și-i descoperă însușirile speciale de-a provoca bucuria aia euforică. Începe să le ia tot timpul.

Miles e în continuă mișcare. Cînd îl întîlnim locuiește într-un duplex albastru prăfuit ce dă în strada Ulmeton, într-o zonă neracordată dintre Largo și parcul Pinelass, considerată nașpa. Unii dintre prietenii noștri de la cinema locuiesc deasemenea acolo și, în principiu, la cîteva luni după ce l-a întîlnit, Ashley locuiește de asemenea acolo. Doarme la Miles și dimineața următoare apare la 7:30 amețită la școală, tot în hainele de la dans. După școală conduce acasă să verifice ce face mama ei, după care se duce la cinema unde lucrează cîteva ore, apoi la Miles, unde își petrece noaptea. Locuința ei proprie devine locul unde se duce doar să-și schimbe hainele. După un timp nu se mai duce deloc.

Nu știu exact ce se întâmplă în duplex. Îngrijorată, îmi fac apariția acolo într-o sîmbătă dimineată. Miles doarme. Ashley și cu mine stăm pe o sofa super umflată cu prietenul lui Miles care e fan heavy metal, un tip la vreo treizeci și ceva de ani pe nume Clark, care lucrează într-un magazin de electronice. Fumează cu geamurile închise și jaluzelele trase. La un moment dat Ashley ne spune că Miles doarme amețit de Xanax. „Mă duc să-l trezesc cu un sex oral”. Stau singură cu Clark pe canapea. Nu îl cunosc bine dar am auzit că prietena lui e înspăimîntătoare. Am văzut-o o dată; îmi amintesc foarte puțin în afară de lacătul în formă de inimă care-i acoperea tot pieptul. Fac conversație cu Clark. În mai puțin de zece minute Ashley e înapoi. Plînge. Mărșăluiește prin bucătărie, pornește cuptorul, și în tăcere își face un sandvici cu ouă.

Clark și cu mine o urmărim cu privirea. Se întrerupe la jumate, se întoarce în dormitor, și o auzim țipînd. Revine un minut mai tîrziu, trîntind ușa. O întrebăm care e problema.

- E un jegos nenorocit cînd se trezește după Xanax, ne spune.

Termină sandviciul și i-l duce. Iar țipete. Plec.

Cu Jerod, să fumezi marijuana e un mod de măsurare a timpului. E un ritual care marchează finalul unei stări de a fi și începutul alteia: separare, apropiere; lîncezeală, dor de ducă. Cînd, după școală, ajung la casa lui, fumăm o porție. Cînd Sean vine să ne ia la o petrecere mai fumăm o porție. Să îndemni și pe alții alături. Misiunea noastră

e să obținem cât mai mult din cantitatea aia. Ne mobilizează astfel încât să devenim înc-o dată imobili și să celebrăm victorii în căutarea-ierbii fumînd și mai multă iarbă în timp ce ne uităm la desene animate.

Matoli în camera lui, discutăm despre muzică. Cădem de acord în ce privește Kraftwerk și unele albume Pink Floyd. Nu ne înțelegem la aproape tot restul, dar ne tolerăm unul altuia stările. A ajuns să-mi placă Anthony Rother, iar lui Jerod a început să-i placă Radiohead. Sînt în al treilea an de cursuri de teoria muzicii și îmi place să-i enumăr cadențele, întinsă în patul metalic, în timp ce el face ture. Îi plac modulările de chitară bass și să mixeze ritmuri de tobe pe sintetizator. Sună „dark” și frumos. Îl fac să se simtă periculos. Cînd învîrte discul își apasă casca pe o ureche și dă din cap aplecat peste scula de mixare, fluturîndu-și degetele. Cînd ajunge la părțile care-i plac cel mai mult, își ridică brațele în sus ca și cum se roagă.

Știe ce vrea și cine e. Are un viitor luminos. E luminat tare, ca la un show de lasere. Filmul lui favorit e Groove, cartea favorită e Last Night a DJ Saved My Life; banii lui merg pe droguri și albume de muzică. Nu e un tip complicat. E hotărît. Îmi explică mie de unde vine numele lui de DJ.

- Un Qwark¹ e o dilema inherentă, spune el. Stăm pe carpetă din dormitorul lui după o sesiune de giugiuleală.

¹ Qwark e un mod de a trăi/visa că poți face școală și în același timp lucra part time și lansa o carieră pe net, ca vlogger sau youtuber. Nota trad.

Afișe Rave atîrnă pe pereți printre abțibilduri cu stele și comete care strălucesc în întuneric. Caută în rucsac și recuperează de acolo o agendă cu spirală și un creion. Pe prima pagină desenează o jumătate de cerc tremurat. Cu cele două capete libere face un pătrat, apoi desenează încă un pătrat un pic mai departe și unește colțurile pentru a face imaginea să arate tridimensională.

- Sunt un cub și o sferă storcite împreună într-o singură entitate, spune pătimaș, privindu-mă în ochi. E inventat de mine.

Ne trotilam la fiecare cîteva săptămîni. Cîteodată Sean aduce Ecstasy, alteori alt prieten.

E o zi caldă de octombrie cînd Sean ne ia cu mașina, pe mine și pe Jerod, la o petrecere într-un cartier de pe plajă. Nu cunosc persoana care o dă; de fiecare dată ne întîlnim la o altă casă. Jerod trebuie să facă pe DJ-ul la petrecerea asta, așa că și-a adus discurile cu el, aruncate în portbagaj.

În drum o luăm și pe Gisele. Începînd de la orientarea din clasa a noua, eu și cu ea am fost cele mai bune prietene. E prima oară cînd o să se drogheze - din cauza asta e stresată și vrea să fie printre oameni în care are încredere.

Gisele e minionă și pe jumate are sînge yemenit: păr cîrlionțat negru, lăsat pe spate, pielea ca șofranul, ochi vii, căprui și un zîmbet asimetric. E nebună după Cirque du Soleil și visează să ajungă pe scena lor - s-a antrenat la ținut echilibrul pe cap și e virtuoaasă cu bețele fluorescente: chestia preferată la fiecare petrecere. În

caz că nu-i merge cu echilibrul pe cap speră să reușească cu acrobațiile. Dacă ratează acolo, se face cîntăreață. E una dintre cele mai bune cîntărețe de la noi din clasă, una dintre cele mai bune pe care le-am auzit, și deja și-a creat legături cu personalul Cirque du Soleil. S-a împrietenit cu cineva care face balans pe cap la show-ul Quidam și cu o creatoare de costume de la Drailon. A petrecut o săptămînă în Franța cu creatoarea și cu fostul ei prieten, un vocalist pentru Quidam. Gisele știe pe dinafară toate cîntecele de la Cirque du Soleil. După absolvire, plănuiește să plece în afară ca plasatoare la Alegria, cu speranța că o să facă ucenicia sub vocaliștii show-ului.

E ora magică atunci cînd ajungem la petrecere. Casa stă pe picioroange, cu balconul zăbrelit înspre stradă. Cînd intrăm, un bărbat fără cămașă e întins pe podea. Alții sînt grupați în diverse colțuri. Un set de platane așteaptă lîngă peretele cu ușile rabatante care duc spre balcon. În intervalul unei ore, scrișnim din dinți și fumăm Newports în lanț, și suflăm unul în ochii celorlalți ce tragem din inhalatoare Vicks. Balconul este cel mai frumos loc pe care l-am văzut vreodată, și toți din el sînt în parte suflete îngemănate, în parte genii. Gisele și cu mine ne sărutăm ca să ne cimentăm legătura.

TJ apare lîngă noi. TJ a fost cu prietena noastră Lily în generală și i-a luat virginitatea. În linii mari se știe că i-a făcut ceva rău, cumva, dar nimeni nu știe exact ce s-a întîmplat. E ras în cap de la ceafă pînă deasupra urechilor. Restul e împletit în șuvițe și prins într-o coadă. Poartă un tricou alb, pantaloni de parașutist și adidași de

skateboard. I-am văzut poza mai demult dar nu l-am întâlnit niciodată. Înainte să ne dăm seama sîntem tare prinse în conversație.

- Să învîrți discul e o experiență gen sufletul părăsește corpul, ne spune.

S-a introdus cu numele DJ Mission, unul dintre DJ-ii care o să pună muzică noaptea asta. Specialitatea lui e „trance” și „tehnو”. Tocmai a terminat și acum cîntă DJ Qwork.

- Noi sîntem cîntărețe, zice Gisele.

- Pentru noi nu e experiență în afara corpului, e din corp.

- O experiență în corp, spune el.

- Care iese din el, îl corectez eu.

- Spiritul tău atinge audiența, spune Gisele.

Ceva mai tîrziu sînt plecați și topesc gheață pe pieptul unui necunoscut. Îl recunosc ca fiind tipul întins pe podea cînd am intrat la început. E încă pe podea. Are ochii închiși și brațele deasupra capului. Pieptul lui e bronzat și musculos. Lumina bețișoarelor se reflectă în pîrîiașele de apă care se preling pe el. Îmi spune despre jobul lui ca public speaker.

- Sînt cel mai vechi caz născut cu SIDA, ți-pă să acopere muzica.

DJ Qwork e încă la pupitre. Mă întreb de cînd fac ce fac. Îmi place cum se simte.

- Fac tururi prin licee și azile de bătrîni și vorbesc despre depășirea problemelor.

- Ce le spui? îl întreb.

Gisele și TJ revin. Sîntem din nou pe balcon. Jerod e acum cu noi. Are ochii închiși și îl masez pe pomeți.

Un flacon de Vicks VapoRub apare lîngă mine. Îl șterg cu el pe sub nas.

Gisele și TJ se țin de mîină și toți acceptăm asta; le dorim să se iubească; dragostea e frumoasă. Aprind o țigară. Aprind una de la alta. Mă mîngîi cu Jerod apoi revin să mă giugiulesc cu Gisele. Îmi trag cămașa de pe mine și îmi golesc o sticlă de apă în cap și zac pe podea.

Gisele e în sufragerie, învîrtind bețe fluorescente și sîntem toți înapoi în mașina lui TJ mergînd spre casă, la răsărit.

La recitalul de final, vocaliștilor li se cere să interpreteze două cîntece italiene, două franțuzești, două germane și două în engleză. Cîntăm Mozart, Bach, Handel, Schumann, Strauss și Berlioz. Cîntăm cîntece populare irlandeze și americane. Cîntăm jazz. Cea mai bună arie a lui Lily e „Batti, batti, o bel Massetto” a lui Mozart, din Don Giovanni. Are pasiune și îți rupe inima; se potrivește cu personalitatea ei. Eu am madrigalul de Caccini, „Amarilli, mia bella”, plină de tortură și vibrații. Instructorii repartizează elevilor lor cîte șase cîntece iar celelalte două pot fi cîntece alese de studenți. Aleg să cînt, la cele pe care le aleg eu, „Lascia ch’io pianga” de Rinaldo și „Cîntecul lui Sally” din “The Nightmare Before Christmas” - Gisele o să mă secondeze la „Jack’s Lament”.

Mă gîndesc ce fel de artist vreau să fiu odată ce părăsesc îngrădirea protectivă a liceului. Deși îmi place opera, nu sînt pasionată de ea. Nu mă atrage să-mi cîștig

existența cîntînd cîntecele altora. Prefer să le cînt pe ale mele. Pregătirea mea e în interpretare corală așa că explorez opțiunea de a compune pentru cor. Iau o foaie de hîrtie din caietul de teoria muzicii și încep să compun un „O Magnum Mysterium”, în primul rînd pentru că îmi place cel pe care îl vom cînta la concertul de iarnă. Scriu triplele și cheile de bas și chibzuiesc la prima notă. Tot ce știu despre compoziție e ceea ce am învățat la cursul de teoria muzicii. Nu cînt la niciun instrument. Știu prea puțin despre tradiția formulei la care scriu. Dintr-odată mă simt ca și cum încerc să scriu un roman știind doar bazele gramaticii limbii engleze. Nu trec de primul rînd.

Iau lecții de chitară cu unchiul meu și mă joc cu ideea de a urma o carieră de cîntăreț-compozitor. Chiar asamblăm împreună cîteva cîntece. Chitara mea este un Austin, acustică, pe care am dat 300\$ la Sam Ash. Am botezat-o Betty - e cu siguranță o ea. Îmi place să o racordez pe Betty; racordarea e ceva ce simt că pot face bine. După ce o racordez, îmi place să cînt un G sol și apoi să-mi mut inelarul de pe coarda cea mai de jos pe următoarea. Nu știu ce înseamnă asta din punct de vedere tehnic, dar simt că îmbunătățește sunetul general al corzii, așa că introduc șmecheria asta în toate cîntecele mele. Simple și triste, cîntecele mele folosesc atîtea combinații de corzi E, G, D și C cît sînt în stare.

Din procesul de compoziție, iubesc partea de interpretare vocală. Încă din copilărie m-am antrenat ca soprană registru deși sînt mai confortabilă să cînt alto. Mi se pare că sopranele sînt, de facto, vocaliste cu

adevărat. Am o voce clară, înaltă și pot să interpretez variații complicate, foarte sus. Mai mult decât orice alt tip de cântec îmi plac baladele - instructorul de interpretare teatrală mi-a spus o dată că sun ca o cântăreață de country. Dar și mai mult decât să cânt îmi place să compun versuri. Simt că poezia versurilor mele împreună cu calitatea vocii pot eclipsa competența mea limitată la chitară. Cîteodată versurile evoluează din poeme; cîteodată încep cu intenția de a scrie versuri și apoi doar continui să le scriu după ce termin cântecul.

Însemnările mele din jurnal sînt eratice și contorsionate de emoție. De cîteva ori le citesc cu voce tare părinților - pentru a transmite ceva altfel inefabil? Nu știu. Consider că personalitatea mea viitoare va fi un amestec din Ani DiFranco, Tori Amos și Sylvia Plath. Am o mulțime de sentimente complicate și cîndva oamenilor o să le pese de ele.

Trimestrul ăsta sînt înscrisă de asemenea la cursul de fotografie. Fiecărui elev din clasă i s-a dat o cameră foto și o port pe a mea peste tot. Îmi place să-i simt greutatea în jurul gîtului. Îmi imaginez dreptunghiuri invizibile care încadrează totul. Să fii în camera obscură e un mod de a oblitera timpul. Ador magia imaginii apărînd din alb și mirosul chimicalelor.

Cuvîntul „deschizătură” („aperture” în original) sună ca un sărut. „Diafragmă” („shutter” în original) sună ca fluturi. Încep să le spun prietenilor mei despre planurile mele de a urma calea fotojurnalismului - mai exact în lumea muzicii rock. O să fiu din echipa fotografilor

revistei Rolling Stone, spun. Jobul meu o să fie să călătoresc cu formațiile mele preferate. O să văd chestii pe care altfel nu le-aș vedea. Doar gândiți-vă la toți oamenii pe care o să-i întâlnesc.

Merg cu părinții la New York să vizităm câteva colegii. Luăm o cameră la etajul zece al hotelului Helmsley pe strada 42. Din colțul cel mai apropiat ne putem uita spre vest și vedem luminile din Time Square. Sînt prima oară aici și e noapte.

Părinții s-au băgat în pat și mi-au spus în mod expres să nu ies singură din hotel. Sînt afară, la colț, îndreptîndu-mi aparatul foto spre vest, în josul străzii 42, apropiind roșeața din depărtare în focus.

- La ce te uiți? spune o voce din spate.

Cobor camera și mă răsucesc.

Doi bărbați la costum zîmbesc spre mine. Cel înalt are trăsături de italian: piele măslinie, păr des și o barbă tunsă scurt. Celălalt e mai tînăr, mai deschis la piele, cu ochi de culoare deschisă.

- Fac poze, spun.

- Ești fotograf? zice cel înalt.

- Doar iau cursuri.

- Oh? Cursuri de colegiu?

- Liceu.

Zîmbește siret.

- Pun pariu că nici măcar nu e film în camera aia.

Mă uit în jos spre aparat, apoi tot în jos la cum sînt îmbrăcată. E frig; port o jachetă Nine West, lăbărțată, din

blană artificială și în picioare niște Birkenstocks. Am descusut ca lumea pulpele de la blugi.

- Are film în el, zic. Țin camera înspre el și-i arăt fereastra din spate unde se vede filmul.

- Știi, noi sîntem fotografi, zice.

- Pe bune?

- Da. Facem poze pentru National Geographic.

- Wow, zic.

- Cum se face că ai deschiderea la diafragmă așa de în jos?

Mă uit la el. Cunosc cuvîntul și pot să localizez funcția pe aparat dar nu știu cum se lucrează cu asta. Cînd fac o poză, pur și simplu răsucesc roțița din partea de sus a aparatului apoi și pe cea din față pînă cînd apare luminița verde.

Pot să ajustez o mulțime de erori cînd dezvolt în camera obscură, sau simt că o pot face. Pe alea care nu reușesc, le numesc abstracte.

- Nu prea știu, mă confesez. Nu am învățat încă asta la ore cu adevărat.

- Vrăjeli, zice. Nu ești la liceu.

- Ba sînt, zic.

Scot portofelul din buzunar și îi arăt permisul de conducere. În poză port un tricou Bad Kitty burgundia, cercei care atîrnă și machiaj puternic.

- Data nașterii e aici, spun. Am șapțișpe ani. Sînt aici ca să vizitez colegii.

Se uită la mine apoi înapoi la prietenul lui care stă la câțiva pași în spate în timp ce noi vorbim. Prietenul zîmbește și dă din cap.

- Ascultă, zice cel înalt. N-are sens să pozezi Times Square. Toată lumea pozează Times Square - nu o să faci tu una mai bună ca ei. Îți trebuie o poveste.

- Ce vrei să spui? zic.

- Adică o poveste, ceva de care să-ți pese, cu oameni. Hai încoa', să-ți arăt.

Își pune mîna pe spatele meu și începe să mă ghideze. Ne întoarcem pe 42 spre o stradă mai întunecoasă care e aproape pustie. Mergem repede, în liniște. La jumatea distanței de strada următoare ne oprim în fața unui bar.

- Aici, spune. Uite-te la asta.

Un tip și o tipă fumează afară, profilați în lumina străzii.

- Ce e așa special? zic.

- Ce? Asta e o poveste, spune. Se ceartă. Există conflict.

Are dreptate - îmi dau seama acum. Nu țipă, dar limbajul trupurilor transmite tensiune. Și totuși nu sînt atrasă de subiect.

- Fă-o, spune. Haide.

- Ce e interesant la ea? zic.

- Îndreaptă camera spre ei și fă poza. Ai încredere în mine. Fă-o acum.

Sîntem într-un restaurant, colț cu barul. S-au așezat pe o latură a mesei, m-am așezat pe cealaltă parte. Sînt prinsă între peretele din spatele meu, fereastra din dreapta și scaunul gol din stînga. Mă întrebă dacă vreau

să comand ceva și spun că nu. Când îi vine cafeaua celui mai tânăr spun că vreau să mă întorc la hotel.

- Nu, nu, stai un minut, spune cel înalt. Stai. Vorbeam doar.

- Nu pot, zic eu. Îmi pare rău, trebuie să mă întorc.

- Stai doar un minut.

- Chiar nu pot.

Se uită la prietenul lui. Prietenul lui își ridică umerii. „Las-o să plece” spune.

Afară, pe curbă, cel înalt insistă să cheme un taxi. Când ajunge unul, cel tânăr se urcă în el, mă prinde de braț și mă smucește înăuntru. Țip la el să-mi dea drumul, mă trag înapoi. În palma lui apare o bancnotă de douăzeci de dolari și înainte să realizez își bagă mîna în buzunarul meu de la blugi și îndeasă bancnota înăuntru. Mă smuncesc afară repetînd cuvîntul „nu”.

Taxiul o ia din loc. Alerg trei intersecții înapoi la hotel și o iau direct pe scări, inima-mi bate tare.

Cînd intru în cameră, părinții sînt treji. Sînt furioși că nu știu unde am fost. Mint. Le spun că am fost jos, la mezanin, făcînd poze de pe balconul hotelului.

Înapoi în Florida, dezvolt poza făcută în fața barului. Găsesc că nu e expusă destul: focusul e șters, fără detalii. Semnul de pe tenda barului spune „Ora ajustării atitudinii”. Uitîndu-mă la ea, mă simt speriată și rușinată, știind că aceasta nu este o poză pe care mi-am dorit să o fac; că am făcut-o doar pentru că așa mi s-a spus.

O port cu mine în folder săptămîni de-a rîndul, întrebîndu-mă ce să fac cu ea, incapabilă să scap de ea.

De fiecare dată cînd îmi amintesc că e acolo simt din nou mîna bărbatului pe mijlocul meu: felul cum mă ghida, felul cum l-am lăsat. Îl aud din nou spunîndu-mi că pozelor mele le trebuie o poveste. Mă gîndesc la asta cu o îngrijorare excesivă de fiecare dată cînd comprim difragma aparatului. Mă gîndesc la asta în timp ce scriu în jurnal. Mă gîndesc la asta în timp ce cînt la chitară. Văd fotografia în album de fiecare dată cînd îl deschid, simţind din nou şocul groazei şi smucitura pe încheietură. În timp, zdruncinătura devine un puseu pe inimă apoi o boală vagă şi mai tîrziu o simplă tresărire de dezgust. Dar poza este totuşi o evidenţă a acestei stări şi nu îmi pot permite să o pierd. În sfîrşit, simţind că nu pot să o arunc, o înrămez şi o agăţ pe peretele din dormitor.

Miles are ideea să vîndă pastilele anticoncepţionale ale lui Ashley pe plajă drept Ecstasy. Plaja Clearwater, mereu aglomerată, e cea mai bună şansă. Se duc în weekend pe poteca de lemn de pe plajă, cînd vînzătorii de mărunţişuri îşi aliniază tarabele pe chei şi mînuitorii de foc jonglează lîngă apă şi studenţii se îmbată şi se împleticesc pe faleză. Refolosesc pungile în care au venit pastilele lor adevărate şi ţintesc adolescenţi fraieri, disperaţi să se drogheze. Ashley e acolo pentru o doză de onestitate în plus. Miles laudă calitatea drogului. Cer 25\$ de pastilă. În total fac 175\$.

Vineri noaptea ne întîlnim la duplex. Am adus haine ca să rămîn peste noapte: pantaloni de pijama culoarea albastru bebeluş pe care mi-i pun imediat, tricoul meu de

școala generală, și papuci cu iepurași. Pe masă ne așteaptă pungi cu bețișoare fluorescente: cineva le-a cumpărat mai devreme de la magazinul de cadouri Spencer. Fiecare a adus pachete de țigări de rezervă și inhalatoare Vicks. Clark e acolo - de acum decisesem că-i un tip fain. Miles stinge luminile în sufragerie și aprinde lumina neagră de deasupra televizorului.

Spargem pastilele pe măsuța de cafea și le tragem pe nas prin bancnote roluite. Clarks răsuțește o marijuana ca să ne ajute să ajungem la punctul culminant în timp ce ecstasy-ul își începe efectul. Stau oblic pe canapea, picioarele întinse în față, mâinile încrucișate pe piept. Ashley stă în spate, cu brațele înfășurate în jurul meu și cu picioarele de o parte și de alta a mea.

- Închide-ți ochii, zice, și respiră cu mine.

Inhalăm și expirăm împreună și mă strînge la pieptul ei. Ochii mi se învîrt în cap și pulsează. Ne legănăm înainte și înapoi, înainte și înapoi. Căldura se răspîndește dinspre creștetul capului înspre pîntece și se adună acolo, mă gîdilă în jos pe picioare. Palmele lui Ashley îmi găsesc fața și îmi masează tîmplele. Cineva îmi picură apă rece pe frunte și o trece prin părul meu. Accelerez pe o autostrada digitală și în spatele meu, încolăcită, e o linie de tușă care mi se arcuiește în coloana vertebrală. Vocea unui bărbat urmărește linia unui lanț muntos și i-o simt în stomac. Îl aud pe Miles, apoi pe Ashley, dar nu știu ce spun așa că-mi deschid ochii.

Sîntem înapoi în aceeași sufragerie, în aceeași noapte ca înainte, doar că toată lumea arată diferit. În boxe se aude „Days Go Bye” de Dirty Vegas.

- Îi vedeți ochelarii? mă întreabă Ashley. Stă pe podea cu picioarele încrucișate și cu o pernă în poală. S-a schimbat în pantaloni scurți de baschet și sutien de sport. Părul i-e adunat în vârful capului, într-un coc dezordonat.

- Jur că nu port ochelari, spune Clark.

- Ba da!

- Ba nu.

Miles stă lângă mine, realizez asta. Genunchiul lui îndoit se sprijină pe coapsa mea.

- Am mai auzit asta, spune el, schimbându-și greutatea în așa fel încît să ne atingem mai tare. E de la Ecstasy. Unii oameni văd ochelari.

- Eu îi văd, spun.

- Îi vezi? zice Ashley.

Îl privesc pe Clark, care se întoarce cu fața la mine. Ne holbăm unul la altul. E mai simpatic decît mi-l amintesc.

- Îi văd, zic.

Fragment din textul *Recordings*, publicat prima dată în volumul *Sunshine State*, editura Harper Collins, 2017

PROZĂ

Cristian Vicol

DEASUPRA NOASTRĂ, DOAR CERUL ÎNSTELAT

La fel ca Numărul 1 din *Întunerice la amiază*, și Ceaușescu își străjuia supușii - era oriunde, era peste tot - pe pereții claselor, în instituții, în fabrici, în birouri, în almanahuri, în calendare, în reviste și pe stadion. Românii, asemeni lui Rubașov, echivalau caracterul ubicuu al dictatorului, mai ales într-o societate unde indivizii erau îndemnați (sau forțați) să se urmărească reciproc, cu urechile atotascultătoare și cu ochii atotvăzători ai Partidului. Dar, mai ales, cu orânduiala stabilită de sistemul de represiune – rânduire care părea că va dăinui etern, a victoriei (?) socialismului, care se țesea și se lăbărța precum o pânză lipicioasă, în toate colțurile societății și în toate detaliile vieții individuale,

de dinainte programată, calculată și dirijată. Iar în centrul acestei rețele, de pe perete, de sub copertă, de pe prima pagină a ziarului, te privea, tânăr, zâmbitor, energic, încrezător, „arhitectul vizionar al viitorului națiunii”.

Iată ce s-a întâmplat pe 18 decembrie 1989.

*

– Mie să îmi spuneți care l-ați luat. Că nu e bai. Îl punem la loc și rămâne totul între noi. Sau, cel mai bine, eu am să ies pe hol cinci minute și voi îl suiți la locul lui, apoi mergem fiecare acasă.

Gusti P., directorul de la Întreținere și Reparații Utilaje Comerciale se uită încruntat la angajații săi, peste ochelarii cu rame groase, furios că nu înțelegeau cât de dată dracului era treaba asta. Se aștepta ca cei așezați pe scaunele din piele neagră, directorială, să sară cu Tovarășu` de pe unde îl ascuseseră. Era o glumă proastă, el o știa, o știau și ceilalți. O glumă proastă și periculoasă. Poate ar fi fost mai puțin dăunătoare cu câteva zile înainte, când nu umblau, ba nu! când nu scormoneau securiștii peste tot. Ar fi găsit o cale prin care să găsească altul și să îl agațe în locul care stătea gol, deasupra lor, a tuturor. Dar acum era prea târziu. Prea târziu și prea periculos.

Păi ce pizda mă-sii era așa greu? își spuse. Trebuia să le mai zică, de parcă ei nu știau, că dacă veneau aia peste ei, aia, știți voi – *ĂIA (fir-ar al dracului de treabă!)* – și nu

Îl găseau pe Tovarăș atârnat la locul lui, era groasă? Concedieri, anchetări, arestări, sau, Doamne-ferește!, cine știe... Nu se cuvenea ca după atâta vreme... cât naiba fusese? Un sfert de secol? (25 de ani, cinci planuri cincinale) tocmai el (EL – cuvântul îi luci în minte ca o lanternă) să lipsească. Putea să dispară oricine din țara asta și uneori chiar dispăreau câte unii, măcar câteva zile. De obicei se întorceau docili și cuminți, cu botul pe labe – dacă îi întrebai ceva răspundeau ascultători: „E limpede acum, am înțeles” sau „da, să trăiți” sau „la ordine, execut”. Erau pregătiți băieții, nici nu te mai băteau, erau rafinați, tăiau cu precizie – din carieră, din familie, din viitor. Urâtă treabă. *Niciodată Tovarășul. Niciodată.* Nici măcar atunci când văruiau, își aminti. Stăteau cu ochii pe zidari ca pe butelie. Îl puneau într-o futută de plasă, sau într-un cearșaf, sau într-o rolă de plastic. Și chiar și așa, înfășurat ca într-un giulgiu, EL se uita înspre ei, cumva într-o parte, șui, cu buzele alea cărnoase și perfide.

Se scutură, cocârjat de gânduri, își aranjă bretonul subțire și se răsti la ei:

– Bă, voi înțelegeți cum stăm? Cred că nu, de aia strângeți fălcile. Păi, bă, dacă vin ăștia să ne caute pe aici și ne văd în halul ăsta, păi, mă, dau cu toții de pământ. Voi nu vedeți ce e afară? Pe rând ne fut.

Își drese vocea, rușinat. Arătă cu mâna spre geamurile întunecate ale mijlocului de decembrie. Afară era o beznă groasă, parcă mai adâncă decât de obicei, care încerca să intre peste ei și să îi înghită. Sau cel puțin așa

i se păru lui Gusti P., care se șterse din nou, încins de sudoare.

– Uite ce e afară, voi vedeți?

Oamenii își întoarseră privirile la unison. Se chiorâră o vreme, care mai mult, care mai puțin, apoi, pe rând, se întoarseră către el. Nimeni nu zise nimic.

Directorul scutură din cap și scoase din buzunarul interior al sacoului un pachet de țigări Carpați, fără filtru. Frecă nervos piatra de la brichetă și trase cu setea omului care nu are. Speranțe, Tovarăș, liniște. Prin minte îi fulgeră o amintire pe care o păstrase ani de zile ca pe o amuletă. Tocmai ce fusese însărcinat de către Partid cu problemele de producție și ideologie la Întreprinderea de la marginea cartierului Freidorf, penultima clădire, aproape în câmp, înainte de GSDP, pe lângă care intra vântul în oraș – așa ziceau timișorenii. Intrase în biroul unui politruc, ăla era acum mare goangă pe la Comitetul Central. Fusese speriat, îngrozit, și mai transpirat decât era acum, iar primul lucru pe care îl observase erau dosarele, stivuite peste tot. Și însemnările conștiincioase pe care interlocutorul său le luase la fiecare trei cuvinte pe care le rostise. Penița scârțâise pe caietul învelit în piele neagră precum o sentință a vremelniceii sale. Dacă urma să calce strâmb, firește. Ceea ce nu făcuse până acum. Fusese de mai multe ori nevoit să se bâțâie într-un echilibru precar, ca un acrobat suit undeva sus de tot, pe frânghia subțire a ideologiei, tras într-o parte și-n alta de tâmpeniile care se discutau prin birourile sale (*oameni proști, au prea multă încredere unii într-alții*), fie de

întrebările indiscrete ale Securității și de rapoartele pe care era obligat să le completeze. Uneori o mai îndulcea, alteori nu. De ce se mintă? Scrisese câteva note informative nu prea măgulitoare, sigur că da!, pentru că nu te credea nimeni dacă spuneai că toți sunt fericiți și că îl iubesc pe Tovarășu' și Partidul. Dar asta era doar treaba lui, povara lui, compromisul obișnuit, vechi de dinainte de el.

Scrumă pe jos, nepăsător la podeaua cu linoleum verde. Îi privi atent pe fiecare, din ce în ce mai furios. Apoi pe geam. La GSDP era întuneric. Probabil plecaseră acasă, pentru ce naiba să mai stea pe aici. Mai ales cu balamucul de afară, de prin Centru. Îi veni o idee.

– Bine, mă. Vă cred pe cuvânt. Nu l-ați luat niciunul dintre voi. O fi chiar așa, nu zic nu, dar eu nu mă duc dracului din cauza vreunui idiot. Și nu vă las nici pe voi. Că sunteți ai mei. Uite cum facem.

Aruncă o privire cercetătoare, măsurându-i pe fiecare. Se hotărî și spuse:

– Pilu, Cornel, voi doi mergeți dincolo, la Drumuri și Poduri. Nu cred că mai e nimeni, poate doar paznicul. Intrați prin spate și mi-l aduceți, probabil că tot pe la director e. Dar să nu vă vadă nimeni. Oricum e întuneric, dar să vă ascundeți bine.

Cei doi bărbați îl priviră lung pe director. Pilu își trecu degetele prin părul brunet, des, și începu să râdă, nervos. Celălalt, mut, se uită în altă parte, măsurând contemplativ pereții. Primul spuse, chicotind sec:

– Asta nu cred că se poate. Doar nu o să forțăm geamurile pe acolo ca să furăm un portret. Nu, asta nu o să o facem. De-acord, Cornele?

– Cum să nu o faceți, mă? Păi dacă eu v-am spus să mergeți, asta așa rămâne. E un ordin.

– Ordin? rânji Pilu. Să trăiți to'arășu, dar nu suntem la armată. De-acord, Cornele?

Bărbatul se uită cu subînțeleles către colegul său, care încă urmărea, dezinteresat, dunga vișinie care împărțea pe mijloc peretele alb și bej. Acesta dădu din umeri. Era de acord.

– Vedeți, nu avem cum, reluă Pilu. Nici nu cred că mai are rost, șopti în barbă.

– Ba da, mă, aveți cum, se miorlăi directorul, nevenindu-i să creadă că îl refuzau. E o treabă ușoară, dați o fugă, intrați, ieșiți și gata. Ne salvăm. Cât e ceasul acum? Aproape 7. Hai, mă, că nu e cine știe ce. Dacă vin ăia peste noi să ne caute? Să vadă dacă nu cumva am ieșit și noi la Operă, împreună cu ceilalți. Ne găsesc fără... fără... Făcu un semn disperat către peretele gol.

Pilu dădu din umeri. Nu era treaba lui.

– Or să ne aresteze! țipă directorul. Mai mult ca sigur. Asta vreți? Să mă îngropați, este? Dar ce v-am făcut eu? Credeți că s-a terminat? Credeți că am scăpat? N-aveți voi habar cu cine vă puneți. Ce sunt dispuși să facă. Doar i-ați văzut, i-ați auzit. Voi doi, veniți cu mine!

Bărbatul se îndreptă către ușă, urmat de cei doi. Ieși pe coridorul rece și întunecat. Lumina chioară a felinarului din curte lungea crucile geamurilor. Brațele negre

coborau de-a lungul caloriferelor reci, de-a curmezișul podelei din beton lucios, către marginile pereților, de unde le urcau, spre veghe, până la tavan. Cei trei se traseră mai la o parte.

– Nu vă jucați cu mine, spuse directorul încet, privind la jarul țigării. V-am scutit de multe până acum, dar nu mă puneți la încercare, că o să dați de dracu. Pilu, tu ai copil mic, ai nevastă. Abia ce ai primit apartament. Să mai zic ceva? Și tu, Cornele... Fi-ți cuminți și faceți cum zic. Ce se întâmplă afară... nu o să fie altfel decât a fost până acum. Și pe urmă, după ce trece toată nebunia asta, cine o să vă scrie rapoartele? Tot eu, mă. Tot eu. Așa că nu o frecați aiurea. Haide.

Aruncă țigara pe jos și o strivi cu vârful pantofului. Se întoarse fără să îi privească și porni agale pe coridorul prost luminat. Se scufundă în beznă, urmat de bocănitul pașilor care reverberau printre crucile de pe pereți. Cei doi bărbați se priviră unul pe celălalt.

– Ce facem, întrebă Pilu, descumpănit. Mergem?

– Nu știu. Crezi că e pe bune?

– Cred că vorbește serios. Nu știu dacă are dreptate, dar caută să se pună la adăpost. Poate asta ar trebui să facem și noi. Doar îl știi cum e.

Celălalt privi în jos și se scărpină pe după ceafă. Mormăi ceva pentru sine. Apoi spuse, dezumflat:

– Măcar o să fie o amintire haioasă. Cândva. Poate. Hai să vedem ce putem face.

*

leșiră în curte pe ușa grea vopsită în albastru, care prinsese rugină pe la încheieturi. Balamalele scârțâiră îndelung. Cei doi bărbați se opriră, speriați de tânguirea fierului. Pilu sâsâi cu degetul lipit de buze, îngrijorat. Privi în jur, dar nu văzu pe nimeni. Un câine prinse a hăhăi unde pe la casele care mărgineau orașul. Dinspre câmp se rostogolea un miros rău, de arsură. Le înfundă nările și se lipi de ei, de piele și de păr. Cornel tuși gros.

– Ce pizda mă-sii pute așa? horcăi greu, sufocat.

– Nu știu, o fi dat cineva foc la miriște, răspunse Pilu în timp ce se gândea care era cea mai scurtă cale către Drumuri și Poduri.

– În decembrie? Nu, e altceva. Miroase a carne, parcă așa.

– Poate pârlște cineva un porc. E Crăciunul imediat.

– Nu e pârlitură, e ceva ars, zici că au risipit carnea pe foc.

O luară la fugă prin întuneric, către gardul din plăci de beton care înconjura curtea pe toate părțile. Săltară bălăriile uscate care străjuiau mica pajiște unde vara înfrunzeau câțiva pruni, și se afundară, ghemuiți, în pământul jilav.

– Auzi, șopti Pilu, dacă-s câini dincolo? Ce facem atunci? Ne mâncă ăia printre buruieni.

– Știi tu să fie? întrebă celălalt, îngrijorat.

– Dracu' i-a căutat vreodată. Cred că am fost doar de vreo două ori pe acolo.

– Băga-mi-aș pula, sudui Cornel, furios. Căcat de treabă. Ce căutăm noi aici? Cine m-a pus să vin azi la lucru? Trebuia să stau acasă, să îmi văd de treabă. M-am și chinuit să ajung. Sunt pichete peste tot, te caută și-n cur. Știi că în față la Operă e un tanc? E un futut de tanc. Futui morții mă-sii. Pentru ce le trebuie un tanc?

– Nu știu, dar nu avem noi treabă cu ei acum. Uite, îmi faci scara și mă ridici. O să arunc un ochi. Dacă văd ceva, vreun câine sau paznicul, ne întoarcem. Bine?

Cornel se ridică în picioare și se înțepeni în gard, cu umărul bine înfipt în plăcile grele. Își împreună palmele deasupra genunchiului și îl săltă în sus pe Pilu, care își iți capul peste gard și privi dincolo. Zări clădirea colțuroasă a GSDP-ului, în forme imprecise, părăsită la marginea unui șir de plop, care se legănau pașnic, nepăsători. Pe latura cea mai îndepărtată, spre intrarea mare, ghereta paznicului dormea în beznă. Bărbatul fluieră lung, a chemare. Nimic. Mai șuieră o dată, apoi strigă:

– Hei, hei!

– Ai înnebunit, mă? scrâșni Cornel de sub el. Ce faci atâta scandal?

– Nu cred că e nimeni, îi răspunse Pilu. Nu se aude nimic. Și câinii s-au ascuns de vineri încoace. Hai să trecem.

Se împinse în palme și încălecă buza lată a gardului. Chibzui o clipă, nevenindu-i să creadă ce face, apoi sări, sperând să nu aterizeze în vreo groapă. Căzu bine, în picioare, și se lăsă în fund.

– Haide, mă! Ce tot stai, strigă spre Cornel.

Auzi plăcile de ciment dârdâind și apoi o bufnitură înfundată. Se traseră amândoi unul în celălalt, așteptând ca vreun câine să sară pe ei, ori să audă vocea paznicului, dar curtea rămase liniștită.

– Ia-te după mine, îi șopti Pilu.

O zbughi printre buruieni, cât putea de repede, țintă spre partea din spate, ascunsă, a GSDP-ului. Încă putea a carne arsă, parcă și mai tare. Încercă să respire pe nas pentru că i se făcea greață la gândul că duhoarea aia i se putea strecura în gură și în stomac. Ajunseră amândoi lângă peretele fabricii. Din spatele geamurilor nu se zărea nimic. Pilu împinse unul dintre ele, dar sticla nu se clinti.

– Ce facem acum? întrebă Cornel, gâfâind de pe urma efortului. Îl spargem?

– Nu, hai să mai căutăm.

Porniră să împingă geamurile, unul câte unul, dar toate erau bine fixate. Se mai învârtiră o vreme, apoi se așezară, păgubași, sub un pervaz. Li se părea că sunt aici de o veșnicie, că petrecuseră ore întregi fâțâindu-se fără succes. Noaptea se cocoțase peste ei, adâncă. Din depărtare, dinspre oraș, se auzeau bubuituri, ca artificiile, care răpăiau în surdină. Dungi luminoase creștau cerul pe din două, ca un stol de comete gălbui. Aveau cozile drepte și se stingea greu. Uneori se împreunau între ele și atârnavă deasupra lor în cruci. Pocniturile se auzeau când departe, când aproape. Parcă tot mai aproape.

– Cred că iarăși începe balamucul, oftă Pilu. Hai după mine, dacă mai stăm mult pe aici, o să ne găsească cineva scormonind ca hoții, ori cu tabloul cizmarului în brațe.

– Crezi că are dreptate?

– Cine? Gusti?

– Da. Crezi că va fi totul ca înainte? Se pot șterge lucrurile astea?

Făcu un semn larg cu brațul, cuprinzând orașul într-o îmbrățișare.

– Nu știu, răspunse Pilu încetișor. Poate. Poate nu. Cred că nici nu ar trebui să mai fie așa. Au tras, mă, în ei. Au tras în oameni... Eram acolo, știi, am plecat din piață și după 15 minute am auzit gloanțele. Am fugit ca un prost către casă. Mi-e și rușine, dar am fugit. Cu Mihaela de mână, am fugit și ne-am întins în hol, pe burtă. Ne era frică.

– Cu frica mai trăiești, îi răspunse Cornel, absent. Nu și cu foamea. Nu și cu lipsurile.

Pilu privi în gol. De nicăieri, nici el nu știa de ce, își aminti de ciubucul pe care îl făcuse în vară la Lloyd, la restaurantul unde mâncau băieții în paltoane de piele. Fără să vrea. Reglase cântarele și își adunase geanta de scule de pe masă. Nu se gândise prea mult. Luase totul, uneltele și trusa cu greutate și le trântise în geantă, neatent, apoi salutase respectuos și plecase acasă.

A doua zi de dimineață își căutase țigările în geantă și găsisse un pachet de cafea. Nu rahat de nechezol, nămolul ăla cu gust de scoarță de copac. Nu, cafea bună, adevărată. Pe punga aurie scria Wiener Kaffee. O pusese

pe masă, tremurând din toate încheieturile. Nevastă-sa venise lângă el și stătuseră amândoi vreo 15 minute, chinuiți de poftă, chibzuind dacă să o deschidă sau să o ducă înapoi. Ori să o dosească pe undeva, până nu se băgau în ceva căcat... Cafea, valută, tot aia.

Și-o lipiseră amândoi de nas, inhalând prelung, jinduind după mirosul boabelor prăjite. Și aproape că îl simțiseră, gros și delicios ca o cremă neagră. Apoi, cu părere de rău, îl aruncase înapoi în geantă și fugise cu el la restaurant. Îl dăduse înapoi, cerându-și scuze peste scuze. „Știți, din greșeală, nu mi-am dat seama, nicio clipă nu am știut că era la mine”. Șefa îi luase pachetul din mâini, hulpavă, și îi mulțumise, nu foarte convinsă de povestea asta cusută cu ață albă. Bărbatul stătuse cu frica în sân câteva zile, ascultase ușa, se uitase peste umăr, înjurând ghinionul care dăduse peste el. Peste ei.

– Mda, poate că așa e, îi zise lui Cornel, mai mult absent.

Se ridică și lovi cu cotul în ochiul curat al geamului. Sticla plesni cu un zgomot ascuțit și se împrăstie în cioburi. Bărbatul își vârî brațul înăuntru și trase cleva care fixa cadrul, apoi se strecură înăuntru. Urmără traseul coridoarelor, stânga, dreapta, iarăși stânga, bocănind grăbiți. Încercară câteva uși, luminând încăperile cu bricheta, dar pereții zăceau goi.

– Unde paștele mă-sii se ascunde? bălmăji Cornel. Acu l-a pus dracu să se pitească de noi. În pula mea, că te împiedici de mutra lui pe unde vrei și pe unde nu vrei, și acu pula.

O ușă, două, trei, patru. Camerele, părăsite de câteva zile, erau oarbe și surde. Apoi, într-un final, îl găsiră. Sus de tot, deasupra unui birou greu, din PAL galben, deasupra scaunului gol al directorului, le zâmbea, aproape fericit, cu grimasa junelui împlinit, nepăsător la ce se întâmpla mai departe de zidurile fabricii. Surd și orb. Pilu sări pe masă și îl apucă de margini, neceremonios. În grabă, smulse și cuiul, care zdrăngăni pe podea. Se dezbracă de halatul albastru și îl înveli pe Tovarăș, de două ori, grijuliu să nu îl scape. Coborî și îl sprijini de masă, în picioare, pe podea. Haina alunecă de pe rame, și dintre tivurile nasturilor se furișă un ochi, care se ținti la ei. Holbat, atotștiutor, de parcă-i învinovăța de ceva.

Pilu se așază pe scaunul oaspetelui și se aplecă spre tablou. Spuse:

– Un reporter din occident, într-o vizită în RSR, îl întreabă pe Ceaușescu: „Am auzit că în România e frig în case. Așa e?” Ceaușescu îi răspunde: „Da, dar nu a murit nimeni din cauza asta.”

– Ce mă-sa faci? îl întreabă Cornel, agitat. Hai să ne întoarcem. Te-o apucat acum.

– Taci un pic, i-o tăie bărbatul. Deci, Ceaușescu îi răspunde: „Da, dar nu a murit nimeni din cauza asta.” Reporterul continuă: „Dar am auzit că nu e nici mâncare”. Ceașcă zice: „Da, dar n-a murit nimeni de foame.”

– Hai, mă, dă-o-n pula mea.

– Reporterul, tot mai curios, întreabă iarăși: „Și am mai auzit că trebuie să te bați ca să prinzi un loc în autobuz, altfel nu ai cum să ajungi acasă.” Ceaușescu zâmbește, sigur pe el: „Da, dar nici din asta n-a murit nimeni”. Atunci reporterul îi spune: „Domnule președinte, de ce nu încercați cu cianură?”

Hohoti de râs, ținându-se cu mâinile de burtă. Se uită spre Cornel, care bătea din picioare, nerăbdător și își lungea gâtul, încercând să prindă vreo urmă de pași, ori umbra paznicului.

– Stai că mai am una. În RSR, ce e mai rece iarna decât apa rece? Știi tovarășe? Ce e mai rece? Nu știi? Îți zic eu. Apa caldă!

Se zgudui atât de tare încât hăhăielile i se întorceau în ecou, ricoșate de pereții de beton și de răpăiala trasoarelor.

– Hai și ultimul. Ești gata, tovarășe secretar-general? Te văd cam serios, dar ăsta o să te dea pe spate. Deci: „De ce în România socialistă magazinele se fac la cel puțin cinci kilometri unul de celălalt?” Răspuns: „Ca să nu se încurce cozile!”

Izbi din picioare ca un copil descreierat, încântat de poantă.

– Îți place, bă? Îți place? Futuți morții mă-tii! Îți place, te caci pe tine de bucurie, ce mai!

Râse și înjură până obosi. Se întoarse apoi spre Cornel și spuse epuizat.

– Hai se plecăm de aici. Ia-o înainte.

Tot stânga, apoi dreapta, iarăși stânga. Aveau impresia că holurile se strângeau pe la colțuri, iar clădirea se cutremura și pocnea la încheieturi, revoltată. Când să iasă, se opriră amândoi, unul într-altul, paralizați. Cerul se luminase ca ziua de la trasoarele care șuierau, chiuiau și țipau. Zeci, sute. Iarăși trăgeau. Fără să le pese de risipă. De pe stradă, din partea cu blocurile și casele împărțite de bulevardul cu linii de tramvai, se auzea un vuiet, urlete și țipete. „Jos Ceaușescu” striga cineva. „Jos tiranul” zbiera altul.

Pilu urlă către Cornel.

– Mișcă-te, hai odată!!

Țâșniră în aerul puturos și o luară la fugă înspre gard, spre lumina felinarului care le străjuia curtea. Aerul pușca în jurul lor.

„De unde pizda mă-sii se trage”, gândi Pilu, împiedicându-se în bulgării de pământ ascunși în iarbă. „A luat-o razna toată lumea? Ce pizda mă-sii fac eu aici?” apoi o voce, alta decât a sa, îi șopti „ai copil mic, ai nevastă, tocmai ce ai primit apartament.” Sări peste o tufă și alunecă, izbindu-se cu genunchiul de o piatră.

„așa e, am copil mic, am nevastă”.

„e un futut de tanc în fața Operei”

„de ce nu încercați cu cianură?”

Se împinse din picioare, tras de Cornel, care îl prinsese de o mână și aproape că îl târa după el. Trecură gardul, topăiră printre prunii care clănțăneau golași, și intrară pe ușa ruginită, înapoi în clădirea de la Întreținere și Reparații Utilaje Comerciale.

– Bravo, băieți. Bravo! Ați făcut treabă bună. Aduceți-l aici, ca să îl atârnăm unde îi e locul.

Pilu îl privi lung, suspicios, dar Gusti P., directorul însărcinat de către Partid cu problemele de producție și ideologie era tot un zâmbet. Radia de fericire. Geamurile se scuturau și răsfângeau strâmb luminile galbene de pe cerul Timișoarei.

– Las că mă sui eu, voi ați făcut destule. Stați liniștiți, că nu vă uit eu pe voi când o fi să fie. Vă promit.

– În regulă, mormăi Cornel.

Politrucul se urcă pe un scaun, îl agăță pe Ceaușescu la locul lui, apoi se întoarse mulțumit, își puse mâinile în șolduri și reflectă zâmbetul de pe perete. Arătau amândoi ca o pereche de pisici sătule și grase.

– Puteți să mergeți acasă. Cred că am terminat pe azi. Ne vedem mâine.

Cei doi bărbați salutară respectuos și ieșiră pe coridorul cu cruci strâmbe, apoi, împreună, se pierdură în întunericul pereților reci și prost luminați. Afară, pe stradă, printre blocuri, în Centru, și în cartiere, bubuiturile, trosnetele, păcănelile și pocnetele continuau în același ritm. Al victoriei (?) socialismului.

PROZĂ

Cosmin Leucuța

FALCA

În fiecare dimineață, la ora 8, după micul-dejun, iau copilul și îl urc pe tricicletă, apoi încep să îl împing în susul și în josul străzilor din cartier. E pustiu, pentru că majoritatea oamenilor ori dorm, ori au plecat deja la serviciu.

Soarele n-a ieșit încă dintre nori, dar afară e plăcut. Eu sunt într-o bluză subțire și pantaloni lungi, iar băiatul într-un pulover și pantaloni de trening. Pe cap i-am îndesat o pălărie cu boruri moi, să nu-l bată soarele. Tricicleta se clatină pe străzile neasfaltate, dar încerc să evit cât de mult pot gropile și bolovanii. Ajungem lângă o casă cu o curte imensă care se varsă într-o livadă pe care nevastă-mea o admiră de fiecare dată când trecem pe acolo. Doi câini își ridică boturile și încep să ne latre. Băiatul râde și întinde o mână spre ei. Am trecut de

atâtea ori pe aici încât nu-l mai sperie zgomotele câinilor. În final și câinii se potolesc și se tolănesc la loc pe pavajul roșu.

– Fă-le cu mâna, și hai să mergem mai departe, zic eu și împing tricicleta.

Capul i se clatină înainte și înapoi de la impulsul inițial, apoi își revine. Înaintăm vreo 20 de metri și îl văd rotindu-și trunchiul spre câinii care au rămas în urmă și le face – în sfârșit – cu mâna. Mereu cu întârziere. Râd. Ajungem în capătul străzii și fac la stânga. O să ocolim mai mult astăzi, să tragem de timp. Trecem pe lângă tot felul de case, mai noi, mai vechi, cu un nivel sau cu două, întreținute sau lăsate în paragină, cu gazon des și verde sau rar și veștejit, cu mașini scumpe parcate în fața porții sau cu dube mâncate de rugină ascunse după garduri. După ce facem din nou la stânga, ne iese în cale o pisică. Blana ei e alb cu negru. Se oprește în mijlocul drumului, ușor surprinsă. Ne apropiem încet de ea. Băiatul întinde mâna și mi-o arată, apoi își întoarce capul spre mine, să verifice dacă am luat la cunoștință. Îl întreb:

– Vrei să te împrietenești cu pisicuța?

În loc de răspuns, își întinde din nou brațul și arătătorul lui dolofan împunge aerul spre pisică. Opresc tricicleta și devin intermediarul discuției. Niciunul dintre ei nu vorbește limba celuilalt. Abia atunci văd că pisica e cam slăbuță și cam jigărită, cu blana murdară. Dar nu poate fi maidaneză pentru că la gât îi atârnă o zgardă de piele și un clopoțel argintiu. Dau s-o mângâi și mă aștept să se retragă și să dispară în vreuna din curțile

apropiate. Dar nu se întâmplă așa. Pisica își lungește gâtul slab și își freacă spinarea de degetele mele. Băiatul vrea și el s-o mângâie, dar ea se ține în afara razei lui.

– Da, tati, pisica vrea să fiți prieteni.

Mă ridic în picioare și împing ușor tricicleta să poată și băiatul să atingă pisica, dar ea se ferește ca mai devreme. Repet faza de vreo două ori, cu același rezultat și renunț.

– Asta e, maimuțico, lasă că mai vorbiți data viitoare. Fă-i și ei cu mâna, că mergem mai departe.

Pisica rămâne pe loc, iar eu o ocolesc cu tricicleta. Vârful degetului băiatului rămâne ațintit spre ea ca și cum ar fi atras de un magnet în direcția ei.

Mergem mai departe. M-am încălzit și simt umezeală la subraț. După încă 10 metri, băiatul face cu mâna spre locul din care pisica a dispărut între timp. Facem din nou la stânga și ajungem la intersecția din care am plecat. Lângă e un teren imens, câteva hectare împrejmuite de tuia. E doar pământ aplatizat de ploi, nicio cultură, nicio floare, doar buruieni. Băiatului îi place senzația de a păși pe pământ drept și moale, și știe că acela e locul potrivit, așa că îmi face semn să opresc și să-i dau drumul să umble pe-acolo.

Râd și îl apuc de subsuori, apoi îl depun lângă tricicletă și zic:

– Zboară, puiule, zboară!

Iar el o ia la goană cu mersul lui ciudat, legănat. Are centrul de greutate prea jos și orice piatră îl face să se clatine ca un hopa-mitică, dar se ține destul de bine pe picioare. După câțiva metri, totuși, îl văd plonjând pe

burtă. Aștept să văd ce se întâmplă. Plânge? Nu. Se ridică și continuă să alerge. OK. Parchez tricicleta pe marginea drumului, scot sticla cu apă, s-o am la mine, apoi o iau pe urmele lui. Ajungem la o groapă puțin adâncă, un loc din care cineva a scos pământ cu un excavator și băiatul îmi face semn că vrea înăuntru.

– Normal că vrei, râd eu.

Fundul gropii e neted și uscat, fără vreun pericol, așa că îl țin de o mânuță până când el pășește pe unul dintre pereții înclinați și ajunge jos. Mă așez cu fundul pe margine și îl privesc cum se plimbă dintr-un colț în altul, ca un bilă de pinball, râzând atunci când dă de vreo piatră și vine să mi-o arate. Îmi scot telefonul și încep să-l butonez. Îmi aduc aminte că trebuie să fac programare la un service să-mi schimb roțile de iarnă. În timp ce telefonul sună, aud un glas strigând spre noi:

– Hei! Ce faceți acolo?

Închid telefonul și mă uit în jur. De pe marginea drumului, un bărbat pe la vreo 50 de ani strigă spre noi în timp ce se apropie.

Băiatul l-a auzit și mă privește nedumerit. Îi spun pe un ton calm, așa cum fac atunci când se ivește orice situație nouă:

– Cine-i nenea ăla care strigă? Hm?

Bărbatul se apropie mai tare și țipă de i se înroșește toată fața:

– Nu lăsați copilul pe acolo!

Băiatul încremenește și se holbează la omul ăsta care vine cu pași repezi spre noi și țipă. E ceva nou pentru el,

deci nu știe cum să reacționeze. Încerc să îl fac să se simtă confortabil cu toată treaba, să contracarez agresivitatea asta inexplicabilă, așa că repet cuvintele de mai devreme pe un ton amiabil:

– Cred că nenea vrea să se împrietenească. Îi faci cu mâna? Hai, fă-i cu mâna, zâmbesc eu.

Băiatul mă privește pentru câteva clipe, își încruntă sprâncenele pentru că nu crede că bărbatul vrea să se împrietenească și își mută din nou privirea spre el. Acesta se oprește la marginea opusă a gropii.

– Ce căutați aici? întreabă el, iritat.

– Ne plimbăm.

– Păi bine, dar pe terenul meu?! strigă el ca scos din minți, de parcă e o crimă să stăm acolo.

Copilul tresare. Mă uit în jur și zic:

– Uite ce-i, domnule. În primul rând, te rog să nu mai strigi, că sperii copilul. Chiar nu-i nevoie să faci circ. Mă plimbam cu el pe stradă și a vrut să facă câțiva pași pe aici.

– E proprietate privată!

– N-am văzut nicio plachetă care să anunțe așa ceva. Și nici locul nu arată ca și cum cineva se îngrijește de el. Pare doar un teren abandonat.

– Nu e abandonat! strigă el din nou și venele i se umflă pe gât. Aici nu-i loc de joacă! zice el și face vreo trei pași spre noi. Hai, dispăreți de aici, urgent!

Încerc să-mi păstrez calmul. Nevastă-mea îmi tot repetă că nu-i OK să faci scandal în preajma copiilor mici, dar să fiu al dracu' dacă-l las pe fraieru' ăsta să-și facă de

cap singur. Dacă are chef de scandal, păi stai că-i dau eu scandal.

Mă ridic brusc în picioare de pe margine și îmi suflec mânecile, să mi se vadă tatuajele de pe antebrațe. Asta de obicei îi intimidează. Bărbatul se oprește brusc, mă studiază. E mai scund decât îmi părea, iar eu probabil că îi par mai înalt, acum că m-am ridicat în picioare. Mă încrunt ușor și zic printre dinți:

– Ascultă aici, coaie. Așa vorbești cu maică-ta, clar? Nu știu ce te ambalezi așa, n-am făcut decât să pășim pe dărăpănătura asta de teren. Nu ne-am pișat aici, nu ne-am căcat aici, da? E proprietatea ta, am înțeles. Dacă nu vrei să ți se urce oamenii pe el aiurea, îngrădește-l sau pune măcar o pancartă la vedere. E foarte simplu. Dar niciodată să nu mai vii spre mine sau spre copilul ăsta cu amenințări, ne-am înțeles? Așa că hai, scoate-ți chiloții din cur și cară-te *tu* de-aici, până nu-ți iau falca-n pulă!

În mor normal, atunci când lumea aude înjurături din astea grele în public, se întâmplă unul din două lucruri. Ori îi întărâți și mai tare, caz în care vin spre tine ca niște cerbi în călduri și ai face bine să te pregătești de impact, ori dau înapoi, pentru că oamenii asociază genul ăsta de înjurături cu persoane violente. Și multora violența le dă o stare fizică de greață. Le e frică de o cafteală ca dracului de tămâie. Iar bărbatul din fața mea s-a oprit, e stană și nu mai zice nimic. Băiatul mă privește, nu zice nimic, dar cred că s-a prins ce s-a întâmplat.

Îl apuc de mână și începem să străbatem drumul înapoi, spre tricicletă. Aș vrea să mă întorc înapoi, să-i văd fața fraierului, dar mă abțin. Apoi îl aud murmurând:

– Să nu vă mai prind pe-aici.

Mă întorc pe călcâie și îl văd venind în urma noastră. Las mâna copilului și țâșnesc spre el:

– Futu-ți...

Nu apuc să-mi termin înjurătura că omul se răsucește pe călcâie, evident luat prin surprindere, dar o face atât de repede încât picioarele i se împleticesc și cade pe burtă, stârnind un nor de praf în jur.

Mă opresc brusc, frânez cu talpa adidasului și pufnesc în râs. Băiatul, care știe ce-i aia o căzătură sănătoasă, începe și el să râdă. Mi-a pierit orice chef de scandal. Îl iau pe băiat în brațe și ne depărtăm. Cu coada ochiului îl văd făcând cu mâna, ca de obicei, cu întârziere.

RECENZIE

Lidia Trăușan-Matu

PRIMUL RĂZBOI MONDIAL ÎN CHIPURI ȘI IPOSTAZE FEMININE

În contextul creat de aniversarea unui veac de la sfârșitul Primului Război Mondial, literatura dedicată Marelui Război a înflorit în România. Locul întâi cu coroniță pare să-l dețină secțiunea memoriilor și a jurnalelor de război, urmată îndeaproape de cea a monografiilor și a sintezelor istoriografice, apoi de cea a analizelor istorice și a edițiilor de documente. Din torentul de apariții editoriale, care a început să curgă neîntrerupt din 2014, aleg să semnalez cartea semnată de Alin Ciupală, *Bătălia lor. Femeile din România în Primul Război Mondial*, apărută la editura Polirom, în 2017. De ce? Simplu de răspuns: cred că este singura

carte din istoriografia românească de până acum care analizează în detaliu rolul femeilor din România în Marele Război.

La prima vedere, cartea iese în evidență prin titlul care anunță subiectul cercetării: rolul femeilor din România în Primul Război Mondial. Nimic mai firesc dacă ne gândim că la „evenimentul fondator al lumii în care trăim”, ca să reiau expresia istoricului Lucian Boia privitoare la Primul Război Mondial, femeile au avut partea lor de contribuție. Sau, și mai convingător, cum spune istoricul Alin Ciupală în rândurile de sfârșit ale volumului de față: „Primul Război Mondial nu a fost doar al bărbaților, de aceea istoria lui trebuie să facă loc și femeilor”. Imaginea de pe copertă, cu cele trei „surori de caritate” (în realitate, fiicele colonelului Alexandru Costescu), care însoțește titlul volumului, contribuie și ea la orientarea cititorul în subiectul cărții.

Uneori e recomandabil să comentezi o carte plecând de la motivația care a stat la baza alcătuirii ei, cu atât mai mult cu cât, în cazul de față, autorul a ținut să puncteze lucrul acesta în mod explicit și de la început. Acesta este rostul întrebării cu care începe „bătălia lor”: „Se simte astăzi nevoia unei analize a Marelui Război dintr-o perspectivă feminină – adică a introducerii unui element nou care să actualizeze o contribuție până de curând obnubilată?” Răspunsul vine ca un argument și o pledoarie cât se poate de firești pentru nașterea cărții: „Credem că da, deoarece, așa cum războiul nu a fost făcut doar de bărbați, și scrierile despre acest fenomen ar

trebui să ia în considerare rolul femeilor din societățile angrenate în această luptă ideologică, politică, culturală, economică, socială, propagandistică și militară. Până la urmă, femeile în război constituie o posibilă perspectivă – neglijată deocamdată – pentru a înțelege mai bine un trecut constant revalorizat până astăzi. Războiul a fost unul singur, însă perspectivele asupra lui sunt sau ar trebui să fie multiple”. „Posibila perspectivă” a devenit acum, cu această analiză, o certitudine. Și pentru a surprinde această dimensiune a războiului, autorul compartimentează scenariul cărții în secțiuni tematice („Războiul cel Mare văzut de femei”, „Dragoste, sexualitate, erotism”, „Luptătoarele”, „Regina”, „Eroina”). Este, cred, singurul criteriu realist, fără de care nu ar fi posibilă imaginea de ansamblu a cercetării.

Trei din cele cinci capitole ale volumului reconstituie atât chipurile femeilor din România, participante la efortul de război, cât și diversele ipostaze în care acestea s-au aflat pe parcursul desfășurării Marelui Război. Unul este chipul Reginei Maria, al cărui rol în război nu este deloc neglijabil. Capitolul consistent pe care profesorul Alin Ciupală i-l dedică este, din punctul meu de vedere, foarte bine construit: o regină, dar câte ipostaze ale ei! Imaginea aceasta, complexă și rotundă, este foarte departe de o altă, simplificatoare și minimalistă, alcătuită de un alt profesor, nu-i dau numele, la un seminar, pe vremea când eram studentă. Tema lecției era legată de unirea de la 1918, iar când a venit vremea să

discutăm despre implicarea familiei regale în război, conducătorul de seminar a prezentat-o pe regina Maria drept „soția infidelă a regelui”. Când un glas timid din clasă a încercat să propună o altă perspectivă, răspunsul a venit prompt: „nu a fost o regină domnitoare și nu a avut nicio calitate oficială în dirijarea treburilor publice”. Ceea ce era adevărat. Cu această zicere discuția s-a încheiat. Am descoperit anvergura, calitățile și nepriceperile reginei Maria a României la alte cursuri și din alte lecturi.

Regina Maria a României în uniformă de roșiori.
Sursa: historia.ro

Analiza lui Alin Ciupală demonstrează limpede că, în perioada 1914-1918, regina Maria a intervenit în toate resorturile războiului și a fost prezentă peste tot. O întâlnim, îmbrăcată în uniformă albă de infirmieră (după cum ne-o înfățișează o carte poștală publicată în paginile cărții), pe linia frontului, în tranșele cele mai apropiate de pozițiile inamicului, în inspecție, luând act de starea armatei, la ambulanțele crucii roșii și în spitale, unde vorbește cu soldații răniți sau muribunzi, le citește scrisorile primite

de acasă, le dăruiește fotografii cu portretul său, flori, ramuri de stejar și laur, „simboluri ale forței, rezistenței și gloriei”, cruciulițe, ceai, fructe, țigări și dulciuri, îi mângâie și, mai ales, le sărută bandajele „trandafirii roșii, semn al sacrificiului din linia întâi”. Inspirate sunt citatele selectate de autor pentru a reda capacitate naturală a reginei Maria de a se apropia sufletește de oamenii simpli și suferinzi. La fel și cele care surprind energia uluitoare cu care regina străbătea dintr-un loc în altul teritoriul neocupat al țării. Parcă o vedem în târgurile și satele din Moldova, măcinate de boli, foamete și mizerie, găsind o vorbă bună pentru fiecare, aducând speranță mamelor și împărțind ajutoare, la reședința regală și la sediul central al guvernului, unde primește o mulțime de lume, discută cu oamenii politici, cu diplomații, cu generalii români și străini și concepe strategii de salvare, la întâlnirile mondene organizate în cinstea aliaților, cum erau cele de „la dejun și cină”, bun prilej pentru a căuta ajutor în bani pentru spitale și pentru cantinele „Mircea” (acestea din urmă au fost organizate, după moartea fiului său cel mic, Mircea, ca „mici centre de ajutor pentru copiii din familiile sărace din satele Moldovei”). Și face totul cu naturalețe și dăruire, fiindcă regina Maria a României chiar crede în victoria finală a aliaților armatei române și în realizarea „proiectului național”: România Mare.

O mai vedem pe regină și în postura de mamă foarte afectată de faptele fiului său. În plin război, principele moștenitor Carol, fiul cel mare al familiei regale,

dezertează și fugе la Odessa pentru a se căsători în secret cu Ioana (Zizi) Lambrino, dând naștere la ceea ce s-a numit „criza dinastică”. Putem urmări în carte, surprinse în detaliu, gândurile, zbaterile și reacțiile familiei regale și ale clasei politice pentru a găsi o soluție de ieșire din impas. Pentru regina-mamă episodul e mult mai devastator, mai ales că nu sunt puțini cei care susțin ideea retragerii dreptului de succesiune la tron principelui Carol, în favoarea fratelui mai mic, principele Nicolae. Regina intră în bătălia politică și își apără fiul. Ca „un veritabil strateg”, uzând de inteligența, umorul și farmecul său aparte și avându-l între aliați pe prim-ministrul Ionel Brătianu, regina va reuși să convingă clasa politică să-i aplice principelui dezertor doar o sancțiune: 75 de zile de arest „la mănăstirea Horaița de lângă Bicăz”. La aceasta s-a adăugat, la puțin timp, și anularea căsătoriei cu Zizi Lambrino.

Regina Maria a României la căpătâiul răniților de război.

Sursa foto: Arhivele Naționale ale României.

Din această relatare nu aş vrea să se înţeleagă că Alin Ciupală o prezintă pe regina Maria triumfalist, ca pe o persoană pricepută la toate sau numai în momentele sale de glorie. Dimpotrivă, autorul punctează, cu acribie şi intuiţie stilistică, şi momentele care dovedesc că regina avea o concepţie politică destul de sumară sau aproximativă. Un bun exemplu este episodul care vădeşte neputinţa reginei de a aproxima situaţia reală a României după dezastrul înfrângerii, continuând să pledeze aproape singură împotriva păcii separate. Concluzia autorului este cât se poate de tranşantă: „Se înşela regina Maria atunci când susţinea cu o fermitate şi energie opace la nuanţe continuarea războiului şi nesemnarea sub nicio formă a păcii separate? Da, fără îndoială”. Grăitoare sunt şi paginile care relatează contextul îndepărtării reginei din prim-planul vieţii publice, fiind socotită de „românii germanofili” şi germani deopotrivă, drept marea vinovată de alegerea făcută de România în 1916. În urma acuzaţiilor, suverana face un pas înapoi şi se retrage pentru o vreme la Coţofeneşti, apoi la Bicz, de unde continuă acţiunile caritabile.

Câte schimbări de situaţii s-au putut întâmpla în anii războiului! Până la urmă, suferinţa şi zbuciumul reginei Maria nu au fost în zadar. Elita ţării şi soldaţii au sfârşit prin a o simpatiza, numind-o „împărăteasa tuturor românilor”, iar rezultatul de la sfârşitul războiului i-a dat dreptate. La 1 decembrie 1918, regina Maria îşi va face intrarea triumfală în Bucureşti, călare şi în

uniformă militară, alături de regele Ferdinand și de generalul francez Berthelot. Ce păcat că nu regăsim în carte și această fotografie a reginei, în oglindă cu cea în uniforma albă a Crucii roșii din România! La această imagine o mai adaug și pe cea de la Conferința de Pace de la Paris, din timpul tratativele diplomatice ale României, când regina, folosindu-se de relațiile sale de rudenie, „a contribuit în mod esențial” ca România Mare să devină din ideal realitate.

Regina Maria a României citind unui rănit pe front.
Sursa foto: Arhivele Naționale ale României.

Nu pot să nu atrag atenția și asupra altor personaje feminine din această carte. Întâlnim aici portrete amestecate de femei generoase și dedicate cauzei războiului: provenind fie din familii aristocratice

(Ecaterina Cantacuzino, Elisa Brătianu, Ana Lahovary, Alexandra Filitti, Irina Câmpineanu, Nadeja Știrbei etc.), fie din rândul burgheziei (Marta Trancu-Rainer, Ecaterina Raicoviceanu (Fulmen)), fie din alte grupuri sociale (Maria Manciulea, Ecaterina Teodoroiu, Sanda lui Timotei). Important de reținut este că România Mare s-a făcut și prin efortul acestor brave „luptătoare”, în principal de ordin medico-sanitar, caritabil și umanitar. Cât despre răsplata sau recunoștința statului, să lăsăm autorul să vorbească: „Decorațiile, discursurile de recunoștință, monumentele – dacă ne referim la cele dedicate Ecaterinei Teodoroiu cel puțin – nu au putut compensa faptul că, și după Marele Război, femeile României Mari rămâneau cetățeni de rangul al doilea care aveau obligații, dar nu beneficiau de drepturi. Națiunea reîntregită le uita din nou”.

Portretele și ipostazele acestea au fost reconstituite cu onestitate intelectuală de istoricul Alin Ciupală, profesor la Facultatea de Istorie a Universității din București, din documente de arhivă și dosare de corespondență, din amintiri, memorii și jurnale de război, din literatura științifică și cea beletristică cu intrigă de război, din ziare și periodicele vremii, din fotografii de epocă și filme documentare. Cartea, publicată și în ediție digitală, e înzestrată cu un util aparat critic: o listă a ilustrațiilor cu note lămuritoare pentru fiecare imagine din carte, o „cronologie” succintă a războiului și, la final, un „indice de nume”. Binevenite sunt și comentariile de la notele de subsol, care întregesc informațiile despre o

persoană, un eveniment, o publicație sau un context anume. Nu în ultimul rând, remarc gestul autorului de a semnala în volum noi teme de cercetare. În concluzie: e o carte valoroasă, cu un subiect atrăgător și cu elemente de noutate, pe care o recomand cu căldură.

Alin Ciupală

Bătălia lor

FEMEILE DIN ROMÂNIA
ÎN PRIMUL RĂZBOI MONDIAL

POLIROM

PROZĂ

José Luís Peixoto

CONVERSAȚIE CU ANDRÉ

Traducere: Alexandra Niculescu

- André, lasă jucăriile. E timpul să te duci la culcare.
- De ce, tata?
- Pentru că e deja târziu. Uite, e aproape unșpe și asta nu e oră pentru copiii de trei ani să stea treji.
- De ce, tata?
- Pentru că și copiii și toată lumea trebuie să se odihnească. După ce au alergat toată ziua și s-au jucat și au făcut lucruri, trebuie să se odihnească. Și oricum mâine trebuie să te trezești gata pentru o nouă zi. Mâine o să fie o zi cu adevărat bună, o să te joci mai mult, o să te plimbi, o să vezi multe lucruri noi.
- De ce, tata?

- Pentru că așa e în fiecare zi. Fiecare zi aduce multe lucruri noi. Acum, în momentul ăsta, încă nu știm tot ce o să vedem, dar sunt sigur că așa o să fie. Mâine o să înveți cuvinte noi, și când o să vină din nou ora de culcare, deja o să fii un băiat mai mare, o să știi lucruri pe care încă nu le știi. Așa o să fie în fiecare zi, în fiecare zi.

- De ce, tata?

- Pentru că fiecare zi e întotdeauna altfel decât celelalte, chiar dacă facem tot ce am mai făcut. Pentru că noi suntem diferiți în fiecare zi, mereu creștem și învățăm mai mult în fiecare zi, chiar și când ne dăm seama că acel ceva în care credeam nu e adevărat și ni se pare că mergem înapoi. Niciodată nu ne întoarcem. Nu se poate merge înapoi, nu se poate să nu continui să crești, nu se poate să nu înveți. Suntem obligați la asta în fiecare zi. Chiar și atunci când, uneori, uităm mult din ce am învățat înainte. Chiar și așa, când ne dăm seama că am uitat, ne aducem aminte, și de asta nu e niciodată la fel.

- De ce, tata?

- Pentru că memoria nu dă voie să fie la fel, chiar și când e o memorie foarte vagă, chiar și când e doar un fel de senzație foarte vagă. Memoria nu e întotdeauna ceea ce ne-am dori să fie. Multe dintre problemele noastre stau în memoria schimbătoare pe care-o avem. Ceea ce azi e un adevăr absolut, mâine poate să nu mai aibă nicio valoare. Pentru că uităm, fiule. Uităm mult din ce învățăm. Și obosim. Și când suntem obosiți, nu mai învățăm. Alegem să vrem să nu învățăm. ăsta e modul nostru de a rezista, mai mult sau mai puțin, la ce ne e

greu să înțelegem. Și ce ne e greu să înțelegem poate să aibă multe forme, poate să vină din multe părți.

- De ce, tata?

- Pentru că așa ni se pare că e. Dar poate că nu e așa. Ce ne e greu să înțelegem e întotdeauna o surpriză care ne contrazice. Atunci încercăm să ne convingem, în cele mai felurite moduri și găsim răspunsurile cele mai elaborate și incredibile la întrebările cele mai simple. Și chiar credem în ele, chiar vrem să credem în ele și suntem în stare s-o facem. Chiar suntem în stare. Nu-ți imaginezi în ce suntem în stare să credem.

- De ce, tata?

- Pentru că trebuie să supraviețuim. Pentru că noaptea, la ora asta trebuie să găsim puterea să reușim să dormim, să ne odihnim, și trebuie să credem că în ziua care vine putem să ne trezim în viața pe care am vrut-o, pe care o dorim. Trebuie să credem că ne vom putea trezi în viața pe care am reușit s-o contruim și că viața asta are valoare, merită. Mult mai greu decât efortul ăsta e să credem că nu am fost în stare, că n-am reușit ceva mai bun, că vina a fost a noastră, în întregime și exclusiv a noastră.

- De ce, tata?

- Pentru că întotdeauna am avut intenții bune, pentru că mereu am încercat să protejăm ceea ce ne era mai prețios și pe cei pe care-i consideram importanți și apropiați, pe cei pe care i-am văzut mereu alături de noi și ne-au crezut importanți și apropiați și ne-au protejat. Dar asta, ceea ce se întâmplă cu noi, se întâmplă și cu cei

pe care nu-i cunoaștem. Și ei cred că au intenții bune și că încearcă să aleagă ce-i mai bun. Și dacă aleg ceva rău, încearcă să fie unul cât mai mic. Dar și ei plâng uneori.

- De ce, tata?

- Pentru că toți suntem la fel în fragilitatea cu care percepem că avem un corp și iluzii. Ambițiile pentru care am avut nevoie de ani întregi ca să credem că le-am atins, încet-încet, încet-încet, nu înseamnă nimic, văzute dintr-o perspectivă ușor diferită. De aici, de unde sunt, totul mi se pare diferit de felul în care același tot se vede de acolo, de unde stai tu. Apoi, există ochii care sunt mai departe de ai tăi și de ai mei. Pentru ochii ăia, același tot nu înseamnă nimic. Sau același tot înseamnă mai mult tot. Sau același tot înseamnă o mie de lucruri pe care ne e imposibil să le înțelegem, să le învățăm, pentru că avem o singură viață.

- De ce, tata?

- Nu știu, dar așa cred că e. Avem doar o viață. Și ne-a fost dat un corp fără răspunsuri. Și, ca să ne apărăm de indefinirea asta, transformăm certitudinile pe care ni le construim în propria noastră viață. Am fost și suntem în stare să credem că existența noastră depinde de ele și că n-am fi în stare să continuăm fără ele. Ceea ce vrem să credem curge prin sângele nostru, prin sângele nostru. Dar, în conștiință absolută, nu putem să fim siguri de nimic. Nici de nimic de nimic, nici de nimic de nimic de nimic. Așa, repetat până când ne simțim ridicoli. Și ne simțim ridicoli de multe ori, și de fiecare dată, singura cauză a ridicolului este neputința de a ne elibera din

biologia noastră, din sângele nostru, din organele noastre, acele lucruri sigure nejustificate sau justificate de cuvinte incomplete întotdeauna. Dar e bine să fie așa. Pentru că putem să continuăm și, cât timp continuăm, continuăm. Suntem vii. Sau credem că suntem vii, ceea ce e, poate, același lucru.

- De ce, tata?

- Pentru că iubirea, fiule.

Povestire apărută în volumul *Textos escogidos*, ediția 2016, © José Luís Peixoto

PROZĂ

Pavel Nedelcu

PIETRELE RĂMÂN

Când a ieșit din casă cu sacoșa grea de plastic foșnăind agățată de mâna dreaptă, în pantalonii călcați de soție cu o seară înainte, cu o cămașă albă cu dungi și mâneci scurte peste care-și trăsese o vestă de pescar, Radu Tudor, etate cincizeci și cinci, ocupație proprietar de iaz, se gândea, în timp ce inspira adânc mirosul de algă încercând să ocolească bălțile care se formaseră în două zile de ploaie continuă, că aerul de la sat era cel mai sănătos de pe lume. În spatele său, soția abia închisese poarta curții cu zăvorul de fier ce răsunase surd în liniștea matinală. În față, drumul principal șerpuia sclipitor. Două șanțuri paralele îl brăzdau pe mijloc, câteodată umplute cu apă, alteori lăsând să se vadă modelul imprimat în glod al roților căruțelor. Bancuri de

frunze populau deja copacii deși primăvara încă nu se terminase. Salcâmi își aruncau bețele încărcate de flori de alabastru spre cerul albastru. Narratorul zâmbea, mulțumit peste măsură de jocul său banal de cuvinte.

Radu Tudor se legăna de pe un picior pe altul înaintând pe ulița satească. Foșnetul pungii de plastic atârănânde acoperea uneori foșnetul salcâmlor, cu precizarea că vântul era, mai degrabă, o slabă adiere, iar punga dintr-un material zgomotos. Fusesse aleasă de soție pe sprânceană, după o lungă căutare în dulapul cu sacoșe. La finalul a trei minute de teste în care înșirase candidatele „mai de doamne-ajută” pe masa din bucătărie studiindu-le din diferite unghiuri ba culoarea, ba rezistența, ba curățenia, concluzionase pe un ton hotărât: Asta! Și i-o întinsese soțului, care abia terminase de schimbat bateriile telecomenzii. Radu Tudor, deranjat că nu primise nicio laudă pentru efortul său, luase sacoșa, o scanase cu privirea, și concluzionase și el, la fel de hotărât: Nu e bună, are gaură-n fund!

Cu mersul său legănat, Radu Tudor ieși la strada asfaltată în zece minute. Când simți asfaltul uscat sub pantofi, îi bătu de câteva ori de pământ pentru a scăpa de noroiul de pe tălpi. Apoi continuă să înainteze pe marginea străzii. Din când în când, câte o mașină trecea pe lângă el ridicând praf și pietre. Radu Tudor nu se ferea, însă mută sacoșa în mâna stângă, spre interiorul străzii, ca un scut.

După ce soția îi smulse sacoșa din mână iar el se întoarse la telecomandă (încerca să-i închidă acum

capacul), urmară alte trei minute de analiză concentrată. De data asta evaluatoarea ridica sacoșele pentru a le examina îndeaproape fundurile în lumina slabă a ferestrei. Până la urmă alege una cu logoul unui supermarket, pe care o adusese încărcată fiul când îi vizitase ultima dată. Era galbenă, tip maiou. Logoul enorm, roșu, se repeta pe ambele părți înfățișând două litere ieșind dintr-un chenar: Km. Sub ele scria mic: *Kaufman, nu te costă nici un ban!* Radu Tudor spuse, E prea subțire, Ei na, răspunse soția, E prea subțire, Alta n-am, Uite, aia albă, Aia e boțită, nu vezi, Aia cu scris verde, E decolorată, Aia de rafie, Cum să pui apă în aia de rafie, Pun gheață, nu apă, Așa, și tu crezi că gheața aia, după două ore, ce se face, jumări? N-ar fi rău, răspunse el, Hai, fii serios, asta galbenă e cea mai bună, Aia galbenă e prea subțire, Nu e, adu-ți aminte când a venit Marcel la noi, câte a adus în ea, Da, păi da' el le-a cărat de la mașină în casă, cinci metri, cred și eu că a ținut!

Cu mersul său legănat, Radu Tudor a ajuns în haltă la timp. Trenul se putea vedea în zare apropiindu-se încet. Avea limită de viteză din cauza unor probleme cu șinele pe care nu le rezolvase nimeni de cel puțin douăzeci de ani. Un grup de bărbați discutau în picioare gesticulând hotărât. Câteva femei priveau în gol rezemate de pereții cu varul coșcovit. Trei bătrâne se poziționaseră simetric pe singura bancă de lemn de sub streășina gării ce se asemana cu o casă bătrânească. Gara, nu streășina, și nici banca, altfel am fi avut o virgulă în plus.

După ce le puse pe celelalte la loc în dulap, soția lui Radu Tudor aruncă sacoșa galbenă pe masă și mai spuse o dată: Alta n-am! După care ieși din bucătărie, lăsându-și soțul între dorința de a spune ceva și nedumerirea de nu ști ce anume. Acesta se ridică, aruncă telecomanda într-un colț al canapelei, puse sacoșa galbenă în fața ferestrei, o examinează, apoi o lăsa să cadă iar pe masă. Unde ești, strigă în cele din urmă. Nu i se răspunse, însă auzi scârțâitul mesei de călcat din sufragerie și se îndreptă într-acolo.

Când trenul a ajuns în stație, a claxonat asurzitor. Radu Tudor a trebuit să tresară, să își ducă mâinile la urechi și să înjure. Când a terminat de înjurat, și-a dat seama că strigase și că finalul înjurăturii nu fusese acoperit de sunetul claxonului. O femeie cărând o sacoșă de rafie pe umărul drept îi aruncă o privire scârbită. Radu Tudor o lăsa să treacă înainte zâmbindu-i binevoitor, apoi se urcă în primul dintre cele două vagoane. La acea oră trenul era foarte scurt, pentru că mai nimeni nu călătorea spre oraș. Navetiștii plecau cu primul tren, cei care se duceau la oraș pentru analize sau acte cu al doilea. Radu Tudor nu era navetist și nici nu avea treabă la spital sau la notar, așa că putea să ia liniștit cursa a treia. Uitaserăm: când am scris mai sus „la acea oră”, ne refeream la ora 11:00!

În sufragerie, soția lui Radu Tudor îi călca una dintre perechile de pantaloni la dungă. Dunga nu era încă bine formată, însă se zărea în urma altor călcări. Din fierul cu bot ascuțit ieșeau aburi care ascundeau chipul femeii.

Radu Tudor spuse, Și în afară de pantaloni, ce-mi iau? Fără să vorbească, femeia îi indică o cămașă cu carouri agățată de ușa șifonierului. Apoi întrebă, Ai maiou curat? N-am, răspunse Radu Tudor ridicând din umeri nedumerit.

Intrând în trenul ce mirosea a ulei de motor și vaselină, lui Radu Tudor îi trecu prin gând că aerul era foarte închis. Calitatea sa lăsa de dorit și înăuntrul vagonului unde se așeză. Ar fi fost foarte bine dacă cineva s-ar fi gândit să deschidă un geam. Radu Tudor ar fi făcut-o dacă s-ar fi simțit mai sigur pe statutul său de călător. Deocamdată însă se așeză pe un loc liber împotriva direcției de mișcare a trenului și începu să se uite la peisaj încercând să nu deranjeze cu privirea călătorii de pe locurile dimprejur.

Pe câmp, ciobani rezemați în ciomege își contemplau oile păscânde alături de dulăii răpciugoși. Mai încolo începeau câmpurile de porumb. Radu Tudor constată după înălțimea joasă a porumbului că și anul acela avea să fie sărac în recoltă. Ori, a doua posibilitate, că recolta urma să fie târzie, ceea ce însemna că porumbul ar fi ajuns la maturitate mai târziu decât de obicei, asta dacă nu ar fi fost ars de soare înainte. Ultimii ani, se gândi Radu Tudor, fuseseră toți astfel. Anotimpurile, în ciuda clasificării lor tradiționale, tindeau tot mai mult să se reducă la două: cel friguros, în care nici iarna nu mai era ce fusese (tocmai pentru că devenise un fel de toamnă cu lapoviță), și cel călduros, care nu mai începea în martie, ci două luni mai târziu, și care dogorea insuportabil

plante, animale și oameni deopotrivă. Tot urmărind cu privirea șirurile paralele de porumb, Radu Tudor își zări terenul pe care îl vânduse în iarnă unei companii agricole. Cocenii verzi de porumb nu erau mai înalți decât cei de pe câmpurile vecine, administrate și ele de aceeași companie. Cine nu vindea, dădea terenul în arendă, însă Radu Tudor se hotărâse să facă pasul cel mare și să-și vândă terenul moștenit de la părinți de care, oricum, nu mai avea când și de ce să se ocupe. Îi rămânea oricum iazul, iar cu banii obținuți pe teren și cu împrumutul abia aprobat de la bancă, în curând avea să cumpere și celălalt iaz, aflat la doar câțiva kilometri de primul.

Radu Tudor se întoarse spre controlorul care îl atinsese cu palma pe umăr. Prins în propriile gânduri, nu observase când acesta se strecurase în vagon din spate, din cabina locomotivei. Controlorul era un bărbat înalt, cu burtă și mustață, pe care Radu Tudor îl cunoștea din vedere. Se scărpină sub chipiu și spuse, Biletul! Radu Tudor scoase două bancnote verzi din buzunarul pantalonilor și i le întinse, discret, controlorului. La fel de discret acesta le luă, le frământă o vreme cu vârfurile degetelor în căușul palmei fără să le deschidă, le depozită cu un gest mecanic în buzunarul de la piept al cămășii albastre și întrebă, 'Mneata de când nu mai mergi cu trenul? Arătându-se nedumerit, Radu Tudor răspunse, De săptămâna trecută, Atunci, hai să te iau altfel, răspunse controlorul mai încet, aplecându-se spre urechea lui Radu Tudor: De când nu mai mergi cu nașul?

Radu Tudor își cremui pantofii cât timp apa se încălzea în oala de pe aragaz. Când hotărî că era suficient, apa deja începuse să facă bule. Luă balia roșie dintr-un colț al bucătăriei, o cără în spatele casei, și o poziționă pe două scaune așezate față în față. Își agăță oglinda de streașina casei, acolo unde bătuse un cui special pentru asta, scoase două găleți de apă rece din fântână, puse una și jumătate în balie, iar cealaltă jumătate o lăsă în găleată. Cu două cârpe luă oala de pe aragaz și, după ce o transportă și pe ea icnind în spatele casei, îi dădu drumul pe trei sferturi în balie. Celălalt sfert îl adăugă în găleată. Luă săpunul de casă fabricat cu untură de porc și sodă caustică de către soție și soacră și începu să se spele. Aproape terminase când, din senin, apăru soția cu un săpun cu glicerină în mâna dreaptă. Spală-te cu ăsta, îi spuse, te duci la oraș, nu te face de râs, trebuie să miroși bine! Deși Radu Tudor nu prea avea chef să o ia de la capăt, nu putu să o contrazică. Săpunul cu sodă era bun pentru spălat haine, însă el îl folosea și pentru corp, ca să facă economie. Luă săpunul cu glicerină și insistă asupra brațelor și gâtului. Se clăti cu ajutorul soției, care îi turnă din găleata cu apă calduță cu o cană, având grijă să lase ceva și pentru partea de jos a corpului. Ce-i cu rapănul ăla pe gât, exclamă soția, Care rapăn, Uite, ăsta, îi răspunse ea atingându-l cu un deget, ai o dungă de rapăn aici, Haide, bre, nu mai râde de mine, Dacă-ți spun! Soția scoase oglinda din cui și o îndreptă spre el. Ah! Acea dungă, exclamă Radu Tudor, Păi care alta, Aia nu se duce, concluzionă el agățând oglinda înapoi, Cum să nu se

ducă, Nu se duce, Ba se duce, Dacă-ți zic că nu se duce, Dacă ai folosi un burete, s-ar duce, Nu e vorba de burete, oricât de mult m-aș spăla, rămâne, e o pată, o am de multă vreme, Și eu cum de nu am văzut-o până acum, Ce știu eu unde te uiți tu?

Când trenul a ajuns în oraș, Radu Tudor a început să alerge printre călătorii coborânzi. La piept strângea sacoșa galbenă și întreba în toate părțile, Unde pot găsi un robinet cu apă? Un taximetrist rezemat de taxiul său galben îi strigă, Urcă sus, nenicule, că te duc eu la o fântâniță pe strada Izvorului! Radu Tudor nu voia să dea bani pe taxi, așa că răspunse, Lasă, tu zi-mi unde-i, că mă duc pe jos. La care taximetristul îi răspunse, Da ce-s eu, ghid turistic? Și se întoarse cu spatele. Cât tupeu!

După ce a făcut baie, Radu Tudor s-a zgâit la pata de pe gât. Ciudată chestie, își spuse în timp ce se bărbiera. Întinse pastă de bărbierit peste ea gândindu-se că poate ajuta să o dizolve. După ce termină cu barba, trecu cu lama și pe deasupra petei, însă nu reuși decât să se taie și trebui să înjure. Aruncă apa cu spumă din balie în șanțul din fața casei, care se vărsa într-un pârau la cotul ogrăzii. Mai încolo, un cal priponit bea din pârau. Trei rațe înotau lângă botul calului cu bobocii în urmă. Un brotăcel orăcăia creând valuri. Luna răsărise. Dacă Radu Tudor ar fi citit Eminescu, sau dacă și-ar fi amintit de marele poet din generală, ar fi denumit cadrul „feeric”, așa însă spuse doar: Tu-ți iapa mă-tii, care o lași în față la ograda mea! Și intră bosumflat în casă.

Radu Tudor aştepta la o trecere de pietoni alături de alte zeci de persoane. Semaforul dura minute în şir, iar personajul nostru devenea tot mai agitat. Când în sfârşit se făcu verde, Radu Tudor se aruncă în stradă cu pas de război şi fu cât pe-acı să se izbească de o femeie corpulentă, cu o sacoşă în braţe, venind din sensul opus. Ambii icniră iritaţi şi se fulgerară cu privirea după ce se depăşiră. De aceea, Radu Tudor nu văzu bordura trotuarului şi se împiedică de ea, agăţându-se în cădere de sacoul unui pieton ce se îndrepta în aceeaşi direcţie. Pietonul era un bărbat cu barbă şi servietă. Ce nu te uiţi, dom'le, pe unde mergi, strigă el, iar Radu Tudor îşi ceru scuze. Din spate, un alt pieton îi explică în trecere celui cu servietă, Lasă-l, dom'le, aşa-i cu ăştia din provincie, n-au văzut oraş în viaţa lor, nu ştiu nici cum să meargă pe stradă. Radu Tudor vru să-i răspundă ceva vocii infame, însă pentru moment era prea ocupat să se culeagă de pe jos din faţa unei maşini claxonânde. Se făcuse deja roşu. Când reuşi să-şi tragă picioarele după el, cu puţin înainte de a-i fi amputate de botul avid al maşinii, grupul de pietoni se împrăştiase deja. Radu Tudor se limită la a bolborosi ceva despre calitatea aerului. Maşina îi aruncase în nări un miros sufocant de motorină.

În pat, Radu Tudor şi soţia se priveau în întunericul filtrând lumina lunii. N-ar fi mai bine să-i dai bani, începu soţia, De ce să-i dau bani, Păi aşa se dă, ce să facă ea cu..., Cum ce să facă, i-o tăie Radu Tudor inoportun, tocmai când cititorul începea să priceapă despre ce era vorba. Asta e, va trebui să mai amânăm câteva paragrafe! Unii

spun că întârzierea ajută la crearea suspansului, alții că s-au zăpăcit de tot. Noi nu avem o părere, dar mulțumim celor care au ajuns până aici cu lectura, în ciuda multor neclarități. Avem încredere că totul se va desluși până la urmă. Deocamdată, Radu Tudor continuă, Trebuie să-i dăm ceva femeii, fără ea nu am fi obținut împrumutul, Eu nu am zis că nu trebuie, Păi da, trebuie, Păi ce, am zis eu că nu trebuie, Păi nu, sigur că trebuie, Da, clar, trebuie sigur, Bineînțeles că trebuie, Gata, am înțeles, nu mai repeta, Scuze! Ziceam doar, spuse femeia, că dacă tot trebuie, ai putea să-i dai bani, De ce să-i dau bani, Păi așa se dă... la oraș, N-am bani de dat, Cum n-ai, doar abia ce-ai vândut terenul, Ția nu-s de dat, Marie, ăia-s de investit în celălalt iaz, Ei, prostii, un milion acolo, nu moare nimeni, Nici un leu! – concluzionează Radu Tudor înainte să se întoarcă cu spatele. Soția, al cărei nume l-am aflat de curând doar pentru că Radu Tudor s-a hotărât să-l rostească, nu se arată intimidată de încercarea soțului de a tranșa discuția. Nu vreau să te faci de râs, spuse ea, Nu am să mă fac, de ce adică să te faci de râs, Nu eu, tu să te faci, Da, eu să mă fac, Ai zis că eu să mă fac, Nu, am repetat după tine, dar ziceam în general, voiam să zic tu, pardon, eu, Tu, sau eu, Eu, ce Dumnezeu, Stai, că așa zăpăcim cititorul, cine sunt eu, și cine ești tu, Care cititor, ce tot vorbești acolo, eu sunt eu și tu ești tu, strigă Radu Tudor întorcându-se brusc. Nu știu de ce am spus asta, răspunse soția, cred că voiam doar să-ți atrag atenția, ca să te întorci cu fața spre mine. Apoi adăugă: Miroși bine! Și îl mângâie pe păr. Radu Tudor se feri. În seara asta nu

pot, că transpir, și mâine mă duc murdar la oraș..., Stai liniștit, nici nu voiam, i-o tăie ea. Și se întoarce cu spatele.

Soarele dogorea tot mai mult reflectându-se pe dalele de piatră ale trotuarului. Claxoane și motoare zgomotoase se amestecau cu sunetul pașilor trecătorilor. Radu Tudor se grăbea strângând punga de plastic la piept. Își amintise că, în alte vizite în oraș, băuse de la o țâșnitoare. Țâșnitoarea arunca apa în sus cu presiunea necesară pentru a o soarbe din aer. Într-acolo se îndrepta acum cu vesta de pescar pătată, spre norocul său doar de solzii de apă scurși de pe pielea sacoșei.

Întrebarea controlorului avu un efect imediat asupra lui Radu Tudor: De când nu mai mergi cu nașul? Este uimitor cum limbajul codifică intențiile indirecte. Radu Tudor își pregătise banii pentru naș cu un leu mai puțin, deși știa foarte bine care era prețul. Deși se prefăcea surprins, înțelesese aluzia din spatele întrebării controlorului, care spunea: Mai adaugă o bancnotă la cele două, e prețul corect dacă vrei să mergi fără bilet! Radu Tudor se așteptase la această obiecție, așa că își pregătise bancnota într-un buzunar separat al portofelului. Pus în situația de a răspunde întrebării, Radu Tudor, cu o mișcare lentă și vizibilă, arcuindu-se de parcă ar fi făcut un exercițiu de gimnastică, își întinse mâna după portofel. Apoi îl scoase și îl ridică în văzul tuturor, așteptând câteva zeci de secunde înainte să-l deschidă. Când privirile celorlalți călători se concentrară asupra portofelului, controlorul spuse, Lasă acum, să ții

mente data viitoare! Radu Tudor reintroduse portofelul în buzunar și zâmbi satisfăcut.

Memoria nu îl înșelase. Cu pasul său legănat, Radu Tudor a ajuns în centrul orașului în numai zece minute. În fața unui cinematograf cu vitrine ceașiste o țâșnitoare arunca apa în aer depozitând-o apoi într-un colector de tablă. Radu Tudor simți temperatura apei cu mâna și concluzionă că nu era suficient de rece. Puse sacoșa la baza țâșnitoarei și așteptă. Apa umfla sacoșa foarte încet. În spate aștepta deja un bătrân cu un căruț plin de bidoane goale. Când hotărî că se umpluse destul, Radu Tudor se dădu la o parte iritat. Pe asfalt se formase deja o dâră de apă. Sacoșa se spărsese, iar acum apa țâșnea din acea spărtură desenând forme ude pe trotuar. Radu Tudor îl întrebă pe bătrânul care deja își umpluse primul bidon în timp ce el se învârtise în jurul pungii, Bade, n-ai o sacoșă goală, care nu-ți mai trebuie, La ce-ți trebuie, Nu, zic, care nu-ți trebuie matale, Da ție la ce-ți trebuie, Mie, Da' cui, mie, Păi da, lu' matale, Auzi, ia mai du-te-n paștele mă-tii, concluzionă bătrânul, închizându-ne iar posibilitatea de a afla ce Dumnezeu are de gând Radu Tudor cu sacoșa aia galbenă cu care se tot fâțâie de ici colo de la începutul povestirii. Poate vom afla în următorul paragraf.

Dimineață, Maria se trezise prima. După ce a fiert două ouă și laptele muls de la vacă cu o seară înainte, l-a vărsat în două căni, a uns două felii de pâine cu margarină și magiun de prună, apoi l-a strigat pe Radu Tudor, care a trebuit să abandoneze brusc visul erotic în care o sirenă

abia pescuită din iazul pe care trebuia să îl cumpere nu mai contenea să geamă dezvelindu-și un sân greu pentru a-l convinge să o elibereze din cârlig. Sirena semăna cu consultanta financiară care îl ajutase cu împrumutul la bancă. Radu Tudor intră în bucătărie și își privi soția dezgustat. Se concentră pe sâni de sub pijamaua flaușată, însă nu reuși să identifice decât platitudinea ei obișnuită. Așa că spuse, Laptele ăsta frige, mai bine mă mai lasai să dorm cinci minute, Mai bine caută șpaclul cât aștepți să se răcească, și încearcă să desprinzi gheața aia, Când, acum? Nu, mâine!

Radu Tudor a vrut să-l înjure la rândul-i pe bătrân, dar s-a gândit că poate nu era în toate mințile. S-a îndepărtat înciudat fără să știe încotro. Avea nevoie să meargă pentru a reuși să ia o decizie. După câțiva zeci de pași, îi veni o idee. Se întoarse înapoi și coborî scările din gura pasajului pășind peste dâra de apă pe care o lăsase în urmă. În pasajul cu trei ieșiri magazine scunde se înghesuiau unele într-altele. Înăuntru, vânzătorii aranjau suvenirurile cu castelele României pe rafturi sau calculau în spatele tejghelei. Radu Tudor întrebă un vânzător prin ușa întredeschisă, Nu vindeți sacoșe de plastic, Bună ziua, i se răspunse, căutați sacoșe de cadou, Nu, caut de alea de plastic, bună ziua, Nu avem decât de cadou, Dar nu cunoașteți pe cineva care vinde sacoșe de plastic, Era o bătrânică parcă, de obicei stă la ieșirea spre piața Unirii, răspunse vânzătorul uitându-se circumspect la sacoșa picurândă. După care întrebă, Da'

ce-aveți acolo, Mulțumesc, răspunse Radu Tudor, și se îndepărtă grăbit.

După câteva zeci de minute, Radu Tudor se ridică de pe locul său și trase de mânerul geamului. Trenul se afla în ultima stație înainte de oraș. Mirosul de transpirație din vagon devenise insuportabil. Radu Tudor nu voia să îi intre în haine, așa că deschise geamul. După un minut, când trenul se puse iar în mișcare, doamna din dreapta se ridică brusc și îl închise la loc. Când Radu Tudor se uită la ea incredul, femeia începu să bolborosească ceva ininteligibil printre dinții cariați despre un curent care ar fi tras-o la cervicală. Între timp, își scuipase interlocutorul de câteva ori în ochiul stâng cu o precizie milimetrică. Deși se înroșise de enervare, Radu Tudor îi răspunse cu tot tactul de care dispunea, la mai dă-te-n praștia mă-tii cu curentul tău, cucoană, și mai spală-te, că puți ca o lehuză! Că lehuza putea nu era o informație neapărat verificată, însă fusese primul cuvânt care-i venise la gură lui Radu Tudor. Presupunem că tot astfel se poate explica și aducerea în discuție a praștiei. La care doamna din dreapta, ofensată până la ultimul os, începu să strige că ea nu se cobora la nivelul unuia ca el, care era profesoară în oraș (tindem să credem că se referea la ea însăși, deși nu reieșea clar din syntaxă), și că Radu Tudor ar fi trebuit să le ceară voie celorlalți călători înainte de a face după cum îl tăia capul, din respect pentru cei din jur. Dar mai ales, dacă asta era părerea lui despre ea, atunci, în fond, putea foarte bine să călătorească spre propria origine, că un borfaș ca el și-așa făcea umbră

pământului degeaba! După care concluzionează cu o expresie scârbită, Și vezi că-ți curge din sacoșa aia îmbâcsită! Înainte să dai vina pe alții, mai bine ți-ai vedea de mortăciunile alea, care le târâi după tine! Uitându-se spre podea, Radu Tudor observă că, într-adevăr, o baltă se formase sub sacoșă, la picioarele lui. Din ea se răsfirau mici pâraie care se împânzeau pe podea spre scaunele călătorilor învecinați. Își ceru scuze și își făcu loc pe coridorul strâmt spre ușa vagonului. Călători acolo până la destinație.

Când se va întoarce acasă, Radu Tudor va fi luat în primire de soție de la poartă. Soția îl va întreba, Ai plecat cu o pungă, și ai venit cu alta? Nu se vede, va răspunde Radu Tudor acru. Aoleu, ai venit cu ei înapoi acasă, va spune ea după ce se va uita în sacoșă, Nu se vede, va răspunde Radu Tudor acru pentru a doua oară, iar Maria va înțelege că e mai bine să nu-l întrebe nimic. După ce se va calma, îi va povesti el totul.

La ieșirea din pasaj se afla, într-adevăr, o bătrână. Era așezată pe jos, rezemată de faianța albă a peretelui. În față avea întins un carton cu trei tipuri de sacoșe. Radu Tudor cumpără o sacoșă verde cu bancnota economisită din călătoria cu trenul. Bătrâna își puse bancnota în buzunarul șorțului, își linse un deget cu care desprinsese prima sacoșă din teanc, o rupse și i-o întinse lui Radu Tudor. Acesta o luă cu un zâmbet larg, mulțumi cu un Săru'mâna, tanti, și urcă scările spre piața Unirii. Acolo, se așază pe o bancă și transferă cu grijă sacoșa galbenă în sacoșa verde. După care se gândi că nu dădea bine,

scoase sacoșa galbenă, căută cu mâna în ea și dibui pe rând două obiecte lucioase și moi, transferându-le în cealaltă sacoșă. Pentru că naratorul se afla la distanță și, pe deasupra, îi bătea și soarele în ochi, încă nu ne-am dat seama ce transporta Radu Tudor în sacoșă. A fost interpelat și un pieton care trecuse pe lângă bancă, însă acesta i-a spus naratorului că nu e frumos să te uiți în sacoșele oamenilor, așa că nu o făcuse, deși murea și el de curiozitate să știe ce avea ăla acolo. Când naratorul s-a oferit să-l plătească pentru a se întoarce înapoi să investigheze, pietonul a sărit ca ars, că el nu este și nu a fost niciodată securist, și că naratorul să-și măsoare cuvintele. Când naratorul l-a rugat să-i împrumute o ruletă, pietonul i-a zis, Dă-te din calea mea, ori îți arde de glume!? Ce tupeu!

După micul dejun și după ce a căutat cel puțin jumătate de oră printre sculele din șopron, Radu Tudor a adus șpaclul. Între timp, Maria golise frigiderul. Acum ambii încercau să desprindă bucata de gheață lipită de peretele din spate. Șpaclul nu intra sub gheață și zgâria frigiderul. Soluția asta nu e bună, a spus unul dintre cei doi soți, nu contează care. Zece degete se agățaseră de marginea gheții și trăgeau din răspuțeri, însă gheața nu se desprindea. Radu Tudor începu să lovească cu mânerul șpaclului, doar-doar s-o desprinde o bucată. Dar gheața, încăpățânată, nici că se clintea. După încă zece minute, Maria veni cu ideea, Hai să nu mai punem gheață, să punem apă rece, Cum să punem apă rece, Uite așa, dai drumul la robinet și pui, Cum să mă duc cu apa-n pungă,

măi femeie, Da' ce are, Cum ce are, Ce are, Păi cum ce are, Spune-mi ce are, N-are nimic, Păi vezi, Ce să văd, Că n-are ce să aibă! Dacă agăț punga pe undeva, întrebă Radu Tudor, Unde să o agăți, Știu eu, dacă sare vreo piatră și mi-o sparge, Ei hai, că ești paranoic de acum! Radu Tudor nu mai avea timp de contrazis: dacă nu se grăbea, îi pleca trenul. Așa că se duse să se îmbrace adăugând din mers, Punga aia e prea subțire!

Pe banca din piața Unirii, Radu Tudor a scos telefonul și a început să caute un număr, făcându-și umbră cu cealaltă mână, de care avea agățată punga. După ce apăsă și așteptă câteva zeci de secunde, spuse, Săru'mâna domniță! O voce de femeie tânără îi răspunse, Bună ziua, Bună ziua, sunt Radu Tudor, băiatul care l-ați ajutat cu împrumutul, Da, sigur, ce s-a întâmplat, Nu, nimic, voiam numai să vă dau ceva... știți... pentru efort. Urmă o pauză, întreruptă doar de curgerea sacadată a fântânii arteziene și de ceea ce părea un grup de persoane discutând pe fundal. Alo, mai sunteți acolo, Da, sigur, răspunse femeia, să știți că nu e nevoie să vă deranjați, Știu că nu e nevoie, dar vreau eu așa... să vă dau ceva, dacă puteți coborî în fața sediului? Femeia spuse, Așteptați un moment, vă rog. Radu Tudor auzi mers de tocuri pe fundal apoi, mai clar, vocea femeii, Îmi pare rău, dar nu sunt la sediu, toată echipa e în deplasare la București pentru o săptămână, Deci nu e nimeni la bancă, spuse Radu Tudor, nedumerit, Sunt doar cei de la ghișeu, echipa de consultanți nu este, Aoleu, păi și eu venisem să vă dau ăștia, Ce voiați să-mi dați, Păi adusesem doi pești

de la mine de la iaz, care i-am pescuit eu alaltăieri, Doi pești, Doi carași frumoși, mari cât mâna, Domnule dragă, mulțumesc, dar nu pot să accept, Da' de ce nu, domniță, îi faceți la tigaie sau la cuptor, mai mare dragul, N-aș putea intra cu peștii în bancă, vă dați și dumneavoastră seama că ar mirosi a pește peste tot după aia, Ba deloc, vă spun eu, că i-am ținut la frigider și nu miroase, Domnule dragă, peștele miroase, Da' vă jur că nu miroase, Uitați cum stă treaba, eu vă mulțumesc pentru atenție, dar cum v-am zis, mă întorc abia săptămâna viitoare, Păi vin săptămâna viitoare, atunci, Nu e nevoie să vă deranjați pentru atâta lucru, Lăsați, că și dumneavoastră v-ați deranjat pentru mine, Cu asta mă ocup, domnule dragă, la mine nu-i niciun deranj, acum însă trebuie să închid, că sunt în ședință, vă rog să nu mai insistați, Bine, domniță, dacă nu vrei, nu te pot obliga, atunci am să vin cu un plic, Ce plic, Un plic cu bani. Urmă o altă pauză scurtă, iarăși se auzi fântâna arteziană și, de data asta, fâlfâitul unor aripi de porumbel în aterizare. Faceți cum doriți, spuse femeia, și închise. Radu Tudor vruse să spună la revedere, însă nu mai apucase.

Mai târziu în acea zi, când soția îl va întreba ce să facă cu peștii care s-au plimbat cu trenul degeaba, Radu Tudor îi va răspunde, Curăță-i și fă-i la cuptor, pentru cină. Maria îl va fixa pentru câteva secunde, după care îi va spune, Dar ție nu ți-a mirosit, Ce să-mi miroasă, Ia bagă nasul, va spune ea suflecând sacoșa. Radu Tudor se va strâmba exclamând, Aoleu, s-au împuțit, vezi dacă n-au avut gheață, eu ți-am spus că dacă pui apă nu ține, Ba

nu ai zis, ai zis că n-aveai nimic împotriva, Ba am zis, și ți-am zis și că sacoșa e subțire, Dacă era subțire, de ce ai luat-o, Păi dacă n-aveai alta, Păi și eu ce vină am, Lasă-mă-n pace, eu sunt vinovat că iar m-am luat după tine, Ce să zic, s-a luat după mine, dacă te luai după mine într-adevăr, te duceai frumos cu bani la femeie, nu cu pește, că nu mai suntem pe timpu' când lumea nu avea ce să mănânce! Acuma găsești de toate, cu banii e mai greu.

Radu Tudor nu va mai răspunde, se va așeza pe canapea, va lua telecomanda și va aprinde televizorul. La care soția va adăuga, Tot mai bine că nu era doamna consultant, că i s-ar fi împruțit peștii în sacoșă până ar fi ajuns acasă. Te mai făceai și de răs! Radu Tudor, neavând de ce să o contrazică, va spune, Să ții plicul de la factura la curent, să-l deschizi ușor, cu cuțitul, La ce-ți trebuie, Cum la ce, Păi la ce, Păi să pun banii în el când mă duc iar săptămâna viitoare, Nu e bun, De ce, mă rog, Că e scris pe el numele tău, Nu e, Ba e, Nu e, Ba e, Nu mai bine te duci să cumperi un plic nou de la poștă, Și cât costă, Cât poate să coste un plic, De ce să dau bani pe plic, când am plicul de la factură, Ascultă-mă pe mine, că iar te faci de răs, cumpără un plic nou, nu te du cu plicuri rupte, scrise sau desfăcute!

După cină, ambii soți vor examina plicul gol al facturii în lumina asfințindă a ferestrei.

PROZĂ

Adrian Scriminț

CEARTĂ ȘI ÎMPĂCARE

Ciudat pământ, când trăiești în el îl sudui de-l iau dracii și când ești departe de el îți e dor. Nu trebuie s-o experimentați, că am făcut-o eu. L-am părăsit ca traficant de coca cola. Vigilenții de la graniță nu m-au crezut pe cuvânt și atunci a trebuit să improvizez. „Mă băiete-îmi spuneau dumnealor-tu mergi în Italia, prea fain ești îmbrăcat”!... Am fost returnat în patria mumă. Mi-am luat de toți banii cutii de coca cola, căci așa mă sfătuiseră persoanele umblate din autocar, mi-am pus o cravată peste un tricou, peste tricou un sacou, și mi-am îmbrăcat apoi toți pantalonii pe care îi aveam pe dedesubtul pantalonului de stofă. Să nu vă mai spun de adidașii albi din picioare. Ca să par mai convingător mi-am ciufulit părul și mi-am luat o atitudine cât mai buimac posibilă.

Grănicerii sârbi se uitau la mine perplecși. „Mă duc la Vrsak să vând marfă! Sunt student și nu am bani să îmi continui facultatea...”-le explicam, văzându-i cam încurcați atunci când îmi scotoceau valizele burdușite cu cărți. Deghizarea asta a mea i-a făcut chiar să mă scutească de vamă.

După mai multe emoții și controale polițienești, m-am văzut în sfârșit balerin într-unul din cele mai moderne teatre ale fostei Yugoslavii. Primirea pe acel pământ mi-a fost dată pe măsură: viitorii mei colegi nu mai văzuseră niciodată un dansator atât de schilod. Degeaba le explicam eu că eram venit dintr-o altă lume, că proveneam dintr-o epocă de aur și împliniri mărețe, că îmi pierdusem toți dinții datorită acelor timpuri și că aveam lordoze și alte boli cronice ale oaselor, că făcusem cunoștințe acute cu foametea; că tot nu le puteam volatiza indignarea. Nu au stat prea mult pe gânduri și m-au trimis cu forța la tras de fiare. Cu timpul m-am înzdrăvenit. Am înaintat rapid și în rang, de la balerin de ansamblu cum venisem din România, m-au avansat rapid la solist trei, când le-am câștigat o diplomă la un festival internațional de balet m-au făcut solist doi, un fel de a sări de la gradul de sergent la cel de căpitan și apoi la cel de maior... Și uite așa am devenit și fruntaș la oraș.

Glasul pământului natal mă chema, îmi era dor și de părinți, și de cei patru frați ai mei. Când am ajuns acasă, în concediu, taică-meu nu mai putea de bucurie. Din banii care i-am dat și-a luat mobilă în bucătărie. „Că la voi vin fetele, mie mi-a trecut veacul”! O descărca încet din

camion, cu intenție, ca să îl vadă toți vecinii. „Doar o dată îmi vine feciorul din străinătăți, ce dracu'!...”

Vremuri grele pe la noi. Reîntors la datorie, în Serbia. Ca să nu mă mai cheme pământul părăsit, mi-am cumpărat o antenă parabolică și mă simțeam ca acasă. Ca să mă apropii și mai abitir de ai mei mi-am contactat și ambasada. S-au bucurat foarte mult. Nu mai avuseră onoarea să fie contactați de un balerin. Îmi explicau că le-am mai descrețit frunțile, că în general atunci când erau sunați de ai noștri, li se cereau să intervină cu promptitudine atunci când li se confiscau mărfurile de la piață...

Gălăgios popor, vesel și rusofil. Dar cât de iubitori erau ei pentru colegii mei ruși, pe atât eram eu în fruntea petrecerilor lor, ca invitat principal. Și salariul era mare, pentru vârsta mea chiar mai mult decât satisfăcător. De când îmi părăsisem țara, chipurile pentru reprezentarea ei pe alte meleaguri, nu îmi mai aminteam ce era foamea și nici nu mai aveam vise cu festinuri mărețe...

Într-o zi, o vecină mi-a împărtășit o veste care mi-a schimbat puțin direcția vieții: „Dacă vine războiul peste noi ce ne facem? Dumneavoastră mai rămâneți aici”? Am ridicat cam mult prea nepăsător din umeri: „Stați liniștită că nu va fi nici un război"! A doua zi s-au cam răstit colegii la mine. Nu neapărat sârbii cât mai ales rușii. „Ce mama dracului vă trebuie vouă NATO? Vreți să trimiteți și avioane?! Aveți de gând să nu mai aveți cu ce zbura”? Am sunat de urgență la ambasadă și m-au liniștit. „Se duc negocieri, nu va fi niciun război! Spuneți-

le rușilor să bea câțiva litri de votcă și să se calmeze"! Le-am transmis mesajul ambasadei. Râdeau. „Dacă rusul bea votcă nu se mai calmează, se enervează și mai abitur, așa să transmiți înapoi la ambasadă”!!!

Peste câteva zile am fost chemați toți străinii în cancelaria de balet a directoarei. „Va fi război-ni s-a spus. Dacă vă decideți să rămâneți veți fi protejați și tratați ca și cum ați fi de ai noștri"! Am mai rămas doar eu-om de onoare și în toiu sezonului, în luna Martie nu se prea făceau pe nicăieri angajări; și doi prieteni de-ai mei, ruși, alcoolici.

Când a căzut prima bombă, într-o cazarmă militară, eram singurul locatar dintr-un bloc de zece etaje care își făcea cartofi prăjiți. Restul oamenilor cu scaun la cap se retrăseseră prin buncărele antiatomice. Mă gândeam că nu mi-o veni neapărat mie sorocul. Ne-au tăbăcit americanii timp de trei luni numai din aer, de pe vapoare și din submarine. La al doilea tomahawk, explodat pe la ora patru dimineața într-un pod metalic romantic, construit pe vremurile celui de-al doilea război mondial de prizonierii germani, cei doi ruși alcoolici și-au văzut de treburile lor și s-au retras acasă. Am rămas singurul străin pe teritoriile lor. Nu eram unul oarecare, ci... un apartenent la NATO. În timpul războiului am asistat la cele mai reușite petreceri la care am luat parte vreodată. Destul de multe. „Dacă murim, măcar să murim sârbește”-îmi explicau prietenii care mă invitaseră. De explozii ce să vă spun? Nenumărate. Pe cele din avion le mai suportai, dar cele trimise de pe submarine îți

asurzeau urechile. Am fost martor în direct la bombardarea unui pod. Am văzut totul de la o depărtare de un kilometru, de sus, de la etajul nouă de unde locuiam. Două tomahawk-uri au despicat Podul Prieteniei în două. Acolo au murit și oameni, au căzut cu mașinile în Dunăre. Cum nu aveam familie, am considerat toate acestea ca pe o mare aventură a vieții...

Nu mă asemănam cu sârbii. Pe cap purtam eșarfe și pe corp tot felul de accesorii: de la ceasuri sofisticate, cămăși de firmă și curele cu cataramele ciudate. M-a remarcat ușor poliția militară. M-au întovărășit până acasă și mi-au pus sute de întrebări: ce am căutat în Germania cu o săptămână înainte de începerea bombardamentelor (fusesem la o audiție), ce făceam cu atâtea dicționare (eram poliglot, vorbea cinci limbi străine), de unde aveam atâtea adrese din străinătate pe notes (doar eram balerin, și nu voiam ca să mă îngroape Maica Domnului toată viața pe la ei pe acolo, că de vreo patru ani tot o țineam într-un tranzit, acelea fiind adresele mai multor teatre din SUA, Israel, Croația, etc. și, mai grav, de ce însemnasem pe o hârtie tot felul de localități sârbești și de ce foaia respectivă semăna cu o hartă (nu le știam geografia și mă interesau obiectivele care le fuseseră bombardate, ca să am cu ce mă lăuda la ai mei acasă). Mi-au confiscat pașaportul, foaia cartografiată, și mi-au luat numărul de telefon. M-am trezit ulterior la tribunal. Îmi tot spuneau că era grav ceea ce am făcut și, știindu-le limba nu aveam nevoie de traducător oficial. Ambasada m-a ajutat mult: mi-a

recomandat un avocat scump de la Belgrad. A trebuit să mă lupt singur, am contactat toate sursele mass-media. Cei de la poliție erau contactați zilnic: „Avem în fața redacției un cetățean străin care se plânge că l-ați incriminat de fapte care nu pot fi spuse...” Când mi-au înmănat pașaportul mi-au reproșat aceleași lucruri: „Ce v-a trebuit vouă Nato, nu am fi putut fi prieteni”? „Păi ce legătură au toate acestea cu mine, doar sunt artist”! „Au legătură, pentru că toți sunteți la fel...”

M-am trezit la graniță, deportat de acolo. Mi-am luat toate lucrurile cu mine, ca să demonstrez acasă că nu am pierdut timpul, ci am muncit din greu. Grănicerul nu a vrut să mă lase să ies cu un televizor alb-negru pentru că nu aveam acte pentru proveniența lui. „Este un aparat din anii optzeci, dumneavoastră ați fi deținut acte la el”? Se uita la mine cu niște ochi cât gogonelele. I-a zis subadjunctului: „Hai, trânteste-i o viză de ieșire”! și apoi mie: „Lasă că ne-om mai întâlni noi”! „Sper să nu!...”-i-am răspuns în gând.

Dezorientat, întors pe pământul făgăduinței, cu un salariu ridicol, devenit peste noapte codaș la sat, cu iubita rămasă dincolo... Întâlneam la tot pasul numai oameni cătrăniți, care se perpeleau perpetuu la un foc domol. Gata cu râsetele, gata cu speranțele, gata cu tot. Tristă soartă. Cine spune că depresia nu doare se înșeală! Mintea îmi juca numai scenarii de sinucidere...

Până m-a trântit pământul. Prima dată m-a încredințat că imi este prieten, pe urmă m-a lămurit că propria viață mi-o pot schimba, dar pe a altora nu. M-a rugat să îmi văd

de treabă. I-am urmat sfatul. Am început să nu mai ascult știrile, să gândesc pozitiv, să fraternizez cu locul în care trăiesc și, răsplata a fost pe măsură. Mi s-a mărit și salariul, mi-am găsit prietenă. Satul s-a metamorfozat brusc într-o metropolă. Râd ca prostul pe stradă de unul singur și stârnesc indignarea celor care se perpelesc la foc continuu. Simt că trăiesc...

PROZĂ

Florin Giurcă

REGELE FLUTURILOR

(FRAGMENT REEDIDAT AL ROMANULUI CU
ACELAȘI TITLU, PUBLICAT LA ED. CORESI, 2017)

Întâlnirea cu abatele m-a paralizat, din nou. Nu am zis nimic. Am ieșit afară, pe terasă. Încercam să înțeleg. Aveam nevoie să mă integrez. Am cercetat, dintr-o privire, marea, iahtul era tot acolo. Am revenit apoi în spatele casei și am inspectat pădurea. Părea foarte deasă, de neabordat și terenul începea să urce după câteva zeci de metri mai încolo. În timp ce mă învârteam prin jur, am văzut și sursa de energie, un generator eolian. Se afla zidit pe fundația unei stânci. Tot acolo era și ceea ce părea a fi un far: un turnuleț alb, cu terasă deasupra. M-am apropiat de baza lui, am apăsat mânerul și, cum mă obișnuisem deja, ușa s-a deschis ușor. O scară îngustă,

melcată, cu trepte din tablă striată te conducea până sus, la înălțimea celor zece sau cincisprezece metri ai observatorului. Mi-am luat iute privirea de la scara aceea care se pierdea, răsucită, în întuneric și m-am întors către mare. Pe întinderea albastră, până la orizont, nici un vapor, nicio barcă, nici o înfiorare de val. Am tresărit violent, atunci când am auzit vocea în spatele meu.

- Ce ai înțeles din conversația de pe casetă?

Primul meu impuls a fost acela de a fugi. Dar nu aveam unde. În spatele meu, se afla golul întunecos al intrării în far. Eram încolțit. Între cele două alternative, aceea de a urca în turnul îngust sau de a mă confrunta față în față cu bărbosul și insistentul novice, am ales-o pe cea de a doua. Am închis ochii și m-am rugat pentru ajutor la îngerul păzitor. Să nu mă atingă.

Și nu m-a atins. A vorbit domol, avea un glas sonor, baritonal. Profesionist.

- Stai calm, Noél. Nu-ți fac nimic. Un singur lucru vreau să te întreb, și pe urmă, gata. Ascultă-mă cu atenție: ai auzit aseară, printre celelalte confesiuni de pe casetă, pomenindu-se numele satului în care s-au petrecut acele întâmplări?

După o tăcere stupefiată de câteva zeci de secunde, în care-l privisem imobil, cu gura încleștată, Bazbanela reluă, amuzat:

- Deci, nu. Îmi închipuisem eu. Te-a cam furat somnul, ca, de altfel, și pe mine.

Râse. Mă apucă de umăr, ușor, abia simțit. Nu m-am retras. S-a apropiat imperceptibil de mine și m-a invitat,

din priviri, să cobor, alături de el, scara spre faleză. L-am urmat, uitându-mă, în trecere, la pardoseala terasei, căreia abia acum îi dădeam atenție. Dalele mari, de gresie, de un bleu palid, erau ornate cu sori și raze în culori minerale, oranj și ocru, buclate, săpate în relief.

Ajunși jos, Bazbanela îmi făcu semn să urc cele cinci trepte care duceau pe platforma debarcaderului. M-am conformat, cu ochii țintă la iahtul care se legăna în partea dinspre larg a podețului din scânduri de stejar. Mă pricep la bărci, eu însumi am una cu vâsle și motor. M-a costat vreo două sute de euro, am cumpărat-o de la un localnic. Iahtul abatelui era însă o bijuterie bine întreținută, cu două punți, castel pupa cu platformă de observare deasupra și 10 metri lungime. Așa ceva, chiar și la mâna a doua, nu găsești sub o sută cincizeci de mii de euro.

Am zis „abate”, dar eram din ce în ce mai puțin sigur că Sergiu Bazbanela ar fi avut ceva în comun cu tagma călugărească. Singura legătură cu cinul monahal pe care o păstra, aparent, erau straietele lungi, cernite, părul netuns și barba, neagră și stufoasă, lăsată în voia ei. Și, desigur, traiul în singurătate. Da, dar ce fel de singurătate? Opulența în care locuia nu avea nimic în comun cu austeritatea datorată de unul care se pregătește să depună jurămintele de supunere, castitate și sărăcie.

Bazbanela m-a ghidat din spate, cu mâna, ca să pot păși în siguranță pe puntea îngustă, rabatabilă, care ducea pe tribord. Am simțit atingerea lui cu o undă de neplăcere și atunci m-am gândit dacă apetența acestuia pentru

contactul fizic cu altă persoană nu cumva era un indiciu al nevoii lui de comunicare, de care fusese cu desăvârșire frustrat, din cauza solitudinii auto-impuse. Foarte posibil, atunci, ca acele apariții ale lui de pe dig, din vara trecută, să fi fost semnale subtile, intenționate, adresate mie, că dorea să mă cunoască. Foarte ingenios și eficient.

Se apropiase de mine în singurul mod posibil care m-ar fi putut determina să-i ies în întâmpinare de bună voie, să preiau inițiativa. Îmi stârnise nu atât curiozitatea, cât acea stare obsesivă, vecină cu paranoia. Mi-am amintit, încă o dată, de visele acelea în care mă simțeam vânat, hăituit până în zori. Dacă era așa, înseamnă că omul acesta îmi intuise firea antisocială, de autist. Posibil, chiar, să mă fi urmărit multă vreme, din umbră, sau chiar să fi făcut discrete investigații despre mine printre pescarii din sat.

Gândul acesta mă făcu să mă zgribulesc. Mă simțeam, cumva, violat, în intimitatea mea, cu atât mai mult cu cât mă aflam, alături de el, în aceeași barcă, în largul mării. Incertitudinea pe care o păstram vizavi de adevăratele sale intenții avea, însă, în contrapondere, un neașteptat sentiment de atracție, datorat unei senzații de apropiere de anumite realități familiare mie în trecut.

Abatele dădea dovadă de o bună cunoaștere a curentului de coastă, care venea puternic dinspre nord, întărit fiind și de impulsul de mișcare adus de apele Dunării. Iahtul lui, pe care scria cu vopsea purpurie numele „Margot”, făcu o voltă largă spre sud, după care, traversând curentul, schimbă direcția spre nord. I-am

ghicit intenția de a ajunge la digul situat în dreptul satului meu, cel lângă care obișnuiam să pescuiesc și unde mă întâlnisem prima dată cu el.

În scurt timp am înțeles cum de reușise să-și ancoreze ambarcațiunea pe latura dinspre larg a digului: acolo, din stabilopozi și bolovani, se crease un mic golf în forma literei C, golf în care se putea acosta în siguranță. Odată parâmele fiind legate de babale, am coborât pe o placă de beton orizontală, scăldată de valuri, care ținea loc de debarcader. De acolo, de pe muchia digului, se vedea, la trei sau patru kilometri spre apus, Vadu. Dacă aș fi avut un binoclu, cu siguranță că mi-aș fi putut identifica și căsuța în care locuiam.

- Dumitrești, zise pe neașteptate Bazbanela, acesta este numele satului în care s-au petrecut faptele relatate în casetă. Îți spune ceva acest nume, Noël?

L-am privit în tăcere. Oare mă cunoscuse înainte de a-mi fi pierdut memoria? Cred că mi-ar fi spus. Faptul că întâlnisem atâtea elemente, în ultimele două zile, care îmi trezeau sentimente amestecate, uneori plăcute, alteori negative, nu țineau de figura și de numele lui, care îmi erau complet străine. Senzațiile de deja-vu mi se păreau legate mai degrabă de ambianța și de geometria casei, de vocea necunoscutului care își povestea viața pe bandă. În rest, memoria mea continua să fie o pagină albă până la momentul acela când am intrat pentru prima dată în satul pescăresc de la malul mării și am întrebat, la cârciumă, dacă pot închiria o casă pe termen nelimitat. N-am răspuns nimic.

Când soarele începu să dogorească insuportabil, ne-am urcat în iaht și am pornit înapoi. De data asta, drumul a fost în linie dreaptă. Peste douăzeci de minute, acostam la debarcaderul din scânduri. Am mâncat de prânz, ne-am tolănit fiecare pe o saltea, la soare și seara, după cină, am trecut la caseta următoare. Abia așteptam.

...

Caseta ajunsese la sfârșit și Bazbandela se ridică din fotoliul său, cu intenția de a o pune pe următoarea în loc, dar se opri la jumătatea gestului. Rămas cu caseta în mână, se întoarse către mine și spuse:

- E trecut de ora zece, n-ai vrea mai degrabă să ne uităm în seara asta la un film și să lăsăm continuarea pentru mâine? Te grăbești să ajungi acasă? N-ai nicio treabă, nu semnezi tu condica la cherhanaua Vadul Pescarilor. Sezonul s-a sfârșit, turiști nu mai sunt, ce treabă ai? N-ai nicio treabă. Așa că...

M-am uitat cu reproș la el, aș fi vrut să-i explic că peștele se vindea tot timpul anului, dacă nu la turiștii din stuf, atunci la alte restaurante și cherhanale din Constanța și orice zi de pauză la pescuit făcea o gaură în bugetul meu. Problemele erau însă mult mai complicate. O pauză de o zi sau două n-ar fi fost o tragedie chiar așa de mare, căci nu banii erau problema la mine, ci sănătatea mintală. Nu voiam să-mi modific stilul de viață. Era chestie de ritm. O ruptură în rutina mea zilnică m-ar fi readus în starea de acum trei ani. Știam asta, instinctiv.

Neadaptat, neputincios, reluarea vechilor obiceiuri și abilități m-ar fi costat săptămâni, ba chiar luni întregi de suferințe.

Munca și traiul liniștit de la malul mării, care mi-au fost prescrise de doctorii de la sanatoriu, dădeau roade vizibile și nu voiam să renunț la ele. În ultimul an, mă simțisem din ce în ce mai bine. „Ori te muți într-un sat, undeva, pe malul unei ape, la aer curat și liniște, ori te vei îndopa cu pastile toată viața. Durerile de cap se vor agrava, vor apărea insomniile iar ficatul și rinichii, ce să mai spun! Vai de ele! Știi să pescuiești? Dacă nu știi, te învăț eu. Ți trebuie undețe, fire, ace și momeală” mi-a zis psihiatrul, în anul când mi-am făcut intrarea în Vadu.

Coborâsem din autobuz în piața centrală a satului. Drept în mijloc se afla o cârciumă, cu vreo șase mese scoase pe o terasă împrejmuită cu un grilaj verde de scândurele bătute în formă de X. La câteva zeci de metri mai încolo se afla primăria iar dincolo de ea școala generală și după, biserica și postul de poliție. Aveam un sac de voiaj pe umăr și un rucsac în spate. Le-am dat jos, le-am lăsat grămadă la umbra unui tei și am rămas în picioare, imobil, uitându-mă spre un punct imaginar aflat în frunzișul altui tei, de peste drum.

Mușteriii terasei veneau și plecau, unii îmi aruncau câte o privire, alții treceau indiferenți pe lângă mine și își vedeau de drumul lor. După o oră și jumătate mai veni un microbuz, din care coborâră trei inși. Șoferul microbuzului s-a uitat insistent la mine, dar cum eu mi-am ferit privirea, a plecat din loc. Trei adolescenți făceau

ture cu bicicleta, de la un capăt al străzii la celălalt. O femeie în vârstă, cu o broboadă neagră, înnodată sub bărbie, acoperindu-i părul cărunt, a trecut pe lângă mine și mi-a dat bună ziua, privindu-mă curioasă. Pe la ora două a după-amiezii, când la mesele terasei nu mai era nimeni, o mașină a poliției opri lângă mine. Polițistul de la volan a lăsat geamul în jos, pe jumătate, și m-a întrebat pe cine caut. Am făcut un pas spre mașină și am articulat, cu greutate:

- Eu...

După care am tăcut și am rămas ca o momâie în praf, legănându-mă pe picioare și holbându-mă la polițist. Acesta s-a dat jos din mașină și s-a apropiat de mine. Avea caschetă pe cap, bluză albastră cu mâneci scurte și ochelari de soare cu lentile negre.

- English? A zis, uitându-se la bagajele mele, care zăceau în iarbă.

Aș fi vrut să pot să-i spun că, în primul rând, mi-e foarte sete și în al doilea că aș vrea să închiriez o locuință. După aceea, mi-am dat seama că, dacă cineva ar avea pe aici o casă bătrânească liberă, în mod sigur nu ar umbla tocmai acum, aiurea, pe stradă ci, foarte probabil, s-ar afla la o altă adresă, cel mai probabil la Constanța sau la București. Dar drumul de la gând la vorbă trece prin gură, iar buzele mele erau încleștate.

- Eu... sunt român, am murmurat, am nevoie... apă...

Și cred că am leșinat, căci mi s-a făcut deodată negru în fața ochilor și n-am mai știut nimic până când m-am trezit pe iarbă, rezemat de tei. Polițistul se afla aplecat

deasupra mea și încerca să mă aducă în simțiri, stropindu-mă cu degetele înmuiate în apă, pe care o turna dintr-un bidon de jumătate de litru. Am pus iute mâna pe bidon și am băut. Țin minte că era foarte rece. Polițistul și-a dat cascheta pe ceafă și s-a așezat pe vine lângă mine. M-a întrebat cine sunt, unde vreau să merg și dacă sufăr de inimă sau am diabet.

În perioada aceea, în care tocmai fusesem externat de la Săpoca, starea mea nu era tocmai bună. Aveam mersul acela țeapăn și privirea absentă, provocate de sedative. Nu puteam să articulez mai mult de un singur cuvânt deodată, și acela monosilabic. Da, nu. Vreau. Puteam să par oricui, cu ușurință, idiot iar asta nu era, de cele mai multe ori, în dezavantajul meu. Oamenii aveau tendința să mă protejeze, să mă ajute. Îmi vorbeau tare, rar și foloseau cuvinte puține.

- Cum te simți? Vrei să chem o ambulanță?

Am dat din cap că nu. M-am ridicat în fund și am bâiguit, fără intonație, abia mișcându-mi buzele:

- Noël.

- Ce? Ce Noël?

- Noël Brijnart. Așa mă cheamă. Caut o casă de închiriat. Un an de zile.

Polițistul își dădu cascheta jos, își frecă bărbia și rămase așa, privind în zare, aproape o jumătate de minut. În cele din urmă scoase mobilul și apelă pe cineva din agendă.

- Marine, zise, Ghiță sunt. Ascultă, tu ai numărul lui Nicodim? Acela care a plecat la schit. Da, Nicu, Cioară

Nicu. Nu știi, mai caută chiriași? Auzi, sună-l și zi-i că i-am găsit un client. Dar repede, că omul e nerăbdător. Aștept.

Polițaiul închise mobilul și rămase așa, cu el în mână, studiindu-mă cu interes. Am știut că ar fi vrut să mă întrebe ceva, dar nu-i venea pe limbă să-mi pronunțe numele. I-am venit în ajutor.

- Noël.

- Bine, Noël, și de ce vrei să stai un an întreg la Vadu? Ai carte de identitate? Nu e treaba mea, dar va trebui să-ți faci viză de flotant, dacă te ia popa în gazdă. O să-ți explic eu. Te duci la Constanța...

Sună telefonul. După un scurt dialog între cei doi, polițistul zise către mine:

- A zis că te costă o sută de euro lunar, banii pe șase luni în avans. Vii cu mine și îți explic. A, și să nu uit: fără femei! Și a mai zis să păstrezi bucătăria și baia curate. Și să plătești lumina. În regulă?

Mă privi cu atenție. Am dat din cap și am spus da. Mi-a pus apoi telefonul la ureche și atunci am repetat cu voce tare:

- Da!

- Ai îngerii aproape, Noël! Sunt de acord să te iau la mine pentru un an de zile, și prelungim după aceea dacă vrei să mai stai. Te va îndruma domnul polițist unde să mergi și îți va explica cum să procedezi cu banii și cu celelalte. Să ai o zi bună! zise Nicodim și închise, iar eu am rămas foarte surprins și nedumerit de unde îmi cunoștea acesta numele.

I-am înapoiat polițaiului telefonul și i-am mulțumit.

- Poliția locală în serviciul cetățeanului, zise, și îmi deschise portbagajul ca să-mi pun rucsacul și geanta de voiaj.

În curând, ne-am oprit în fața unei case înconjurată de o grădină cu flori și câțiva pomi. La nici trei sute de metri se vedeau valurile înspumate ale mării. În seara aceea am dormit prima dată acolo.

- Uite aici un film excelent, zise după o vreme Bazbanela, trezindu-mă din reverie. Blade Runner 2049. Ai văzut Blade Runner din 1981? Asta de acum e continuarea. Un film despre o reîntâlnire cu un bun prieten, după mulți ani. Adică, un prieten, dar nu chiar așa de bun. Un prieten. Mă rog, o întâlnire cu cineva.

Am luat loc pe canapeaua din living, abatele stinse lumina și dădu drumul la televizor. Căută prin niște foldere filmul și, după câteva secunde, camera fu inundată de acordurile hipnotice ale unei muzici spațiale. M-am relaxat. Pe ecran, imagini aeriene ale unui peisaj futurist.

- Te simți bine? Mă întrebă Bazbanela. Filmul acesta e despre replicanți. Replicanții ăștia erau de două feluri: ascultători și neascultători.

Știam ce-s replicanții. Văzusem filmul Blade Runner din 1981.

- Observi, adăugă Bazbanela, nu ni se spune că erau buni sau răi, ci că erau ascultători sau neascultători.

N-am răspuns. Am preferat să urmăresc cu atenție filmul, lăsând pentru mai târziu meditația asupra

conceptelor de bine și de rău, în opoziție cu virtutea supunerii.

A doua zi, dimineată, novicele mi-a adus la cunoștință că nu puteam încă să mă întorc la casa mea. Bine, nu a zis-o ca și cum aș fi fost sechestrat, ci a sunat mai curând ca o invitație.

- Dragul meu, mi-a zis, când eram la cafea, azi vom lua prânzul sus, în far iar după amiază ne vom plimba prin pădure. După aceea, bineînțeles, vom asculta caseta a treia a interviului acordat de Robert. Sunt patru casete, cu totul. Termină cafeaua și hai la bucătărie, că avem treabă!

Deșertă o plasă de midii într-un lighean și le puse sub jetul de apă.

- Pescuite cu mâna mea, râse, aruncându-mi o privire de sub basca albă de bucătar, pe care și-o pusese, ștrengărește, pe o sprânceană. Din standul de la supermarket.

Îmi puse în față un castron de legume și un cuțit. Cojeam cartofii, tocam ceapa și ciupercile și mă gândeam la excursia de ieri, cu iahtul, până la digul de stabilopozi. Ceva nu-mi dădea pace, un detaliu care nu se încadra în tabloul general. Numele iahtului.

- Margot? Am zis. Cunoscusem pe cineva cu numele acesta, mai demult. Nu e un nume pe care să-l întâlnești de două ori la rând, într-un an.

Mă privi amuzat. Râcăia cu un cuțitaș nisipul și depunerile lipite pe valvele scoicilor și le arunca în oala

cu apă clocotită, în care pusese zarzavaturile mărunțite de mine, sare, piper și nu mai știu ce.

- Da, unica și irepetabila Margot, zise el către mine, zâmbind.

Aveam două nume, Robert și Margot. Și nicio figură în spatele acestora. Erau ca două cărți de joc, întoarse cu fața în jos. Și acest pseudo-călugăr hirsut, care părea că are în mână toate atuurile. Inclusiv, pe mine. Mă simțeam un instrument naiv și inconștient în mâinile lui Bazbanela. Ce dorea de la mine? Mi-era teamă că trecutul meu, de care încercasem din toate puterile să mă ascund, venea după mine, ca un câine flămând.

Intrasem într-o rutină liniștită, la Vadu. Banii câștigați din pescuit, la care se adăuga renta lunară, depusă în contul meu de administratorii fondului Brijnart, îmi erau arhisuficienți pentru plata hranei, a curentului și a căldurii. Cu ce îmi rămânea, puteam să fac, singur, mici lucrări de întreținere și reparații la casa parohială. O dată la două luni, mergeam la magazinul de bricolaj din Constanța pentru unelte de grădinărit, lacuri și vopsele, pensule și tot felul de alte materiale și scule, pe care le înșirasem din vreme într-o listă. Trebuia să fac o listă suficient de lungă, astfel încât prețul cumpărăturilor să fie mai mare de o anumită valoare, dacă nu, magazinul nu mi le-ar fi trimis acasă, cu furgoneta, a doua zi. După un an am înlocuit aragazul, după încă șase luni am cumpărat o mașină de spălat nouă.

Toate aceste lucrări le scriam într-o scrisoare, o dată la șase luni, pe care o trimiteam pe adresa ieromonahului

Nicodim, la mănăstirea Ciolanu, județul Buzău, împreună cu plata chiriei și cu o serie de fotografii ale interiorului și exteriorului casei. Două săptămâni pe an, în luna august, în postul Sfintei Marii, proprietarul venea să-și petreacă concediul la mare. Avea o mașină 4x4 vintage, un Jeep din anii 80, de culoare neagră. Parca mașina în fața porții, despacheta și îndată după aceea se apuca să facă agheasmă. De fiecare dată aducea cu sine o icoană nouă, pictată, a sfinților arhangheli Mihail și Gavriil. Mă pune să stau în picioare, lângă el, cât timp ținea slujba, cu singurele îndatoriri de a ține o lumânare în mână și de a spune „amin” după fiecare verset sau când îmi făcea semn.

Lua, apoi, un buchet de busuioc înmuiat în ligheanul cu agheasmă și începea să stropească fiecare colțișor din casă, și la interior și la exterior. Ce rămânea, la urmă, în lighean, o pune într-un bidon, din care bea în fiecare dimineață la trezire. Toate acele icoane au poposit, rând pe rând, pe peretele de la răsărit al camerei de oaspeți, alături de celelalte, mai vechi. Erau icoane mari, pictate, cu rame de lemn. Dădeam o gaură în perete cu rotopercutorul, cumpărat, de mine, de la Dedeman. Cîstit, popa îmi deconta din chirie aparatele electrocasnice de folosință îndelungată, cumpărate din banii mei, pe baza bonului fiscal.

Înainte de Sfânta Maria, Nicodim îmi cerea să mă spovedesc la el. Prima dată, spovedania mea a fost extrem de scurtă. I-am spus, în puține cuvinte, bâlbâindu-mă, că memoria mea este complet goală,

știam doar cum mă cheamă, pe baza datelor din cardul de identitate și a actelor din dosarul de externare. Din ele am aflat că m-am născut în Belgia, în urmă cu treizeci și doi de ani, iar pe părinții mei îi chema Gerard și Eveline și deci, cel mai probabil, eram botezat în ritul catolic. Cum și de ce am ajuns în România și când am învățat românește, asta era una din enigmele vieții mele, care mă preocupa, însă, din ce în ce mai puțin. Dar țin minte perfect ce s-a petrecut în ultimul an de zile.

- Nu-i nimic, fiule, mi-a zis ieromonahul, punându-mi patrafirul pe creștet. Domnul nostru a vindecat pe lunatic și pe un altul, stăpânit de demoni, așa că, de ce nu te-ar vindeca și pe tine? Totul e să te rogi cu credință și cu nădejde. La sfârșit, mi-a spus, așa, ca din întâmplare, că cei săraci cu duhul vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu, deci să stau liniștit din partea asta, cum ar veni.

Nu-mi făceam deloc griji, nu numai în ceea ce privește mântuirea, ci nici în celelalte privințe. Până într-o bună zi când, într-un nor de praf și un hureit înspăimântător de motoare, o gașcă de bikeri, din aceia înfiorători, cu pantaloni de piele, lanțuri și tatuaje, descinseră în fața porții. Așezară motoarele în cerc, pe pajiștea din fața casei. Unii se așezară jos, cu picioarele încrucișate și își aprinseră o țigară. O fată, ce îmi amintea de Xena, prințesa războinică, deschise porțița și intră la mine în curte cu motocicletă ei imensă. Pe brațe, tatuaje cu dragoni, buzele "rujate" cu negru, pantaloni mulați din piele, accesorii de metal pe mâini și piept. O avalanșă de

păr negru și lucios i se revărsă pe spate, până în talie, când își scoase casca de pe cap. Pe piept îi strălucea un medalion din piatră verde. Se apropie de mine, îmi pasă în treacăt casca în brațe și intră în casă cu pași mari, fără să-mi adreseze nici un cuvânt. Cizmele ciocate bocăniră pe parchet. O făceau și mai înaltă decât era.

- Bună, Noël! Ce te uiți așa, ori nu mă mai cunoști?

M-am ferit din calea ei, lipindu-mă cu spatele de perete. Aerul impetuos, insolent pe care îl afișa se înmuie însă subit când ușa se închise între noi și restul găştii. Mă privi câteva secunde serioasă, apoi se repezi dintr-o dată și începu să mă strângă în brațe. Am început să mă zbat ca un disperat, simţeam că mă sufoc. Am împins-o la o parte și m-am dat înapoi un pas. Avea ochii în lacrimi. S-a așezat pe un scaun, a lăsat capul în jos, și-a mușcat buzele, tremurând, apoi, ridicându-se brusc mi-a zis, cu voce reținută:

- Noël, nu știu ce ți-a spus Robert despre mine, dar, indiferent ce s-a întâmplat, eu...

Tăcu. Mă uitam îndurerat la ea, aș fi vrut să-i spun ceva care s-o liniștească. Nu am putut. Nu am știut ce.

- Unde e? M-a întrebat.

Continuam să mă uit cu o figură de mucenic nevinovat la brățările și la inelele ei. Răspândeă un parfum delicat și proaspăt de frezie, chiar uimitor de proaspăt pentru cineva care călărise șaua motorului prin căldură și praf. Își șterse ochii cu dosul palmei și se îndreptă spre ușă. Înainte a ieși, se mai întoarse o dată și zise:

- Uite, ca să nu zici că am făcut eu cine știe ce investigații, ca să dau de tine. Poate te ascunzi, na, fiecare și le știe pe ale lui. Nu te întreb nimic, dacă tu nu vrei să spui. Am fost înainte de Paște la mănăstirea Ciolanu, lângă Vulcanii Noroioși, din Buzău, dacă știi. Am intrat la un călugăr de acolo și m-am... în fine, mi-am povestit viața. Am vorbit acolo și despre tine. De bine, normal. Amintiri. Frumoase. Preotul acesta, Nicodim îi spune, te cunoștea. Mi s-a părut asta un semn extraordinar, nu? După șapte ani de când n-am mai știut nimic unii de alții, nu? Nu-i așa, Noël?

Își înghiți lacrimile. Își șterse încă o dată ochii. Ieși. Înainte să ne despărțim, se mai întoarse o dată și zise:

- Îi spui tu lui Robert că l-am căutat? Și că îmi pare rău, de tot? Asta e... Mă duc, că mă așteaptă. O să stăm aici cu corturile două zile, pe urmă poate mergem prin Apuseni, nu știu.

Au plecat, după aceea, în trombă și în huruială de motoare. Înainte să dispară din vederea mea, Xena mai făcu o tură și se întoarse până în dreptul casei mele.

- Eu stau în Ploiești, dar acum lucrez pe platforma de foraj marin Gloria, ca să știi unde să mă cauți. Inginer petrolist. În caz că...

- Hei, cum te cheamă? Am strigat, înainte să dispară iar.

- Sunt Margot, nebunule!

A trecut mai mult de un an de la întâlnirea aceea. Nu mai auzisem nimic despre Margot, până în ziua precedentă, când i-am văzut numele scris pe iahtul lui Bazbanela. Simțeam că un laț se strânge implacabil în

jurul gleznelor mele. Sentimentul că sunt pe cale de a fi prins, privat de libertate l-am simțit și mai acut în timpul prânzului din foișor. Am urcat scara în spirală cu inima bătând nebunește. Odată ajuns sus, priveliștea largă, albastră a mării m-a calmat. Turnul avea o terasă cu vedere panoramică, semi-acoperită și adăpostită de vânt. Abatele s-a comportat extrem de prevenitor cu mine, mi-a spus bancuri și mi-a povestit o grămadă de anecdote nostime. Părea un om cultivat, citit, în pofida mâinilor bătătorite de munca fizică.

Ciprian Blidaru

POVESTEA ULTIMULUI OM

În mai toate povestirile populare regăsim, de regulă, înțelesuri simple și povește derivate dintr-o morală comună. Dar așa cum basmele pot fi citite în cheie metafizică, dincolo de imaginarul copilăresc, tot așa poate exista o hermeneutică a unor scurte scrieri, dincolo de tâlcul lor popular. Personajul lui Ion Creangă din Povestea unui om leneș e unul dintre acele portrete abia schițate, a cărui mister stimulează o interpretare metatextuală. Cu siguranță, dacă povestea ar fi larg cunoscută, am găsi personajul beatificat în orice Ghid al leneșului, care glorifică atitudinea anti – workaholică, și mai în toată vasta literatură consolatoare, atât de la modă astăzi.

Anti-eroul din poveste este dus de către cei doi săteni la spânzurătoare pentru lenea astrală de care se face vinovat. Acesta refuză până și salvarea de la moarte, venită la pachet cu oferta de patiserie a cucoanei din poveste. Răspunsul ultim al leneșului la propunerea cucoanei, personaj oarecum ireal, creat mai degrabă pentru tehnica povestirii de a scoate la lumină lenea absolută a condamnatului, degajă un aer de indiferență nihilistă: „Ce mai atâta grijă pentru astă pustie de gură!”.

Vorbiți multe și nevrute fără să spuneți nimic, parcă vrea să spună condamnatul la moarte. E limpede de aici că leneșul e psihologic și ontologic un nelatin, dacă ne gândim la maxima lui Cioran: „În țările latine, unde cuvântul nu costă nimic, laconismul trece drept prostie.” Regăsim perfect adevărul acestei sentințe cioraniene în societatea noastră. Nu mai bine să spui vrute și nevrute, să te lauzi, să minți, să manipulezi, pentru că oricum nu vei fi sancționat dacă se va afla contrariul. Vorbele nu valorează doi bani, începând cu cele ale politicienilor. Prin urmare, într-o societatea în care totul este permis la nivel verbal, laconismul trece drept o mare prostie, tipică fraierului care nu vrea să profite, precum e și leneșul din poveste.

Pe lângă laconism, personajul nostru suferă de inerție și autosuficiență, contrariile dinamismului existențial, pe care îl regăsim la sătenii judecători. Aceștia trăiesc în raport cu prizonierul lor, senzația facilă de superioritate motrice, pe care lumea de azi a împins-o la extrem, la nivelul unui dinamism planetar de țeavă de eșapament.

Am putea regăsi în acest tipar o corespondență cu spaima omului superficial, de metafizică, ca de o moarte. Până la urmă metafizica produce o dislocare din vitalul imediat. Dar de fapt e tot viață, una filtrată, detașată. E singura posibilitate de simțire precară și efemeră a contemplării divine. A te uita la lume precum Dumnezeu, nu te apropie de moarte, ci de esența vieții.

Dacă filozoful D. D. Roșca vede două tipare umane largi, oameni de acțiune și oameni de reflecție, e limpede că în categoria dinamică îi regăsim și pe săteni. Aceștia sunt eroii sfătoși care își pot ascunde bine în spatele normelor, resentimentele. Ei reprezintă binele normat, dar la fel de bine pot fi doar niște oameni cu păr pe suflet și drojdie pe inimă.

Deși nu acționează în numele moralei legiferate, se simt autorizați de morala comunitară. Sociologic vorbind, acest binom antagonic reprezentat de santinele societății și de cei care trăiesc în răspăr, nu mai e atât de actual în prezent. A trăi în răspăr cu lumea e un fel de a trăda limitele speciei. Astăzi nimeni nu mai aruncă cu pietre în urma celor care trăiesc în răspăr, îi tratează ori cu o toleranță clinică mimată, ori îi ignoră.

Responsabilitatea comunitară a dispărut în fața egocentrismului pragmatic și a individualismului concurențial. Urmarea e că nici rebelii nu mai pot deveni sfinți martiri, filozofi nihiliști, revoluționari utopici, artiști smintiți, nonconformismul împins la extrem riscând să ducă astăzi doar la deriziune existențială, ridicol social, inutilitate de piață. Paradoxal, societatea

tradițională rigidă era mai favorabilă excentricității și excepționalismului existențial, decât laissez faire-ul societății contemporane. Și de aici se poate vedea că lumea regulilor, cutumelor nu mai are vloga de odinioară.

Centrându-ne pe leneșul din poveste, am putea intui silueta morală a unui filozof sau a unui sfânt. Totuși, laconismul său nu îl apropie de un Socrate, care ar avea mai degrabă poftă de locvacitate dialectică pe tema posmagilor muiați sau uscați, iar ataraxia din fața morții îl face să fie străin de un Hristos care suferă pe cruce ca om și îi iartă pe toți ca Dumnezeu, ilustrând natura satandrică. Dacă ar fi să rescriem Cina cea de Taină, l-am găsi la antiteză cu Iuda tot pe leneșul din poveste. Pentru trădare e nevoie de un pesmet înmuiat în vin, sugerând beția trădării, precum și nevoia ei de-a lucra prin umectare, lubrifiere, mărimdu-și astfel eficiența. Trădarea e dată și de lăcomia omului de acțiune, Iuda fiind primul care înmoaie pesmetul. La antipod l-am găsi pe leneșul din poveste, care l-ar aștepta pe Hristos să-i înmoaie el posmagii trădării.

Deși laconismul său îl îndepărtează de logomahia lui Socrate, există totuși ceva socratic în acest sfârșit și el ar putea fi semnat de condiția filozofului autentic, cel care sacrifică pentru adevărul propriu, confortul existențial și liniștea socială. Preferă să-și altereze relația socială cu semenii săi, în numele concepției sale filozofice. Acest tip de filozof a fost înlocuit de profesorul de filozofie, marcând sfârșitul filozofiei pe cont propriu.

Pentru Pitagora, filozofia era cea care te îndepărta de orice specializare, însă am putea adăuga o excepție, aceea de a te specializa în neglijarea interesului personal.

Dar dacă am urma și alte avataruri ale personajului nostru, l-am putea vedea la fel de bine, aidoma unui cerșetor indian ori a unui budist desprins de încheieturile acestei lumi. Sau de ce nu, ne-am putea gândi la un stoic – epicurian, care își acceptă cu seninătate soarta, după ce a făcut din tihnă și fericire unicul proiect existențial.

Adam e Primul Om, simbol al bucuriei paradisiace, dar și a căderii în păcat, adică în acțiune, temporalitate. La celălalt capăt l-am putea imagina pe Ultimul Om, cel din poveste, pentru care viața își merită sfârșitul. Să fie mai proprie Apocalipsei, abulia, decât violul tectonic cu care ne amenință versetele biblice?

PROZĂ

Alexandra Niculescu

FUCK OFF

Ai făcut-o, ai făcut-o, mi-am spus. Nu era mare lucru, în fond: un profil fals pe un site de întâlniri. Am atașat o poză de-ale unei actrițe latino, Angie Cepeda, de când avea douăzeci de ani și în care n-aveai cum s-o recunoști, pentru că era nemachiată, și mi-am ales numele Caroline, cum se numea și strada din Luxemburg pe care stătea el înainte. El era Ted și pentru el era toată munca asta cu profilul fals: nu voiam cine știe ce: doar să aflu în ce ape se scaldă, dacă mai e singur sau nu, iar dacă eram suficient de abilă, să-mi dau seama dacă se mai gândește la mine, pentru că erau totuși doi ani de când nu mai vorbeam. Am completat anunțul: italiancă în Luxemburg, ca să știe de ce nu scriu în franceză sau germană, și l-am vizitat. Probabil toată lumea știe cum e treaba: vizitezi și de obicei atât, celălalt vizitează și el

profilul tău și te adaugă la favoriți sau îți dă stelute sau îți scrie ceva. Între timp regulile s-or fi schimbat, atunci așa se proceda. M-am tot gândit dacă să-i scriu eu prima, dar am zis să nu bată la ochi, pentru că fetele nu prea scriu primele, așa că am așteptat. N-avea cum să n-o placă pe Caroline: avea fața dulce, avea înălțimea potrivită, avea studii suficiente (era important pentru el), și avea gusturile asemănătoare cu ale lui. N-a trecut o zi și a apărut Ted, cam sec, ce-i drept, dar totuși a întrebat-o: Ce faci? Atât i-a trebuit ei: a început cu o glumiță, s-a arătat interesată de teoriile lui, i-a vorbit despre fratele ei (imaginar) care alesese Luxemburgul să-și întemeieze o familie și de asta era ea aici, pentru că familia. Au schimbat - mi-e greu să spun am schimbat, e adevărat că eu eram în spatele ei, eu scriam cuvintele ei, dar era personalitatea ei, care era diferită de a mea - mesaje câteva zile, tot mai prietenoase și mai lungi și mai detaliate. Pe urmă el n-a mai scris o săptămână și ea încă nu reușise să afle dacă se mai gândește la mine, dacă mai are vreun, nu știu, să-i zicem sentiment, pentru că nu-mi vine alt cuvânt mai apropiat de ce voiam eu.

Dacă vorbea cu ea însemna că n-are pe nimeni, pentru că era prea ocupat în general ca să-și piardă timpul scriind mai multor fete și nici nu era foarte sociabil. Mă deranja că părea deja interesat de Caroline asta, care era total altfel, ca-n comedii, până și în „Familia Bundy” a fost așa un episod în care Al se îndrăgostește de o dansatoare din buric, care de fapt era tot Peggy. Te măgulește să știi că ești tot tu, dar te și dezamăgește pentru că el crede și

vrea să fie altcineva și nu-l interesează că nu ești tu. Săptămâna în care n-a scris m-am tot gândit ce-aș mai putea face. Când a revenit, Caroline s-a arătat bosumflată: atâtea zile nimic, eu credeam că. El a încercat s-o împace, culmea era că mi-l și imaginam în fața laptopului, concentrat să n-o piardă, pentru că era foarte ambițios.

Tot pe un site ne-am cunoscut și noi: m-am trezit într-o zi cu un mesaj lung, poate cel mai lung pe care-l primisem vreodată. Mi-a plăcut poza lui, pentru că și eu, ca și bărbații, întâi mă uitam la poză și dacă nu-mi inspira vreo fantezie, nu-mi pierdeam timpul și preferam să curăț cartofi sau să corectez documente sau să mă uit afară cum plouă sau să aranjez haine în șifonier sau să ies pe stradă să mă uit la oameni care deja se găsiseră și se țineau de braț și-și dădeau câte un ghionț și râdeau și nu le păsa că fac dezacorduri sau că nu știu care e cea mai recentă carte a lui Ian McEwan.

Totul era bine la Ted, mai puțin că mi se părea cam scund pentru mine și mai ales era orașul în care trăia: nu era pe lista orașelor visate de mine, așa că am vorbit un timp, după care eu nu i-am mai răspuns. Au trecut câteva săptămâni și am vrut să mă justific totuși, nu-mi place să par personajul nemilos: era distanța și era locul, iar el s-a agățat de asta: am trăit în multe locuri, a explicat și am fost de multe ori în București, astea nu sunt motive și tot așa. Am zis ok, să continuăm, apoi el n-a mai scris nimic și mi-am zis foarte bine, asta a fost. După o lună m-am trezit cu el în București, îmi cerea să ne vedem. Adevărul

e că mi se păruse urât gestul lui care-l copiase pe al meu, dar era o zi de ianuarie și aveam nevoie de ceva nou la început de an, așa că am spus să ne vedem. Aveam cel mai lung fular din lume, nu e o exagerare, erau metri întregi de fular alb și mi l-am înfășurat de multe ori încât aproape nu mi se mai vedea capul deloc. L-am identificat pe Ted prin geamul cafenelei deși nu-i vedeam fața: mi s-a părut un spate de cap de încredere și am intrat. Pe hol a trebuit să-mi desfășor tot fularul, ca să nu fac asta în fața lui. Erau oglinzi pe stânga și pe dreapta și-mi vedeam mâinile trăgând în toate părțile și împăturind repede lână peste lână peste franjuri. S-a ridicat în picioare când m-a recunoscut și în același timp și-a închis sacoul, iar asta mi s-a părut caraghios dar și ceremonios, ca și cum ar fi fost la vreo ședință. Primul lucru ce mi-a venit să spun - dar totuși m-am oprit - a fost: n-ai ochii albaștri sau verzi, Ted, în poze păreau bleu-verde și de fapt sunt aurii. În fine, cine își poate alege sau controla primul gând când întâlnește pe cineva? Eu nu, abia pe urmă încep și mă conving de una și de alta, dar deja a fost un prim gând care nu dispare orice i-aș face.

I-a promis Carolinei că o să scrie mai des. Nu știam care sunt nevoile tale, a insistat el, dar cel mai bine să ne vedem, doar stăm în același oraș, așa că ea a trebuit să atace, cum nu era deloc în același oraș, și eu i-am dat ei dreptate, nu numai pentru că erau cuvintele mele, dar era și furia pentru că voia să se întâlnească așa repede cu

ea. A reușit să scoată ceva de la el, nu mai știu exact care a fost întrebarea, dar el a răspuns: nu mă cunoști, când am un sentiment pentru cineva, durează mult timp, nu dispare așa. Ea nu s-a abținut și-a început: nu scrii nimic atâtea zile și hodoronc-tronc hai să ne vedem. El: mi-am cerut scuze, am înțeles, hai să ne întâlnim. Ea: de ce-aș vrea să mă întâlnesc cu cineva neserios care dispare, ești imatur, egoist, și altele. El: nu mă cunoști, n-ai de ce să-mi spui asta. Ea: omul se cunoaște imediat când acționează ca tine, nu te interesează decât persoana ta. El: fuck off, n-am nevoie de așa ceva.

M-a supărat fuck off-ul ăsta, oricât de provocat a fost, cu mine nu vorbise niciodată urât și acum vedeam că poate s-o facă. Caroline s-a enervat și i-a trântit un: nu e de mirare că ești singur și el a răspuns: ești crudă. Asta a fost tot, pentru că imediat a blocat-o. Deși el avea ceva împotriva ei, nu a mea, era ca și cum noi doi ne-am fi certat, eram furioasă și-l învinuiam pentru că voia să se întâlnească cu ea și pentru că ajunsese să-i spună fuck off. În același timp eram nervoasă pentru că nu voiam ca el să fie supărat din cauza ei, adică a mea, pentru că nu era un om rău. Simțeam că-am făcut ceva urât și aveam nevoie să îndrept lucrurile, dar nu știam cum.

Au trecut luni, multe luni, a venit vara și a trecut vara și mi-am făcut un nou cont pe site, cu poza mea de data asta. Descoperisem o metodă ca să nu vadă el că-l vizitez: uneori intram prin google pe profilul lui și așa îi vedeam așa-zisa evoluție, pentru că nu eram decisă totuși să vorbesc din nou cu el, mai ales că acum știam că există

sau poate exista un fuck off dacă ne-am certa. Noi nu ne certaserăm cu adevărat niciodată, cu reproșuri și tot ce aruncă oamenii, de fiecare dată fusese doar o distanțare și pe urmă o reapropiere. Dar acum mă întrebam dacă ar fi putut ajunge să-mi spună și mie ce-i spusese ei și, între timp, voiam doar să știu ce mai face și atât.

Până într-o seară când s-a oprit curentul: eram pe întuneric în casă, nu m-am speriat pentru că nu eram singură, am aprins chibrituri, am aprins lumânări, am căutat lanterne și mă plimbam din camera care dă în spatele blocului în cele care dau în față să văd dacă peste tot e la fel. N-a durat mult și s-a dat drumul. E ceva curios când se dă drumul: primul se aude aerul condiționat, pe care oricum nu-l folosim niciodată și pe urmă radioul, dar zgomotele lor îmi plac, e ca și cum se reia ceva, e o revenire la normal. M-am bucurat, am trimis repede niște documente prin e-mail și pe urmă am intrat să mă uit la profilul lui prin google, dar am uitat că eram conectată pe site-ul de întâlniri când se oprise curentul, așa că mi-am dat seama prea târziu că o să vadă vizita mea. Nu știam ce-aș putea face, aș fi putut doar să-mi șterg imediat contul, dar n-am avut timp să mă hotărăsc, pentru că mi-a scris el imediat un mesaj care începea cu „Dragă Eva”, ca pe vremuri, și la sfârșit și-a scris numele, ca să fie sigur că știu cine e. E adevărat că avea o poză nouă, în altă țară, era mai bătrân cu doi ani totuși, și era de la depărtare poza, dar era tot el. Ah, da, acum avea ceva barbă și mustață și asta m-a deranjat. I-am și spus când ne-am întâlnit, după un timp, și s-a supărat: eu îți

zic că-ți stă fantastic rochia și tu spui că nu-ți place mustața mea, nu e frumos, a bombănit.

Uneori mă uitam la el și două gânduri susurau în mintea mea, dornice să se facă auzite: cum ar fi dacă i-aș spune că eu eram Caroline și cum ar reacționa dacă ne-am certa. Poate m-am concentrat prea mult pe prostiile astea în loc să, nu știu, de fapt amândoi am știut, cred, mereu că suntem ca apa și uleiul. Și totuși ne căutam din nou.

Și a venit cearta, bine, mai întâi a venit revederea, parcă era mai mic și erau multe întrebări acolo pe care niciunul dintre noi n-avea curajul să le pună și fiecare gândea: tu ar fi trebuit să, era normal ca tu să, am crezut că tu o să, am așteptat ca tu să, și tot așa, iar în tot timpul ăsta ne zâmbeam și eram două mâțe care se uitau în calendar. Tăceam chitic, adică oricum niciunul n-a adus vorba despre nimic important sau supărător pentru că era totuși momentul revederii și eram într-un loc nou pentru amândoi, și doar nu te revezi cu cineva ca să te iei la harță sau trântă sau ce-o mai fi, mai ales că încă arăta drăguț, mai puțin mustața aia care nici nu era simetrică. M-am abținut cât am putut să nu zic nimic despre ea, dar pâna la urmă nu m-am mai abținut, am zis că dacă nu pot să vorbesc despre tot restul măcar să spun ce cred despre mustață.

Și a venit cearta, bine, mai întâi a venit îmbrățișarea, pentru că era reîntâlnirea și imediat a băgat mâna în buzunar și mi-a întins -exact ca un copil care face primul desen sau ia prima notă de zece sau își ordonează prima

dată camera sau reușește să se pieptene singur sau a găsit jucăria pierdută și e mândru- o carte de vizită: nu mai lucrez unde știai, uite, dar pune-o bine, să n-o găsească altcineva. Cu asta voia el să mă impresioneze, așa că trebuia să mă arăt impresionată, pentru că încă îl plăceam, dar totuși în loc să casc ochii sau gura sau să scot măcar un bravo sau uau, ceva acolo, care să-l asigure că înțeleg, că sunt mândră, că mă bucur, eu am zis doar: e o organizație militară în fond, nu? El s-a fâstâcit, pentru că știa că-i stă bine costumul, știa cât am vrut amândoi revederea asta, știa că ajunsese unde voia sau oricum era aproape și se aștepta la o reacție exuberantă, dar n-a zis decât: Eva, ești pacifistă acum? Eu doar prezint niște proiecte, nu e treaba mea dacă mai departe sunt de acord cu ele sau nu sau cum le folosesc.

Și a venit cearta, bine, nu în ziua aia, deși am încercat mici răutăți, știam că nu pot să spun ce gândesc, dar puteam să-l fac să simtă că ceva era nespus, cum sigur știa și el, pentru că întotdeauna vina sau măcar vina mai mare e a celuilalt, așa că am spus: am vrut să fac un duș, dar sunt înțepenite robinetele alea, se aprinde lumina de discotecă, sunt toate culorile, dar apă nu iese, poate te uiți tu. S-a repezit - tot ca un copil, de data asta care încearcă prima dată ceva și e plin de curaj și curiozitate și nu se gândește c-ar putea să nu reușească - s-a avântat în duș, a învârtit cu putere și toată apa a năvălit peste el și peste costumul lui nou care-l făcea așa, nu știu cum, aș vrea un sinonim mai dulce pentru impunător, în fine, s-a făcut flească și eu doar am privit din ușă, dar nu m-am

simțit rea-rea pentru că pur și simplu eu nu reușisem să mișc robinetele. Nu m-am oprit, voiam să amân lucrurile și după ce s-a șters i-am arătat oblonul: uită-te și tu, e frumos, nimic de zis, oblon ca în vederi, dar am vrut să-l închid, să nu ne tragă curentul noaptea, dar nu și nu, rămâne depărtat. El a inspirat, încă nu era deloc enervat sau nu părea, a forțat cât a putut oblonul, s-a julit la mână și nu mai știu exact dacă l-a închis de tot sau nu, pentru că de fapt nici nu conta pentru mine.

Și a venit cearta, bine, nu în noaptea aia, deși ar fi putut pentru că ne revedeam după atâta timp și fiecare sperase și-și imaginase chestii, pentru că încă ne plăceam mult și atunci eu am zis: azi nu se poate, și nici asta n-o făcusem special, nici nu căutam cearta cu tot dinadinsul, dar ceva căutam și asta pentru că niciunul nu era în stare să spună ce voia, tot ce se adunase în tot timpul ăla - învinuiri și așteptări și palme imaginare și întrebări - și tot ce scăzuze, ca să fie și adunare și scădere, pentru că scăzuse speranța aia pe care o ai prima dată când crezi că el sau ea e.

Și a venit cearta, bine nu dimineața, pentru că era plină zi și cum să te cerți cu soarele pe tine, asta ar fi culmea nerușinării și erau toate zgomotele din jur, cum să te cerți când ești atent să captezi zgomote și parfumuri și certurile altora, nici după-amiza, pentru că nu poți să te cerți când celălalt adoarme cu capul pe umărul tău și doarme cu orele în timp ce tu te gândești că acum da, ești culmea prostiei pentru că nu ai curajul să te miști un milimetru doar ca să nu-l trezești pe el, care se lasă cu

toată greutatea pe umărul tău și măcar dacă s-ar fi nimerit o oglindă în față să te uiți la el și la tine ca să pricepi în sfârșit ce trebuie, dar nu, e doar perete și televizorul și de acolo nu vine nimic pentru că l-ai putea stinge ca să se transforme într-o oglindă, da, dar el a adormit pe fundalul televizorului și dacă-l oprești s-ar putea să-l trezești și nu vrei pentru că nu e bine să scoli omul din somn, nici ție nu-ți place să te trezească cineva brusc, e ceva urât și enervant și lipsit de compasiune, iar asta e cuvântul lui preferat, o spusese de sute de ori și deci trebuia să.

Și a venit cearta, a venit în seara aia și a fost mută la început: eram într-un restaurant mic-mic, băgați aproape într-o ușă și asta contribuie întotdeauna. Habar n-am ce-și comandase el, nu rețin chestii din astea nici să mă bați, pentru că nu mă interesează, nici la mine nu mi-aș fi amintit -sunt totuși ani buni de-atunci- dacă n-ar fi fost asta aparentul motiv al ciondănirii.

Mi s-a pus o pizza în față și, ce-i drept, era prea mare, așa că era de așteptat ca bună parte din ea să rămână în farfurie. Părea că plutește un norișor frumos între noi: vorbeam despre sport - el se apucase de sport și mie mi se părea că e cam obsedat de asta, dar el nu, că așa e bine, la cât stă la birou, fac și d-alea și d-alea și d-alea-, iar eu ceream detalii și mai plimbam o măslină pe deasupra blatului puțin ars. Iau și vitamine, parcă spunea, explica el care sunt necesare cu adevărat și care sunt apă de ploaie și fața lui a căpătat o nuanță roz, apoi s-a făcut zmeurie și credeam că e de la căldura din încăpere, deși

mie îmi era bine, sau de la vin, dar nu prea băuse, și-i vedeam mâinile cum se duc spre față și le mișcă puternic în sus și-n jos și pielea era tot mai roșie. Nu i-am zis nimic pentru că nici mie nu-mi place să mi se atragă atenția când mă înroșesc, am încercat să aduc alte subiecte între noi, iar cărțile și scriitorii și filmele erau mereu la îndemână, îl interesau și pe el și am văzut că din când în când se uita fix tot mai încruntat în farfuria mea și până la urmă a izbucnit: de ce ți-ai luat o pizza întreagă, Eva, dacă știai că n-o s-o mănânci? Când te cunoști, ceri ce știi c-o să termini, n-arunci așa mâncarea la gunoi, și nu mi-o da mie, trebuia să te fi gândit. Nu eram sigură cât de în serios ia chestia asta, dar tot m-am apărat: mie îmi place, dar de unde să știu cât e, nu scria nimic, și oricum, ce-i așa mare lucru? Pentru el era, din moment ce se freca tot mai mult pe față tot mai roșie și nu mai era atent la niciun alt subiect pe care încercam să-l deschid. Înțeleg, înțeleg că n-ai știut, dar uită-te și tu. N-a zis nimic când am plătit eu și părea că și-a revenit când am ieșit la aer.

Erau oameni pe toate străzile, toți râdeau, vorbeau și păreau că nu le pasă de nimic. Era iar zâmbitor și ne țineam de mână: ce aer curat, ce mașină caraghioasă, ai văzut-o?, ce clădire uriașă, ce fântână, hai să intrăm în barul ăla să bem ceva, a zis, pentru că totuși era iarnă aproape și era seara târziu. A cerut două prosecco și am stat în picioare, toată lumea stătea în picioare aici și era mult fum pentru că încă se fuma înăuntru și ne îmbrânceau bărbați și femei când treceau pe lângă noi. Paharul lui s-a golit imediat, iar eu abia sorbisem de

câteva ori. Dacă i se înroșea iar fața nu-mi dădeam seama pentru că nu prea era lumină în bar, doar fum și voci și coate și paltoane și genți care dădeau peste mine. Ce faci? De ce nu bei? Hai, hai, se uita nervos în toate părțile și știam că abia așteaptă să iasă, chiar puteam să simt nerăbdarea lui, nu mai suporta să stea o secundă, așa că am abandonat paharul și am dat buzna afară și din nou i-a apărut zâmbetul copilăresc și ne-am plimbat în liniște.

Și a venit cearta, motivul era același și n-avea nici în clin nici în mână cu ce voiam eu să spun, dar l-am înțepat totuși: de ce-ai făcut așa urât? Ce te-a enervat de fapt? Cum era treaba ta cât las eu în farfurie sau că nu beau la fel de repede ca tine?

S-a trântit pe canapeaua unde dormise pe umărul meu: așa am fost învățat, nu e bine să arunci, Eva, iar dincolo era prea multă lume, nu era bun locul, m-a iritat, nu era un loc în care să vrei să stai.

Mă întrebam în clipele alea dacă ar putea ajunge să-mi spună și mie cuvintele pe care i le spusese Carolinei și mi-am răspuns că nu, n-ar face-o, dar nu era destul, reîntâlnirea asta nu era destul pentru că niciunul nu reușea să spună nimic adevărat, nimic din ce-și imaginase c-o să spună. Visasem ca măcar cearta să aibă suflet, dar fusese doar despre pizza și prosecco, așa că s-a dovedit că nu reușisem nici macar cât Caroline. Îmi pare rău, am spus în șoaptă și el o fi crezut că în sfârșit am priceput care-i treaba cu risipa și cu obiceiurile și cu ce știm fiecare din familie.

PROZĂ

Viorel Prodan

VETERANUL

Opri caii cu greu. Stângaci, ca un nepriceput.

Ruda de la căruță aproape lovi Tesla parcată în stânga primăriei. O vechitură de prin anii '20, dar dragă primarului.

În fața ei era un panou pe care scria „Doar pentru Cai”. Și steagul UE.

Dracului de rablă!, putea să o pună mai încolo. Mă omoară cu zile caii ăștia.

Luă biciul cu el, doar din obișnuință. Legă caii de stâlpul panoului. Urcă pe scări spre primărie.

Se opri sub scanner și așteptă 2 minute să fie diagnosticat. Cu spatele spre ușă, privea munții, satul, portul de drone. Zăceau acolo, dolofane, pline de zgârieturi și ruginite.

Ia uite ce puține-s . O început lucrul la iarbă, la lemne.

Scannerul bipăi o dată ascuțit.

Tensiunea. Nu-i bai.

Cum scannerul își făcea treaba mai departe, se uită peste satul liniștit. Înverzit, în dimineața de iunie. Casele - acoperișuri negre, roșii. Fortărețe, cu ziduri înalte de gard viu. Râul slobozit din fălcile hidrocentralei. Străzile goale.

Scannerul mai bipăi o dată, ascuțit. *Infecția de la piciorul stâng.* Avea plan de tratament, alifia era în Depozitul Central al satului. *No hai, că poate o iau azi.*

Scannerul se aprinse verde. Diagnosticare finalizată. Mai târziu, o să primească rezultatul complet, cu recomandări de la doctorii specialiști.

Când intră în sala de ședință, cam toți erau acolo. Nicu, cu mierea. Dan, tâmplărie. Vlad, cu vacile ..., Mirela.

Toată generația de orfani .

Se opri în cadrul ușii, să salute. Era echipat conform cerințelor UE, cu influențe locale. Cizme roșcate cu carâmb înalt, costum verde de lână fabricat local, mănuși din piele de vită tăbăcită două sate mai în jos, pălărie de la Huedin, bici făcut de meșter local.

- Meșter pe mumă-ta, Dane. Șlefuie și tu mai bine mânerul că tăt mi se agață de mănuși, pantaloni.....

- No, da cineva s-o trezit tare nervos.

Dan îi zâmbea, puțin indiferent.

- Și trebe făcut mai gros. Nu-l pot stăpâni bine.

- Caii trebe stăpâniți, Victore, nu biciul, zise primarul din capătul mesei de ședințe.

- Apoi, de nu-i stăpâneam, praf îți făceam ruginitura. Că
tât acolo parchezi.

- Îi umbră. Acolo m-am obișnuit. Uit că, o dată pe lună,
veniți voi...

- No, apăi asta e...

- Haideți că în câteva minute intrăm în digi-conferință.
Primarul se uită către ecranul pe care era proiectată
harta României. În relief, cu lumini verzi ce reprezentau
satele. Câteva sute.

- Suntem toți ? întrebă cineva. Se uitară în jur.

Mai erau câteva scaune goale. Chiar atunci se auzi
bipăitul ascuțit al scannerului și imediat sunetul ce
permitea accesul. Gabi - cu țesătoria, intră salutând.
Arăta bine pentru cei 40 de ani ai săi. Toți se ridicară să-
i facă loc.

- No, toți suntem. Mai trebe să vină Moș Petre. Da cu el
nu știi niciodată...

- Poate o murit, de luna trecută, glumi Dan.

Nu zâmbi nimeni.

- Nu l-o răpus virusul, așa că bătrânețile nu mai au ce
să-i facă.

Nicu încercă să continue subiectul. Dar primarul îl opri.

- Haideți să stăm atenți. În câteva minute intră
prefectul, în direct. Are doar 30 de minute pentru noi. O
să

Prin fereastra deschisă se auzi scannerul bipăind
ascuțit. O dată. Imediat, o cascadă de bipuri ascuțite
chinui urechile celor din sala de ședințe. Zeci de bipuri,
unul după altul.

- Ia auzi, a venit și Moș Petre, zise primarul.

Calm, apăsă pe tastatura din fața lui, să închidă geamul.

- Bată-te Dumnezeu de drac, că mă surzăști de tăt ! se auzi o voce răgușită prin fereastra ce se închidea.

Pași târâiți pe hol, și în cadrul ușii se opri Moș Petre.

Înalt, mustața albă cu vârfurile ridicate ungurește, ochii verzi, mâini osoase și părul des, argintat, ce-i ieșea pe sub pălăria neagră cu o pană colorată de zaică. De cealaltă parte o țigară. Salută ursuz.

- Hai noroc.

Văzu un scaun liber și se așeză, în timp ce toți ceilalți se ridicară.

- Sănătate. Moș Petre, să ne trăiești !

- No, numa ședeți. Nu-s popa Teofil, că numa când intra el în biserică să ridicau tăte babele-n picioare.

În proiecție apăru Guvernatorul provinciei.

- Bună, dragilor!

Un amalgam de *să trăiți, bună ziua, noroc*, se auzi din sala primăriei din Măguri.

- Uite că am ajuns și în cea mai mare comună din România. Cea mai mare acum, dar și înainte de Criza Sanitară. Mă bucur să vă văd pe toți, la locul lor și sănătoși.

Zumzetul din sală îl lăsă să înțeleagă că și cei prezenți se bucurau.

- Anul acesta se împlinesc 25 de ani de când nenorocirea a lovit întreaga planetă. 25 de ani de când majoritatea celor dintre voi a rămas fără bunici, părinți....

Moș Petre tuși, lung și gros. Guvernatorul reluă.

- ... în două valuri, prima dată ne-a luat dintre noi bunicii, persoane peste 60-65 de ani, apoi al doilea val - o mutație a virusului , persoanele la 40-50 de ani. Părinții celor ce sunteți azi aici.

- Ce zice ?! Întrebă, tare, Moș Petre.

Trase zgomotos scaunul mai aproape de proiecția guvernatorului. Toate capetele se îndreptară înspre el. Puțin acuzator.

Guvernatorul se opri.

- Moș Petre. Să ne trăiești. Cum stai cu sănătatea ?

- Cu etatea?! Tăt 94 , ca luna trecută

- Cu sănătatea, Moș Petre, cu sănătatea !

- Ce zice, mă Victore? se întoarce spre acesta.

- Zice că dacă ești bine cu sănătatea.

- Bine-s, n-am nici pă dracu. Numa moșina ceea de la intrare urlă de zâci că-s mort.

- Ne bucurăm că ești bine, Moș Petre. Și ne-am fi dorit să avem mai mulți ca dumneata. Oameni care s-au luptat cu virusul și l-au învins. Provincia, țara și Uniunea pune la loc de cinste acești Veterani ai luptei cu pandemia. Și cu atât ne ești mai prețios, cu cât cei ca dumneata sunt tot mai puțini în întreaga Uniune, în viață.

- Ce piață?!

- Viață o zis, Moș Petre. Viață. Hai să nu mai tăt întrerupem pe domnu Guvernator, zise primarul. Uite, îți afișăm și scrisul, sub proiecție. Doar de ti-i descurca mai bine.

- Uniunea a avut grijă de acești veterani. În ei a rămas înmagazinată întreaga istorie, tradițiile și cunoștințele

populare. De asemenea, orfanii celor răpuși de viruși au fost susținuți masiv să continue meseriile, tradițiile părinților dispăruți prematur. Mai ales că criza ne-a învățat cum fiecare țară, regiune trebuie să-și regândească structurile economice și sociale. Satele au fost comasate în comune mai mari. Ca a voastră. În aceste comune funcționează la standarde egale cu ale întregii Uniuni - spitale, unități de învățământ, capacități de producție utilități independente, capacități de apărare, Depozite Centrale, și tot ceea ce îi trebuie unei comune să trăiască, total izolată de alte localități, pentru cel puțin 6 luni. Dacă va mai fi vreodată nevoie. Să sperăm că nu; dar vom fi mult mai pregătiți. De aceea vă aflați azi aici ca Meșteșugari. Țesături de lână, articole din lemn, miere, lapte și alte alimente. Avem animale ce pot fi stocuri de hrană pentru minim 6 luni, cai care să sigure transportul în cazul în care nu putem produce electricitate.

- Auzi mă, Victore, că zice de caii tăi.

Caii mei . Să-i frece și primaru și guvernatoru și UE.

- Ți-i dau dumitale, Moș Petre, zise peste vocea guvernatorului.

- Ce zâci mă copile ? și se trase cu urechea către Victor. Acesta nu răspunse. Privirea primarului nu-l lăsă.

I-ar fi dat caii lui Moș Petre, la primar sau la dracu. Caii comunității. Nu erau ai lui. 5 armăsari și o iapă. Să îi ia cineva pe toți, el se duce la Sibiu la copil. Că muierea îi acolo de 2 ani. El îi legat de casă cu caii ăștia.

De când a început proiectul *caii comunității* . Împreună cu *apicultorii comunității*, *tâmplarii comunității*, *țesătorii comunității* și alte meserii. El nu a vrut cai. Însă la asta s-a încadrat pentru fonduri.

Punctaj maxim dacă ai rămas orfan de virus. La fel de important - să continui tradiția familiei. Tatăl lui, ierte-l Cel de Sus, avea cei mai mulți cai din sat. Și din asta trăiau. Trăiau bine. Dar el era un copil atunci.

Restul consta doar în depunerea dosarului și semnarea unor angajamente.

Achiziția de cai, construcția grajdului, refacerea întregii gospodări, banii de tratamente veterinare, subvenția pentru hrană și suplimente. Se finanța masiv.

Să nu mai zică de cursuri, schimb de experiență, expoziții regionale și internaționale. Studiile copilului.

Până și traiul muierii la Sibiu cât a fi copilul în școală. No amu mă tăt plâng și eu, ca tăt omu.

Îi apăru pe ceas raportul de la dronă. A cosit 2.4 hectare. Patru tone de iarbă verde. Se vor face 2 tone de fân. *Nu-i rău*. Nu mai știa cât a avut anul trecut. Se poate uita pe raport. Oricum mai are de cosit în Lazuri și pe Câineasa. Se mai adună vreo 2 tone. La fiecare tonă intră 100 % subvenția de la UE. Rapoartele se trimit direct de la dronă. Adevărul e că el nu prea are ce face. Iarba tăiată e adunată în baloți de un tractor. Electric și autonom.

În grajd, plugurile automate adună gunoiul de grajd și îl deversează în bazinul de colectare. Unde este diluat și împrăștiat, prin sistemele de îngrășare, pe pășuni.

Drept că lucru mult nu-i.

Guvernatorul trecu în revistă toate meșteșugurile, schimbă amabilități cu toți și trecu la altă comună.

Liniștea dură doar câteva clipe în sala de ședințe. Moș Petre își curăța unghiile cu un briceag. Primarul își mută privirea în altă parte. Deschise geamul.

- No, oameni buni. Se pare că guvernatorul a fost mulțumit de raportul trimis de mine. A văzut că toți Meșteșugarii îs prezenți. Și că sunt bine. Dacă nu mai aveți nimic de zis...

- Păi dom Primar...

- Da, Victore,

-Care ar fi situația ca să renunț la programul ăsta cu Meșteșugarii?

- Adică?!

- Adică să predau caii cuiva și să ne vedem de treabă. Zîua bună !

- Păi, la cine să-i predai ?

- Io nu știu, că de aia te-ntreb pe dumneata. Nu mă mai țin puterile. Răbdările. Toată ziua îs băgat slugă la cai. Nu mă pot dezlipi de gospodărie.

- Păi, măi Victore!, de cosit nu cosești, fânul nu îl aduni , de mâncare nu le dai, gunoiul în grajd nu-l rânești, toată ziua-s pe pășune. Apăi, cum sărăcie ești tu sluga lor?

Cei din sală începură să râdă.

- Hai, dom primar, că are o zi mai proastă, zise Dan.

- Că și știi tu ce zi am. Nu-s caii de mine și nici io de ei. Și pace...

- Hai, mă Victore, hai, că dacă nu-ți trece până luni, vin pe la tine să vorbim. Astea-s programe ce nu pot fi

întrerupte, am mai vorbit noi asta. Hai să nu mai ținem lumea.

Victor se uită în jur. După susținere. Mai erau care gândeau ca el. Ceilalți își priveau ceasurile, scriau texte. Moș Petre moțăia. Poate nu auzise. Primarul se ridică în picioare și deschise ușa. Salută lumea.

Sala goală rămase mai luminoasă. Moș Petre singur.

Victor ieși și se opri pe hol. În drept cu printerul 3d. Își alege un mâner de bici, din plastic. Dădu în lucru 2 bucăți. Timp de execuție - 5 minute. Aștepta, cu gândurile în toate părțile. Redesenă în minte drumul până acasă. Cu căruța. Drumul chinuitor cu căruța până acasă.

Auzi în spate pași târșâiți. *Bătrânul*. Acesta se opri cu o mână pe umărul lui Victor. Ascuțită și ușoară.

- Victore, aruncă-mă și pe mine până-n Fundătură. Acasă.

- Te-oi duce, ce-oi face cu dumneata.

Nu era bucuros. Caii se mânau greu. Nu se pricepea. Moș Petre era tare sucit și avea casa cocoțată la capătul lumii. Dar, cum să-i zică *nu* celui mai bătrân Măgurean. Ba și veteran.

- Stai numa să să gate minunile astea.

- Oi ieși afară la soare, să-mi încălzesc cioantele.

Îl auzi coborând scările. În primărie era liniște.

Și cam răcoare, ce e drept.

Prin ușa deschisă se simți fumul de țigară.

94 de ani și mai fumează...

Luă mânerele și ieși în soare. Caii mâncaseră toată iarba și florile de pe unde ajunseseră să pască. Pe roțile din spate de la Tesla erau urme proaspete de bălegar.

De la iapă, mai apucă să se gândească.

- Păi bine, mă Victore, bată-ți dracu iepele, că mi-o mâncat mușcățile.

Moș Petre zâmbea, o mână-n brăcinar. Cealaltă, cu țigara, ridica clopul.

- No, da s-o dezlegat?!

- Nu caii s-o dezlegat, că cine nu i-o legat bine. Ăla-i...

Moș Petre își muta, amuzat, privirea de la Victor la Catița. Îngrijitoarea spațiilor verzi.

- Da chiar m-am minunat că ce faine-s mușcățile la primărie. Și amu le-o mâncată ră caii, mai puse el paie pe foc.

- No, și dumneata, om bătrân. No, vezi de mă iartă, tu Catiță. Că numa năcazuri am cu caii ăștia. Vezi de mă iartă.

- Ierte-te Cel de Sus, și dispăru după colțul primăriei.

La fel și căruciorul cu foarfecile mari, pungi de îngrășămintă, lămpile de ultrasunete, umidificatoarele și încă câteva înjurături.

- Așa era și mă-sa. Neam de Răchițeni. Tare spurcată la gură.

- Acuma, are și ea dreptatea ei. Că nu-i satură Dumnezo pă ăștia. Când înfulecă, zăci că-mi mănă din zile.

- Hai de-om mere, mă Victore. Caii tăt or mânca. Apa a curge tăt la vale. Mușcățile lui Catița s-or face la loc. Că așa le-o orânduit Ăl de Sus pe tăte.

Victor se urcă pe capră, se întoarce să-i întindă mâna moșului. Dar acesta, aspru, era deja cocoțat în căruță. Privea în jur. Zâmbea, ușor mulțumit.

- Auzi, nu ne băgăm pe la Depozit, să-mi iau tutun?

- Apăi tutun îți mai trebe dumitale?

Încet, să nu-l audă.

- Mi-ar trebui și niște muieri. Da nu mai găsești cum o fost.

- Hai, că om opri.

Oare de la ce etate nu-ți mai pasă ce vorbești? Sau ce faci?

Îi plăcea libertatea ce și-o lua Moș Petre. Plaja largă. Încă nu-i văzuse constrângerile.

Caii porniseră. Cu greu, luară direcția Depozitului. Mâna îi era încleștată pe ham și nervii pe momentul în care trebuia să folosească biciul. Nu era mult până la Depozit. Satul era liniștit, lumea se afla la lucru. Care nu era la lucru, nu prea mai ieșea din gospodărie.

Bine că-i pustiul satu. Dar până la Fundătură... Și mâna se-ncleștă mai tare.

Moș Petre se uita la hamuri, la cai, la mâna ce ținea biciul. Clătină din cap și-ncepu a-și suge dinții.

Cerul era limpede. Șirurile de mesteceni înalți se curbau odată cu șoseaua. Niște zimți fierbinți, razele soarelui printre ei.

Trase de hamuri înspre dreapta. Acum 25 de ani o poiană plină de sicrie. O ultimă imagine cu părinții lui, puteau fi în oricare din sicrie. Copii, se uitau din pădurea de deasupra. Peste zidul de militari.

Acum o piață largă, un monument și Depozitul Central, împins înspre pădure.

Opri cu greu și departe de intrare. *Caii ăștia sânt prea mult!*

Sări de pe capră, îi luă de căpăstru și se uită pierdut după un loc de legat. Dale mari de piatră, o bucată de gazon și apoi fațada Depozitului. Fâșii de pin vopsit în negru, panouri mari de sticlă albastruie.

- Dă, mă Victore, că i-oi ține eu.

- Lasă Moș Petre, că te-or trage cu ei.

Dar bătrânul era jos din căruță. Prinse și el de căpăstru.

- Nu putere-ți trebe cu animalele. Du-te de-mi ia pachetul. Ține minunea asta de cartelă.

Victor o luă repede spre peretele negru albastrui, bucuros să se îndepărteze de cai. Sau prea stresat. Azi el nu mai trebuia scanat și ușile se deschiseseră automat.

Așteptă să i se aducă ce le trebuia. Apropiase de un cititor cardul lui și al lui Moș Petre. O dronă se puse în mișcare printre șirurile lungi, înalte, ale depozitului. Alimente, medicamente, echipamente, ustensile. Tot ce era acolo putea ține satul ăla un an. Tot timpul un stoc minim. Război, catastrofe...

Se întoarse și privi afară. Piața largă. Căruța tot acolo. Bătrânul ținea mâinile pe obrazul iepei. Aceasta îl adulmeca, cu botul vibrând catifelat. Armăsarul întindea și el capul. Timid și vag curios. Cu cozile, alungau muștele ce pluteau negre. Căpăstrul atârna pe dalele de piatră.

Draci, amu stați.

Luă pachetele și ieși. Bătrânul era acum pe capră.

- Auzi, mă Victore, ia de mă lasă să-i mân și io o țără.
Nu se uita la el.

Victor îi simți emoția în glas. Iar el era prea obosit să se mai împotrivească regulilor, cailor, oamenilor.

Puse pachetele sub capră și se așeză în dreapta bătrânului.

Cu ochi sticloși, Moș Petre își desprinse țigara de la pălărie. În palmele căuș, aprinse un chibrit. Vântul luă primul fum spre Victor. Inspiră adânc pe nas.

Își aminti de tatăl lui. Ținea căpăstrul moale, niciodată biciul în mână și țigara în colțul gurii. El era veșnic în dreapta. Amândoi salutau lumea pe stradă.

- Hai, tu, fată, hai cu tata !

Căruța porni lin, fără smucituri. O făcură-n dreapta pe șosea.

- Țțțțț, o dată și scurt bătrânul.

Țigara în colțul gurii.

Caii o luară ușor la trap. Fără bici, cu hamul moale. În dreapta, pe locul copilăriei, Victor se simțea, din nou, în siguranță. Liniștit.

PROZĂ

Tettyo Saito

UN BEBELUȘ AGĂȚAT CU CAPUL ÎN JOS

- Acum, există un bebeluș în stomacul meu.

Lui Akashi Kanbe i s-a părut neplăcut când Ayaka Nitou, profesoara lui, a zis asta. În timp ce nu putea să își explice motivul, a observat cum i se ridica neplăcerea din interiorul corpului, ca lichidul galben și dens al stomacului. Și-a imaginat că Ayaka făcea sex cu cineva. Ea își îmbrățișa cu fericire iubitul. Dar nu putea să vadă mai mult, pentru că aveau genitalele blurate.

Mângâindu-și stomacul, Ayaka avea un surâs tandru. Fetele, aplaudând în mod cumsecade, au spus cuvinte ca „Felicitări!”. Dar băieții din jurul lor se simțeau inconfortabil. Yuu Wakui, așezându-se lângă Akashi, își scărpină o parte a tâmpiei în mod obsesiv, cu degetul

arătător.

- Profesoaro, ești înfierbântată? Ai făcut sex fără prezervativ? a zis Yuu brusc.

Surâsul lui Ayaka a încremenit într-o clipă. Dar și-a revenit repede și surâsul ei a devenit mai tandru.

- Nu spune astfel de lucruri, Yuu-kun. Sunt cuvinte nepoliticoase.

- Profesoaro, ți-a plăcut fără prezervativ? a zis Toshiki Aoyama, așezându-se în spatele lui Yuu.

Surâsul ei s-a oprit încă o dată. Și, înghițindu-și saliva, ea și-a lins buza.

- Aoyama, nu spune astfel de lucruri!

- Așa e, așa e!

Fetele au sărit să o apere și să vocifereze. Se părea că Yuu se simțea furios pe ele. Akashi voia să-l ajute.

- Manko! Manko! Manko! (マﾝｺ, pizdă, dar mai peiorativ), a început Akashi să strige cu disperare.

Ridicându-și mâna spre tavan și scuipând salivă, Akashi striga. Fetele au râs în hohote la început, apoi au căzut într-o tăcere sinistră. Totuși, băieții erau încurajați de cuvintele lui Akashi. Yuu și Toshiki au început să strige și ei.

- Manko! Manko! Manko!

- Omanko! Omanko! Eu iubesc omanko!

- Poți zice "cream pie" în engleză, pentru manko plin cu spermă! a strigat Toshiki, iar asta i-a făcut pe toți băieții să continue.

- Manko! Manko! Manko!

Atunci, Ayaka a început să plângă. Plângea cu gura deschisă, fără nicio rușine.

Era prima dată când vedea un adult plângând așa, ceea ce l-a surprins pe Akashi. Dar, ca să șteargă această surpriză, a strigat și mai tare. Ayaka a fugit din clasă cu lacrimi nesfârșite. Supărate, fetele i-au certat pe băieți cu furie. Fetele lor deveniseră straniu de purpurii. Akashi a alergat la tablă și a început să-și miște talia în mod vehement. A imitat un actor porno alb pe care-l văzuse împreună cu Yuu într-un filmuleț. În timp ce furia fetelor creștea, vuietul băieților creștea cu entuziasm. Și toți au început să-și miște taliile. Akashi se afla în cea mai bună stare.

După câteva luni, școala lui era închisă din cauza Coronavirus-ului, iar Akashi se plimba în jurul orașului cu bicicleta. O măcelărie de pe strada comercială era deschisă și a cumpărat de acolo un korokke (コロッケ, piure prăjit). Proprietara, o femeie de vârstă mijlocie, a spus câteva cuvinte de mulțumire care l-au bucurat pe Akashi. În timp ce se îndrepta spre parcul cel mare, a văzut-o Ayaka Nitou. Acum stomacul ei era uriaș și l-a făcut încă o dată să se simtă neplăcut. Imediat ce s-a gândit că exista un om în stomacul ăla, i-a venit să vomite. Și-a imaginat cum o împinge pe profesoară pe niște scări. Cadavrul bebelușului ar ieși pe sub fusta lui Ayaka și ar cădea jos. Acest peisaj grotesc a făcut inima lui Akashi să bată repede.

După ce a mâncat korokke și un muc sărat din nas, Akashi a urmărit-o pe Ayaka. Se părea că și ea mergea spre parc. Pe drum, s-a întâlnit cu un bărbat. A îmbrățișat corpul subțire al bărbatului și l-a pupat. Bărbatul era într-o bună dispoziție. Akashi urmărea această scenă cu surpriză, deoarece bărbatul era Hirohiko Kannbe, tatăl lui Akashi.

Akashi îi urma tremurând. Ayaka și Hirohiki, păreau destul de fericiți, ca și cum s-ar fi bucurat să împărtășească mirosul lor reciproc. Uitându-se la această fericire, Akashi și-a amintit de Hirohiki și Makiko, mama lui. Nu își vorbiseră timp de doi ani. Există un război frigid între ei. Dacă se gândea mai bine, asta se întâmpla pentru că Hirohiko avea altă relație cu o femeie tânără. Când această aventură fusese expusă, Makiko îl certase pe Hirohiki, ca o furtună furioasă. Akashi simțise intensitatea din dormitorul său, unde plângea. Deși arătase o furie uriașă, Makiko nu divorțase de Hirohiko. Akashi a înțeles oarecum că o făcuse pentru a-l crește pe Akashi. Așadar, își dorea să devină adult și să înlăture această grijă. Tensiunea lor devenise mai fățișă de când Hirohiko începuse telework-ul. Era ca o coardă întinsă de pian, pe care Akashi o simțea în jurul gâtului.

Așadar, el se plimba cu bicicleta. Și a descoperit că tatăl lui avea o relație cu "o femeie tânără".

Cei doi au intrat în parc și se plimbau vorbind, în timp ce Akashi îi urmărea. Parcul era destul de mare, iar Akashi se juca aici frecvent cu Yuu și Toshiki. Era plin cu oameni care se simțeau epuizați din cauza izolării.

Akashi își dorea ca toți oameni să moară din cauza Coronavirus-ului.

Cei doi ei au intrat în pădure, cu Akashi continuând să-i urmărească. Deși s-au așezat într-un loc unde nu se afla nimeni, Akashi a fost surprins încă o dată că acolo era locul secret unde se ducea el când voia să fie singur. Semăna cu "Sous-bois dans la forêt de Saint-Germain" de Claude Monet, care îi plăcea lui Makiko. Iritat, Akashi simțea că acest sanctuar era pângărit.

Ei se atingeau reciproc și au început să se pupe. O făceau apăsător și senzual, iar Akashi simțea cum inima i se umflă și dezumflă. După ce Ayaka și-a dat jos hainele, stomacul ei grotesc a fost expus în lumina albă. Stomacul umflat ca un cadavru de balenă. Era ceva monstruos și sinistru. Și, așezându-se pe frunze, au început să facă sex. Era prima dată când vedea o scenă în care penisul japonezului intra în vaginul japonezei, fără să fie blurat. Era mai slab și mai real decât în cazul oamenilor albi. În timp ce i se legăneau sfârcurile negre-deschise și sânii uriași, Ayaka avea o expresie pe față cum Akashi nu mai văsuze. Și Hirohiko, tatăl lui, continua să-și miște șoldurile cu disperare, iar Akashi s-a simțit excitat. Dar cel mai ciudat lucru era stomacul ăla umflat. Dacă în câteva secunde, de acolo ar putea să iasă un monstru, și l-ar devora pe Akashi? Iluzia înfricoșătoare îi viola creierul ca niște bacterii. Atunci, Akashi, fără să își poarte privirea de la stomac, a început să se masturbeze. Era destul de plăcut. Când Hirohiko a ejaculat pe sânii lui

Ayaka, Akashi a ejaculat pe frunze. Hirohiko și Ayaka păreau destul de fericiți.

După ce a văzut scena de sex, Akashi s-a dus acasă și a tras un pui de somn. A visat. Makiko, având stomacul uriaș ca al lui Ayaka, țipa cu o voce abominabilă. Akashi a simțit din instinct că încerca să-i dea naștere chiar lui. Dar strigatul ei era ca al unei bestii feroce, ceea ce l-a îngrozit. Atunci, a apărut Hirohiko. Imediat ce și-a dus mâinile spre vaginul ei, a tras afară, cu forță, un bebeluș. Un bebeluș negru, acoperit de sânge și lichid lipicios. Era Akashi. Îl ținea de picior, cu capul în jos, iar el plângea. Penisul lui Hirohiko, care avea o mutră inexpressivă, s-a întărit. Și, s-a gândit Akashi, Acest penis mi-a dat mie naștere...

Au mâncat orez și curry la cină. Nimeni n-a zis "Itadakimasu" (いただきます, expresia mulțumirii înainte de masă, în limba japoneză) și nimic altceva. Părinții lui continuau să mănânce curry în tăcere. Hirohiko avea fața inexpressivă, ca și cum n-ar fi făcut sex cu o femeie tânără. Fața lui Makiko era purpurie. Deși Akashi voia să țipe "Ajutați-mă!", continua să mănânce curry, ca părinții lui. Și, brusc, a observat că nu simțea complet gustul curry-ului. Dar Akashi se simțea destul de ușurat, cumva.

PROZĂ

Dan Banu

MATADORUL

Manuel șade pe o piatră nu departe de marginea drumului și își curăță pământul de sub unghii cu vârful unui briceag bont și pe alocuri ruginit. Gândurile sale roiesc precum muștele în jurul baligii de taur. Indiferent ce le-ar face, indiferent încotro le-ar călăuzi, ele se întorc și se rotesc neconținut deasupra amfiteatrului din Arles. El Nimeño are să sosească peste numai două zile în oraș. El însuși, magnificul Nimeño, conturul viselor sale și steaua care-i călăuzește pașii. El Nimeño are să înfrunte taurii în arena centrală, iar el nu are să-l vadă. Asta îl ucide. Decât să trăiască cu sufletul chinuit de o asemenea povară, se gândește că e mai bine să moară...

Feria d'Arles a început deja și străzile orașului sunt pline de aficionados. Zbiară, se agita, își ridică spre cer eșarfele roșii și le scutură plini de îndrăzneală înspre taurii albi alunecând cuminți peste câmpia albastră.

Arles fierbe ca un cazan cu smoală. Muzica, vinul și hărmălaia bărbaților cu mânecile suflecate și cu piepturile înfumurat înfipite înainte, îl scot din minți pe Manuel. Ar fi trebuit să se care înapoi la casele lor, să-și vadă de treburile lor mărunte și searbăde, să nu fi venit niciodată. Amfiteatrul ar fi trebuit să rămână doar pentru el, pentru el și El Nimeño. Ei doi ar fi umplut cu siguranță deopotrivă arena și tribunele, dar nu cu zbierete și cu zvârcoliri de carne, ci cu simțire și cu eleganța trăirii. Însă în felul acesta nu ar fi intrat niciun ban în buzunarele scârnăviilor. Iar ei nu concept una ca asta. Ei vor să se îmbuibe cu hârtii, să și le bage în seifuri, în buzunare, în ochi, să-si înfunde gâtleurile groase cu hârtiile murdare. Iar el nu are hârtii. El nu are niciun ban!

Manuel are să meargă mâine în Gimeaux corrals să vadă taurii. Îi place să stea ore în șir lângă țarcul lor și să îi admire. Sunt cele mai puternice animale de pe Pământ. Grumazul lor zdravăn ca un stejar bătrân, picioarele puternice ca arcele amfiteatrului, trupul masiv dar armonios și mai ales coarnele ascuțite, bijuteriile lor. Îl încântă de fiecare dată când îi vede și un fior lăuntric îl scutură când le privește ochii, un amestec de dârzenie și blândețe topindu-se în ei. Are să participe la amiază la encierros, cu Philippe, cu Santos, cu Martin, cu Pedro, cu Antonio, cu Andre și cu ceilalți prieteni ai săi. Are să alerge pe străzile orașului, să se bucure de libertate, a sa și a lor, să se joace cu timpul. Și în toată această vreme are să caute o soluție. Dacă nu are s-o găsească, știe ce-i de făcut...

- Hei Manuel. Știi cine vine? El Nimeño! Îți dai seama, Manuel, El Nimeño vine la amfiteatru! Ții minte cum ne jucam de-a matadorii la amfiteatru când eram copii?

Manuel pleacă ochii. Fuge de Andre. Se ascunde în spatele lăptăriei lui Jesualdo. Se așază pe vine și rupe un fir de iarbă. E verde și crud. Manuel îl fărâmă în bucăți mici și zemoase. Apoi cade în genunchi. Stomacul îl sfârtecă. Mereu când gândurile se învolbură în stomac, când emoțiile îl cotropesc, simte cum săbii ascuțite îi aleargă prin mațe. Trage aer în piept și încearcă să respire cadențat. Gândurile fug roată. De la Andre la Philippe, de la Philippe la Santos, de la Santos la Martin, de la Martin la Pedro, de la Pedro la Antonio, iar de la Antonio înapoi la Andre și se adună apoi stol deasupra amfiteatrului. Coboară încet rotindu-se-n cerc. De sus îi vede pe băieți, au șapte, opt, nouă ani. Andre e El Matador. Are cămașa roșie pe care i-a cumpărat-o maicăsa de la Marseille de ziua lui. A scos-o și o flutură ca pe o capote. Ceilalți se învârt pe lângă el. Și-au pus degetele arătătoare în vârful capului și scurmă cu vârful tenișilor jerpeliți nisipul. Andre se răsucește și strigă „Oleee”. Philippe a nimerit cu coarnele în gol, iar pânza roșie flutură victorioasă. Santos se pregătește dar nu nimerește nici el cârpa. „Oleee”. Nu o nimeresc nici Martin, nici Pedro, nici Antonio. Tribunele exultă, ovaționează prestația matadorului. E bun, e extraordinar de bun. Însă tribunele se liniștesc brusc, spectacolul nu este încă terminat, mai este un biou. Este cel mai tânăr dintre toți, dar sapă nervos nisipul cu copitele. Manuel

zâmbește, se recunoaște. Nu-și folosește arătătoarele pe post de coarne, căci degetele lui sunt prea mici și prea subțiri, are două bețe din lemn de acacia pe care le-a jupuit de coaja tare, iar lemnul este acum alb și strălucitor. Taurul zvâcnește cu viteză și se înfige direct în capote pe care o smulge din brațele încremenite ale matadorului. Tribunele au înlemnit. Oare ce se întâmplă!? Asistăm la o surpriză?! Taurul cel tânăr se răsucesc înă rapid, revine în fugă și își înfige nervos coarnele în coastele matadorului. Acesta a fost surprins complet nepregătit. Lovit cu putere, se dezechilibrează și se prăbușește în genunchi. Tribunele au amuțit complet. Cineva, de undeva de sus, de pe ultimele rânduri, a țipat ascuțit. „Nu e corect, nu m-ai lăsat să-mi aranjez cămașa. Te-ai grăbit!” se răstește Andre sprijinit cu o mână și un genunchi în pământ, încercând să se ridice. Dar taurul cel tânăr a făcut o rotire de 180 de grade și se întoarce din nou în viteză mușcând pământul. Tribunele nu mai răsuflă. De data aceasta îl lovește pe matador direct în piept. El Matador cade pe spate și nu se mai ridică... Ceilalți se apropie să-l ajute. Tribunele sunt din nou în picioare și îl ovaționează îndelung pe învingător...

Manuel zâmbește larg. Vremurile au trecut, dar își amintește foarte bine totul. Soarele, nisipul, jocul și mai ales amfiteatrul cu fiecare piatră a lui, cu fiecare colțișor. Amfiteatrul are mai bine de două mii de ani, e de pe vremea romanilor. Oamenii locului spun că acolo au avut loc multe lupte între gladiatori sau între gladiatori și animalele sălbatice aduse special din toate colțurile

imperiului, urși, tigri, lei, pantere. Manuel tresare. Își amintește foarte bine totul. „Acesta e un canal de scurgere a sângelui. Nimeni nu știe despre el, numai eu. Vine de la camera unde erau aduse și așezate animalele moarte și iese din amfiteatru pe la colțul dinspre fabrică al gardului, pentru a se vărsa în pârau. O să-ți arăt unde”. Și Charles îl ia de mână și îi arată tunelul prin care sunt scoși din arenă taurii învinși. Și camera unde stau o vreme i-o arată, iar în capăt, într-un colț, vede deschiderea din zid. E pe jumătate îngropată în pământ. Cealaltă jumătate e mascată de întuneric. Încăperea nu mai e demult folosită. Miroase a mort și a istorie. Charles se apleacă pe vine, cercetează cu lanterna tunelul îngust și râde. „Eu nu cred că încap pe aici, dar tu nu ai nicio problemă să treci prin el. Ai curajul să intri? Îți dau lanterna mea și te aștept la celălalt capăt.” Și Charles îi întinde lanterna și pleacă. El se lasă în genunchi și privește înăuntru. Tunelul e suficient de larg pentru el. Pornește pe dată. Poate merge pe vine, uneori se lovește cu capul de pietrele ieșite din tavan, dar drumul e drept și nu-i este teamă. Ba da, un pic îi este. Dacă n-ar fi avut lanterna s-ar fi întors cu siguranță, așa însă merge înainte. Dar îi e tot mai teamă, deși vrea să braveze. „E aproape, numai puțin și ajung!” Tunelul trece pe sub tribune și iese așa cum i-a spus Charles, afară din amfiteatru, undeva lângă pârau. Se curmă brusc, probabil oamenii au săpat cândva locul pentru o construcție și au stricat o bucată din el. O gaură verticală îl ajută să ajungă la lumină. Charles așază înapoi cu

atenție ramurile de cedru, pe care tot el le-a dat la o parte. „Tunelul ăsta trebuie să rămână afacerea noastră. Nimeni altcineva nu trebuie să mai știe despre el” – îi spune Charles și își duce mâna la inimă. Manuel și-o duce și el. Secretul rămâne al lor și numai al lor.

Găsește repede groapa. E acoperită tot cu ramuri de cedru. Sunt însă toate uscate. Probabil că Charles nu a mai trecut de mulți ani pe acolo. Nici el n-a mai trecut. Nu mai știe nimic despre Charles, era un băiat înalt, cu cincisase ani mai mare. Inima îi tremură puternic. Oare mai încape? Între timp a crescut. Se uită în stânga, se uită în dreapta. Nu e nimeni, doar în depărtare, pe stradă, se aud oamenii chiuind. Și peste zid, în amfiteatru. Manuel își imaginează că tribunele sunt deja pline, oamenii nu mai au răbdare, aplaudă și strigă. Coboară prin gaura căscată în pământ și ajunge la tunelul din piatră. E îngust, e foarte îngust. Își aprinde lanterna. Sufletul i se chircește, dar știe că nu are decât două soluții, să meargă înainte și să izbândească, sau să se întindă în fața taurilor mâine la bandido și să se lase călcat în picioare. Încape culcat. Se poate sprijini ușor pe coate și pe genunchi ca să înainteze, dar mersul e anevoios. Ține lanterna în gură ca să poată înainta mai ușor. E rece, e foarte rece, dar după primii metri Manuel nu mai simte răceala. În schimb simte cum i se julește pielea de zidurile de piatră și de pământul aspru. Îl zgârie vârfurile ascuțite ale pietrelor și grăunții de nisip îi scrijelesc epiderma. Simte istoria celor două mii de ani înșurubându-se în trupul său și sângele animalelor ucise mușcând-l ca niște șerpi

și pătrunzându-i în carne. Sângerează, știe că sângerează pentru că toată pielea îl ustură, dar merge înainte. Sudoarea și sângele îi acoperă, ca o piele nouă, trupul, o simte, dar nu îl mai deranjează nici răceala, nici durerea. Apoi vede lumina. Un sâmbure de lumină. Stinge lanterna și se ghidează după ea. Nu mai vede nimic altceva în afară de vârful ascuțit de lumină. Ochii îl dor. Tunelul se termină și se cascadează într-o încăpere largă. Nu mai recunoaște camera care ar fi trebuit să fie cea în care erau aduse cândva animalele omorâte. Nu vede nimic altceva decât conturul rotund prin care se iese în arena. E mic ca un bănuț, dar crește, întâi ca o minge, apoi ca o masă rotundă, ca o coroană de cedru tânăr. Îl doare spatele, nu se mai poate îndrepta și înaintează în patru labe către lumină. În fluturări de umbre se întrezărește conturul arenei. Zâmbește. A izbândit! În fine, evantaiul de lumină sparge punga de întuneric din ochii săi și totul devine limpede în jur. Tribunele sunt pline ochi, oamenii sunt colorați și gălăgioși. Aplaudă și tropăie. Iar în mijlocul arenei... Nu-și poate crede ochilor, în mijlocul arenei este chiar el, El Nimeño. E strălucitor ca un rege. Traje de luces strălucesc orbitor. Manuel îl soarbe din priviri, nu-și poate dezlipi ochii. Costumul e magnific, iar bărbatul încântător. Montera, chaquetilla, taleguilla, medias, camisa, zapatillas, toate sunt minunate și i se potrivesc ca unui manechin. Văruit, înaintează câțiva pași. Și brusc tribunele amuțesc. L-au zărit, asta e cauza. Manuel dă să se ferească de ochii mulțimii, dar a înțepenit. Abia atunci în plină lumină, realizează. Își

privește picioarele și le vede îmbrăcate în piele groasă și păr des. În loc de pantofii stâlciți, are copite puternice, iar mușchii dau să iasă prin piele de nerăbdare. Nu are timp să își revină căci tribunele izbucnesc în urale asurzitoare. El Nimeño își desface capote și face un arc de cerc complet cu ea desfăcută, apoi se oprește și îl privește în ochi, invitându-l să intre în arenă. Tribunele sunt în delir. Manuel e nervos. Scurmă cu vârful piciorului țărâna. Amfiteatrul stă să se prăbușească de freamăt. Manuel tresare. El Nimeño, magnificul Nimeño, conturul viselor sale și steaua care i-a călăuzit pașii atâția ani este acolo, lângă el, în arenă. Doar Manuel și El Nimeño, față în față. Iar el îl poate învinge, îl poate învinge pe neînfricatul și biruitorul El Nimeño și poate deveni mai faimos decât el. Răscolește din nou țărâna cu vârful copitei, apoi fremătă nervos nările...

RECENZIE

E. Rădulescu

COCOȘUL DECAPITAT, DE EGINALD SCHLATTNER

Să fi trecut zece ani de atunci. Poate chiar mai mult. Nu-mi aduc bine aminte de unde am aflat de recitalul acela de orgă organizat la biserica evanghelică din Roșia. Știu că afară era cald. Nici în biserică nu era rece. Iarna în bisericile săsești de la țară nu se poate sta din cauza frigului. Nu le mai încălzește nimeni deoarece nu mai sunt enoriași. Cei rămași sunt foarte puțini și liturghiile, iarna, se săvârșesc în casa parohială.

Recitalul era organizat într-o după amiază. Cred că la ora șase pentru că și după recital afară mai era ziuă. Am ajuns ceva mai devreme și am început să mă plimb prin curtea bisericii și pe străduțele din apropiere. Nu mai fusesem niciodată în Roșia dar tot ce vedeam acum semăna foarte mult cu ceea ce mai văzusem și în alte sate

săsești. Protestantism înseamnă sobrietate, simplitate, funcționalitate. Departe de opulența și extazul ostentativ catolic sau ortodox. Nu doar ca aparență ci și în spirit, în viața de zi cu zi. Biserica este în stil romanic, e veche de peste șapte veacuri. Încă nu apăruse goticul. Casa domnului avea ca scop principal să nu te plouă și să nu te bată vântul pe durata liturghiei. Aceste obiective au fost atinse și apoi conservate până în zilele noastre.

Au mai sosit câteva mașini. Puține. Dintr-o mașină mai mare, cu însemnele Bisericii Evanghelice de Confesiune Augustană, au coborât câțiva domni în vârstă, cu părul alb ca neaua, cu ochelari cu rame aurii, în costume bine croite. Preotul paroh le-a ieșit în întâmpinare. Arăta exact ca ceilalți doar că purta pe sub haina costumului o vestă cu cleme mari de argint. Foarte distinși. Pe unul din domni l-am recunoscut. Era episcopul protestant din Sibiu. Ceilalți erau probabil membri ai consistoriului sau profesori la Facultatea Teologică Protestantă.

În biserică era lume puțină. Domnii cei distinși cu părul ca neaua și ochelari cu rame aurii stăteau de vorbă cu o doamnă. Doamna era și ea în vârstă, ca și domnii. Vorbeau doar în limba germană. Doamna era organista pe care veniserăm cu toții să o ascultăm. Mai târziu am aflat că doamna organistă nu mai locuiește în România de mulți ani dar cândva, când încă locuia aici, a fost muzicianul preferat al unei întregi generații de melomani. Asistam la rememorarea unor vremuri vechi.

După recital toți participanții am fost serviți cu cafea, suc și henklesh, o plăcintă săsească, simplă, sobră, funcțională. Grupul de domni s-a adunat din nou în jurul organistei. Nu știu ce au discutat. Poate își aduceau aminte de tinerețea lor. Știam doar că preotul paroh, aflat și el în mijlocul grupului se numește Eginald Schlattner și că e scriitor.

În sfârșit m-am hotărât să citesc prima carte scrisă de parohul sas din Roșia. Am comandat-o pe internet. A costat enorm în comparație cu cărțile pe care le cumpăr în mod obișnuit. Am terminat-o de citit recent și încă o am pe masă. Îmi pare bine că am citit-o. Urmează să-i găsesc un loc în bibliotecă. Nu știu dacă cineva o va mai deschide vreodată. Poate nici eu.

E ca atunci când cineva îți arată fotografii de familie și îți explică cine e în poză, cine e în cealaltă poză, ce a făcut, deși pe tine nu te interesează deloc. Te uiți din politețe. Așa sunt unele cărți. În schimb din când în când te uiți peste fotografiile familiei tale pentru că atunci re trăiești momente din viața ta, te emoționezi când vezi cât de mult s-au schimbat oamenii în realitate, s-au maturizat, au îmbătrânit. Unii nu mai sunt. Retrăiești stări cunoscute, amintirile învie. Așa s-a întâmplat și cu „Cocoșul Decapitat”. Parcă aș fi răsfoit un vechi album de familie. Nu al familiei mele. Dar poate a unui foarte apropiat cunoscut, a unui vecin sau a unui prieten din copilărie, căci foarte multe personaje și locuri le-am recunoscut, îmi erau familiare.

Acțiunea romanului, deși mi-e greu să vorbesc despre o acțiune propriu-zisă, alcătuită din relatări distribuite temporal într-o logică greu de sistematizat, se petrece în ultima parte a celui de-al Doilea Război Mondial, cu opt luni înaintea sfârșitului său. M-am născut la mult timp după terminarea războiului dar foarte multe detalii prezente în roman îmi sunt bine cunoscute. Nici faptul că nu cunosc prea bine Făgărașul, spațiul în care se desfășoară așa zisa acțiune, nu s-a dovedit un impediment în a percepe atmosfera din carte. Orașele, străzile, casele sașilor, aerul impregnat de tradiții bine închise în interior, seamănă între ele.

Romanul lui Eginald Schlattner este o dramă. O dramă personală de o tristețe și o disperare covârșitoare. Poate nu romanul în sine cât mai degrabă ceea ce a dus la scrierea lui, geneza. Și chiar succesul cărții, ecranizările, interviurile, traducерile, reeditările nu cred că au adus împăcare și resemnare în sufletul scriitorului. Pentru că, așa cum mărturisește chiar el la un moment dat, s-a apucat de scris abia atunci când a rămas singur, atunci când sașii, enoriașii săi au început să emigreze în masă, definitiv, ireversibil, ducând cu ei lumea, amintirile, emoțiile și spiritul în care au trăit cu toții până atunci. Schlattner s-a trezit într-un vid sufletească, existențial ca un brad bătrân rămas singur, din motive neștiute, după ce toată pădurea din jur a fost tăiată. Abia atunci, în solitudinea casei parohiale din Roșia, s-a apucat să recreeze o lume de acum dispărută, din crâmpoșe și rămășițe de amintiri.

Lumea creată de Eginald Schlattner în primul său roman este o lume minunată. Lumea lui și a familiei sale numeroase. A locuit într-o casă mare, într-o familie burgheză îmbelșugată, nu a cunoscut nici un fel de lipsuri. Cunosce bine casele acelea, făcute temeinic și cu dare de mână, cu grădini spațioase cu tufe și pomi ornamentali, cu scări solemne, cu garaj de cărămidă în care era adăpostit automobilul familiei. Și astăzi, dacă vrei să faci o plimbare pe străzile liniștite și umbroase ale orașului ardelenesc, nu departe de centru, nu se poate să treci pe lângă aceste case fără să arunci, din curiozitate măcar, o privire peste gardul din fier forjat. Camerele sunt înalte și spațioase, cu uși și geamuri mari și glaswand. Mobile masive, pian austriac cu coadă, lustre și covoare, tablouri și fotografii sepia. Pe lângă membri familiei în casă mai locuiește femeia de serviciu, uneori și bucătăreasa sau grădinarul.

În casă se vorbește numai limba germană. Deși sunt sași, limba strămoșească a devenit un dialect rudimentar și neevoluat filologic. Sașii din „lumea bună” studiază limba germană și în limba germană. Unii mai știu și graiul săsesc, dar nu îl vorbesc cu plăcere și nu-și dau silința să îl cultive. De bonton este să vorbești limba lui Goethe. Doar la țară, în satele săsești se vorbește încă în limba vechilor coloniști care s-a păstrat de-a lungul veacurilor ca o insectă fosilizată într-o bucată de rășină. Sună bolovănos, necizelat, așa cum probabil că sunau multe din limbile europene acum opt veacuri dar care, aflându-se în strâns contact unele cu celelalte au evoluat,

s-au rafinat, au început să exprime lucruri și fenomene, trăiri și emoții noi, specifice dezvoltării firești a lumii occidentale, pe care în limba sașilor nu le mai puteai exprima. Lumea lor tradițională a fost una izolată de restul Europei, închisă și suficientă. Ca să poți să comunici cu restul lumii trebuia să știi limba germană. Astfel, societatea săsească s-a stratificat, cei bogați, aristocrații au devenit germani iar țăranii și cei fără acces la instrucțiune au rămas să perpetueze vechiul univers rural, ancestral. În roman este descrisă o scenă semnificativă sub acest aspect și anume venirea unui cuplu din Berlin la înmormântarea fiului său, soldat al Wehrmacht-ului, care, cu totul întâmplător moare la Făgăraș, departe de linia frontului. Invitați fiind în casa eroului romanului, domnul venit din Berlin remarcă limba germană elevată vorbită de membri familiei și în ciuda explicațiilor primite rămâne intrigat, lucru care provoacă o ușoară nemulțumire în familia în care toată lumea se considera la fel de germană ca germanii Reich-ului.

În cadrul nou configuratului stat român după Marea Unire, comunitatea săsească a avut un statut cât se poate de privilegiat. Până când autoritățile românești s-au dezmeticit și s-au adaptat la realitățile și la problemele ivite odată cu alipirea teritoriilor la Vechiul Regat, urmare a tratatelor de după Primul Război Mondial, în Germania apar forțe politice și tendințe sociale și ideologice noi. Odată cu venirea la putere a național-socialiștilor, germanii sași devin și mai germani, intră

sub umbrela intereselor pangermane în vederea participării la crearea marelui Reich. Deutschland uber alles. Atunci când, chiar la începutul războiului, se creează în România Grupul Etnic German, formațiune politică locală, extensie a NSDAP-ului nazist în afara teritoriilor germane tradiționale, sașii se înscriu cu mic cu mare și susțin cu toată convingerea noua ideologie, de altfel foarte favorabilă lor. Bineînțeles, nu toți. Nici eroul principal nu este un nazist convins deși face parte dintr-o organizație a tineretului hitlerist, nici tatăl său care refuză să afișeze la intrarea în prăvălie anunțul prin care se interzicea accesul evreilor și chiar continuă colaborarea cu câțiva evrei din Făgăraș.

Evreii care au trăit în mijlocul comunității săsești nu au avut parte de tratamentul abominabil care s-a aplicat evreilor din alte părți ale teritoriilor controlate de România. Sau de cel aplicat evreilor din teritoriile controlate de germani. Multe familii evreiești din Ardealul cedat Ungariei Hortiste au fugit în teritoriile românești locuite de sași pentru a scăpa de deportările în lagărele morții organizate în Reich. Da, au fost umiliți, batjocoriți, deposezați de averi, scoși în afara vieții sociale dar nu uciși cu bestialitate așa cum s-a întâmplat în alte zone aflate sub autoritatea statului român, în Regat și în Basarabia, în teritoriile ocupate în Ucraina. Fetița evreică, Gisela devine într-un fel protejată eroului romanului cu care au fost colegi de clasă dar care a trebuit să se mute la o altă școală din motive de igienă rasială. Un alt episod legat de evrei în lumea sașilor este

aparitia unei piese de mobilier în casa părintească, piesă care aparținuse unei familii evreiești cunoscute de familie, dar care pleacă. Undeva. Recomandările venite de la Berlin legate de problema evreiască nu se regăsesc în interesele comunității săsești. Evreii erau destul de puțini. Sașii erau destul de îndestulați și nu erau interesați într-atât de averile evreiești încât să-i deporteze în Germania sau Polonia pentru a fi uciși, așa cum s-a întâmplat în alte teritorii europene aflate sub tutela Berlinului. Este un lucru paradoxal cu atât mai mult cu cât chiar statul român adoptase cu puțin înainte de război un pachet de legi atât de antisemite încât și autoritățile germane, aflate în strânsă colaborare cu cele românești în acea perioadă, au fost surprinse de excesul de zel al românilor.

Lumea comunității săsești era bine structurată rasial. Scena în care eroul romanului se plimbă pe promenadă împreună cu tatăl său care la fiecare doi-trei pași trebuie să-și scoată pălăria ca să-i salute pe ceilalți plimbăreți ba în germană, ba în maghiară, română, săsește și chiar idiș este prezentă ca să ne arate compoziția etnică a societății acelei lumi. Este o formalitate. Asta nu înseamnă deloc că între aceste comunități era egalitate, armonie și înțelegere. Toleranță da. În accepțiunea momentului și a locului, sașii deveniți între timp germani, aristocrații, altădată numiți chiar patricieni, ocupau palierul superior. Sașii mai săraci, țăranii, rămași tot sași dar cu sânge aproape arian veneau imediat după primii. Ungurii care apar în roman

sunt fie slugi fie grădinari sau meseriași. Marea nobilime maghiară nu apare în roman, nu se intersectează cu patriciatul săsesc. Ungurii se situează sub grupul de sași simpli, sângele lor, sub aspect rasial nu se ridică la nivelul celui german sau săsesc. Românii se situează și mai jos. Deși trăiesc deja de două decenii în Regatul României, sașii sfidează autoritățile române, acestea sunt pomenite doar în trecere în roman. Prefectul, un ofițer, un soldat. Sub înalta protecție a lui Adolf Hitler sașii formează un stat în stat, cu un viitor ușor de intuit. Nici autoritatea unui conducător dur și intolerant ca cea a mareșalului român nu își face simțită prezența. La un moment dat eroul romanului este trimis la Brașov, Kronstadt, unde se află conducerea Grupului Etnic German. Aici stă câteva zile pentru a participa la un curs de pregătire a șefilor de formațiuni paramilitare ale tineretului german. Atmosfera din oraș, pavoazările ostentative cu drapele cu zvastică ale clădirilor, uniforme brune omniprezente, salutul încetățenit „Heil Hitler”, apariția sporadică și cu greu tolerată a unui grup de juni români călare, arată că România, ca stat nu are nici o legătură cu această lume, fiind total ignorată. Această relație este de înțeles știind că secole de-a rândul românii din Ardeal au fost percepuți ca un popor de iobagi, de cetățeni de categorie inferioară în componența vechiului imperiu. În conștiința socială lucrurile nu se schimbă odată cu modificarea frontierelor. Într-un fel sau altul mentalitățile rămân neschimbate. Și lucrul acesta se vede uneori după zeci și

zeci de ani. Chiar și azi. Nu ni se spune explicit unde se situau românii sub aspect rasial. Credința în efervescenta sângelui latin din venele noastre, asemănător, credem noi, cu cel al italienilor ducelui, ne situa desigur deasupra rasei slave, turcice, mongoloide și a altor rase și etnii care populau la acea dată estul european formând masa de untermensch, oameni inferiori.

Evreii și țiganii se aflau la baza scării sociale și bineînțelele rasiale. Dar și față de țigani eroul nostru are o oarecare condescendență cu atât mai mult cu cât bulibașa îl stimează pe tatăl eroului pentru că a primit de la el, cândva, niște ceaune. Ca o ironie a sorții, astăzi parohul Eginald Schlattner din Roșia este înconjurat în mare măsură tocmai de țigani pentru că, odată cu exodul masiv al sașilor după prăbușirea comunismului românesc, în multe din casele lor, rămase goale, s-au mutat țigani. Și chiar la recitalul de orgă organizat la biserica protestantă din Roșia, am văzut țigani care stăteau cuminți, cu ochii în podea și ascultau muzica. E drept, erau doar câțiva.

Toată povestea romanului se petrece într-o singură zi. În ziua de 23 August 1944. Amintirile glisează în urmă cu zile, luni sau ani, alcătuind așa zisa acțiune. Dar nu foarte departe pentru că eroul este un adolescent care tocmai a terminat cursul școlii germane gimnaziale, ocazie cu care organizează o petrecere acasă. În acea zi erau deja mulți care credeau că războiul e pierdut. De nemți. Românii credeau cu siguranță, altfel nu ar fi întors

armele împotriva Reich-lui. Sașii încă nu erau convinși. Știau că rușii sunt deja la Prut. Probabil au crezut într-un miracol, așa cum a crezut întregul popor german. Venirea rușilor și atrocitățile la care, fără îndoială, vor fi supuși sașii este un leit motiv care străbate întreaga carte. Imaginea îngrozitoare a războiului, cu toate ororile lui, cu mormane de morți, soldați și civili, femei, bătrâni și copii, pogromurile, deportările, execuțiile în masă, lagărele de concentrare, epurările etnice, imagine care mi-a fost cultivată în minte de-a lungul anilor, nu și-a făcut loc în carte. Acel război are doar legături sporadice, opace cu lumea romanului. Venirea rușilor seamănă cu un tsunami care, se știe că a pornit de undeva de departe, din larg și se apropie de țărm. Se apropie încet. Poate că își va pierde din forță și în final va fi doar câțiva stropi pe cizmele soldatului german. Prăbușirea lumii săsești este percepută ca una strict ipotetică. Poate va fi, poate nu va fi. E meritul propagandei naziste, o mașinărie perfect unsă și ajustată care a funcționat până la sfârșit. După mulți ani scriitorul și-a dat seama că acea zi a marcat începutul dispariției pentru totdeauna a comunității săsești din România.

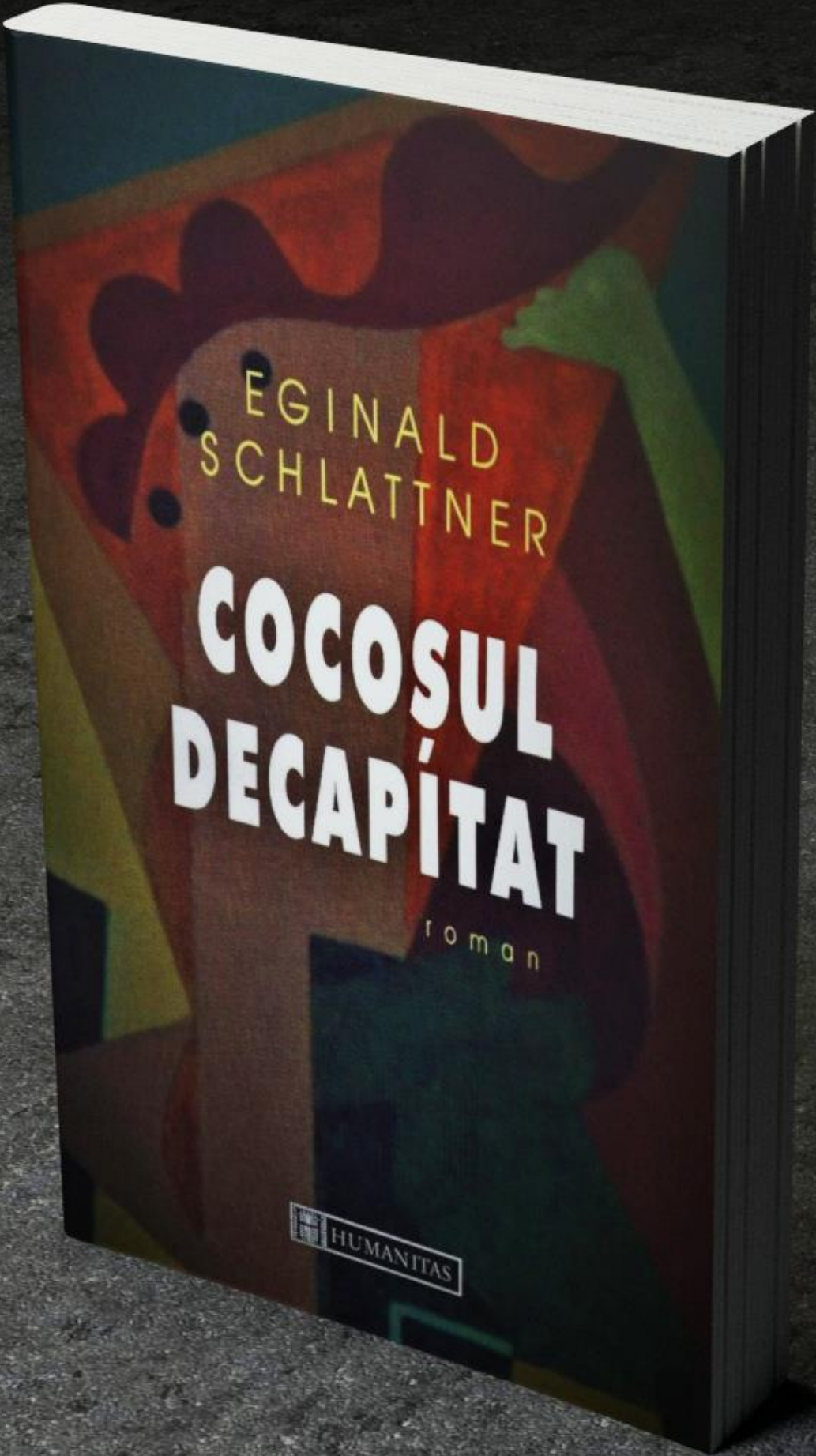
Anul acesta se împlinesc șaptezeci și cinci de ani de la încheierea celui de-al Doilea Război Mondial. Eginald Schlattner își încheie povestea cu câteva luni mai devreme. Nu știm de la el ce s-a întâmplat cu sașii imediat după trecerea României de partea aliaților și odată cu venirea rușilor. Nici eu nu știu în detaliu nefiind

nici istoric și nici contemporan cu acele evenimente. Atunci când mi-am dat seama că locuiesc în imediata vecinătate a unor oameni care vorbesc o limbă necunoscută mie, fiind copil încă, România era de ani buni o republică populară, condusă de partidul comunist. Unii sași erau pe cale de a emigra, cu familii cu tot, cu părinți și cu bunici, lăsând în urmă case și agoniseală. Alții, cei mai mulți, încercau să se adapteze noilor condiții, să-și recupereze casele naționalizate, să se încadreze în câmpul muncii, să-și trăiască viața. În România se putea învăța în limba germană, dar mulți vorbeau foarte bine și limba română. Îi corectau gramatical uneori pe români și o făceau cu o vădită satisfacție.

Grupul Etnic German a fost desființat de rege, nazismul și antisemitismul au fost înfierate. Propunerea de a-i deporta pe sași în masă în Rusia, susținută de guvernul regelui, a fost respinsă de ruși. S-a optat pentru deportările la muncă pe durată limitată la patru sau cinci ani și doar a celor apti de muncă. Mulți au murit de foame și de frig, de epuizare. Nu toți. Câțiva bătrâni cu care am apucat să vorbesc povesteau că foame și frig făceau și paznicii lor. Acei sași nu erau înrăiți. Mai degrabă împăcați. N-au ajuns în lagăre de exterminare, ca cele germane, poloneze, finlandeze. Mulți s-au întors. Apoi naționalizarea, cooperativizarea. Sașii au devenit cetățeni obișnuiți, genossen, tovarăși. Trecutul nazist s-a uitat repede. Nimeni nu a fost tras la răspundere pentru crime de război deși majoritatea sașilor au luptat

în Wehrmacht la diferite niveluri. Nu a existat un tribunal ca la Nurnberg. Începuse să se vehiculeze, neoficial, ideea că între nazism și comunism nu sunt diferențe majore.

Istoria celui de-al Doilea Război Mondial se scrie și se rescrie mereu. E rolul istoriei ca știință. Mai există și o istorie politică. Aceasta însă nu e știință. Există variante pentru toată lumea interesată să aibă o opinie de care să fie convinsă că e cea adevărată. Poți să crezi că războiul l-au început nemții. Poți să crezi că au făcut-o din cauza rușilor. Poți să crezi că l-au câștigat rușii, dar la fel de bine poți să crezi că l-au câștigat americanii. Poți să crezi că nemții, împreună cu colaboratorii și aliații lor au exterminat milioane de evrei, țigani, comuniști, homosexuali, handicapați. Poți să nu crezi. Găsești dovezi și explicații, interpretări și scuze pentru orice. Cartea lui Eginald Schlattner oferă și ea o părere, subiectivă ca orice carte. Este o relatare care astăzi se cere pe piața ideilor și a interpretărilor istorice, mai mult chiar decât la apariția romanului în 1994 și apoi a versiunii în limba română din 2002.

The book cover features an abstract painting of a decapitated head. The head is rendered in dark, shadowy tones, with a green hand visible on the right side, possibly holding the head. The background is a mix of warm, earthy colors like red, orange, and brown, with some cooler tones like blue and green. The overall style is expressive and somewhat somber.

EGINALD
SCHLATTNER

COCOSUL DECAPÍTAT

roman

 HUMANITAS

PROZĂ

Grigore Radu

PE SCURT

De doi ani am tăiat orice legătură cu tine.

A fost o vreme cînd era inimaginabil să nu vorbim de două ori pe zi. Odată m-ai întrebat dacă cred că ar fi posibil, la cît eram de apropiați, să ne mai separăm vreodată și care aș zice eu că sînt scenariile. Ți-am dat două, ambele ca improbabile și se vede treaba că nu am nimerit-o. Dar tu ai știut să mă surprinzi întotdeauna cu ceva, *și la bune și la rele*.

Străluceai. Și nu numai fizic. Odată ne uitam la televizor, un reportaj despre casa regală britanică, și am remarcat că semeni cu Meghan. *Ai dreptate*, ai constatat mulțumită, *dar nu e așa că eu sînt totuși mai frumoasă?* Am aprobat dar în gîndul meu mi-am spus că ești lipsită de modestie, și că de fapt ești *la fel* de frumoasă, nu mai frumoasă. Aveai o părere extraordinară despre tine, și coincidea cu a mea. Cînd ai spus că ai sîni de Playboy am

fost perfect de acord. Dar, deși nu ți-am spus-o niciodată în față, nu credeam toate lucrurile pe care mi le spuneai. Nu am crezut că primul tău soț te-ar fi îndemnat să pozezi pentru Playboy România și că tu ai refuzat. Corpul tău era superb și sînt sigur că ăia ar fi fost încîntați să te aibă la o sesiune foto. Ce contează e că într-adevăr luam scenariul drept plauzibil. Nu o să uit niciodată cum se uita lumea la noi, eu ras în cap și tu cu părul ăla ca o coadă de cometă, negru și exact pînă la fund.

Întotdeauna veneai cu manichiura și pedichiura proaspăt făcută. Nu spun ce culoare pentru că te-aș deconspira. Era cuvîntul tău, favorit, mai știi? L-ai folosit și în glumă dar și acuzator, serios. Să nu te deconspir. Nu știu dacă ai fost cel mai mare secret al meu, dar cu siguranță ai fost unul frumos. Erai ca o perlă pe care în tinericul și solitudinea o fac din ce în ce mai valoroasă. Mi-ai spus că în *domeniul tău* gradele nu se pierd niciodată. Muream de curiozitate să aflu ce grad aveai și odată te-am întrebat cînd te excitasem bine înainte. Dar în loc să-mi spui, te-ai oprit și foarte serioasă mi-ai răspuns: *trebuie să te obișnuiești cu ideea că unele lucruri nu ai să le afli*.

Aveai multe alunițe și nici un tatuaj și odată te-am întrebat dacă ți-ai face unul, cum ar arăta. Mi-ai răspuns rîzînd că nu ar fi un desen, ci un singur cuvînt pe omoplatul stîng, în spatele inimii. Ar scrie *Imortală*. Cu un singur m - în română, nu în engleză. Pentru că erai cea mai naționalistă femeie pe care am întîlnit-o. Pînă la tine credeam că numai bărbații pot fi în halul ăla de

naționalisti. Mai știi când mi-ai jurat că nu te-ai culca niciodată cu nici un bărbat de altă naționalitate decât română, oricât de frumos și de inteligent ar fi? Culmea e că te cred și acum. Dar că a încercat să te agațe milionarul ăla arab, știi tu când și unde, asta nu cred. În schimb te cred că atunci când ai intrat cu prietena ta mai în vîrstă în Istambul, în magazinul de covoare, și tu nu erai interesată să cumperi nimic și nici nu observasei că proprietarul rămăsese mut de uimire la frumusețea ta, ea ți-a atras atenția, că omul ăla te place nespus și e în stare să îți dea un covor persan pe gratis pentru o privire și-un zîmbet. Și eu ți-aș fi dat un covor persan cadou în fiecare zi și eu știu cum e să-ți pierzi mințile după tine. În anul când ne-am întîlnit mi-am pierdut de fapt siguranța de sine și felul meu de a fi, calm și în control. Spre sfîrșit, după un an cu tine pentru prima oară în viața mea aveam atacuri de panică. Mereu mi-ai scos ochii că nu erau din cauza ta dar acum pot să ți-o spun în lipsă: ba tu erai cauza. Tu și geloziile tale nefondate. Pentru că mai bine mi-aș fi tăiat o mîină decât să te înșel. Prietenele tale pe care le puneai să se dea pe lîngă mine, de parcă nu știai că sînt amabil și o să le zîmbesc sau ajut dacă mi-o vor cere. Apoi confundai politețea mea drept flirturi și avansuri pe care, “afemeiat cum eram”, nu mi le puteam stăpîni. O prietenă de-a ta mi-a trimis poze în costum de baie. Dar nu i le solicitasem iar tu știai foarte bine asta. Mi-ai făcut zile negre și m-ai pus să-ți cer iertare pentru asta de sute de ori. De sute de ori, înțelegi, nebuno? Uneori îmi venea să te iau la bătaie

și totuși mă stăpîneam și te rugam să mă ierți. Încercam să sune sincer, ca să terminăm o dată, dar în gîndul meu te înjuram. La gelozie deveneai sălbatică, o femeie-canibal. Mi-ai fi mîncat și inima pe care tot tu știai cum să mă faci să mi-o smulg singur din piept. Mai știi cînd m-ai amenințat că te culci cu cel mai bun prieten al meu din liceu? Un om care îți era complet necunoscut? Ca să nu o faci trebuia doar să-mi cer iertare a nu știu cîta oară, cînd eu nu mai aveam chef să o fac. Mai tîrziu mă gîndeam ce noroc ar fi fost pe Vali. Să-i pice din cer o femeie ca tine, să facă sex cu tine o noapte întreagă, cum numai tu știai să faci, și la sfîrșit nici să nu știe cui sau cărui fapt îi datorează asta. Acum rîd dar atunci m-au luat pentru prima oară atacurile de panică. E adevărat, m-am făcut bine, *dar nu datorită ție*. Acum sînt complet vindecat dar vindecarea mea nu are legătură cu tine. Dacă era după tine acum aș fi fost internat într-un salon de bolnavi mintal. Mai știi cînd îți doreai să se răstoarne mașina cu mine pe Transalpina și să ajung să-mi lingă cîinii creierii în vreo rîpă? Scriu asta, deci sînt bine, nu s-a întîmplat.

Dar te iau cu bune și cu rele. Nu uit nimic din ce a fost frumos.

Cînd ai făcut dragoste cu mine în apartamenntul tău de lux de sute de mii de euro pe care tocmai ți-l luasei și în care nu exista decît un pat de copil lăsat de cei dinainte. Și mi-ai spus speriată că dacă ne despărțim o să fie groaznic de tine, să trăiești cu umbra mea acolo mereu. Chiar cred că e acolo umbra mea mereu, și îmi

pare rău. Ar fi trebuit să evităm să o facem acolo avînd în vedere circumstanțele nefavorabile.

Cînd îmi trimiteai poze după un timp, atunci cînd deja eu uitasem, uite, asta e camera de la vila în care ne-am iubit prima oară. Uite, poze cu primul nostru mic dejun. Prima declarație pe care mi-ai scris-o. Le aveai pe toate, le păstrai de parcă voiai să înființezi un muzeu al dragostei noastre. La cum te cunosc pun pariu că le-ai ars pe toate. Și bine ai făcut. Eu nu am ars nimic dar nici nu mă uit pe nimic din ce am. Știi poza aia cu tine dezbrăcată? Îți jur că nici nu știu unde e, dar o am undeva pe laptop. O pot spune așa cum o spun drogații. Doi ani, patru luni și optsprezece zile de cînd sînt complet însănătoșit *după* tine. Un timp am crezut că nu o să mă fac bine niciodată, dar na, am avut noroc, ceea ce sincer îți doresc și eu ție. Să fii bine, sănătoasă și să mă fi uitat.

Mai știi cînd ne-am plictisit de stat la motel și am plecat să găsim vaporul-hotel ancorat la Dunăre? Ploaia aia torențială de ștergătoarele nu mai făceau față nici la maximum? Pînă la urmă am renunțat, se formaseră viituri și nu aveam mașină de teren. Furtuna trîntise pe jos niște prune, ne-am oprit să le luăm. Au fost cele mai dulci pe care le-am mîncat vreodată.

În vara aia vedeai inimioare în orice. Tatuajul de pe tipa care stătea lîngă noi la plajă, forma unui nor, în zațul din cafea, în ochii mei. Odată am mers patruzeci și opt de ore ca să te văd, am străbătut jumătate de planetă ca să stau alte patruzeci și opt de ore cu tine. A fost ca un pelerinaj, am spus eu, iar tu ai spus că amîndoi avem

sînge nobil, pentru că ne-am respecta orice promisiune dată celuilalt, oricît de mare ar fi sacrificiul, chiar și cu prețul vieții. Așa și era. Dar tu nu ai făcut niciodată asta pentru mine.

Sînt lucruri pe care nu o să le cred niciodată.

Nu cred că primul tău soț, profesorul de lingvistică, ți-a învățat băiețelul întîi și întîi să vorbească nu română, nu franceză, nu engleză, de fapt nici o limbă de circulație, de fapt, stai, nici o limbă vorbită, ci limba akkadiană. O limbă moartă pe care el o cunoștea.

Nu cred că în toată viața ta au existat doar patru bărbați și *mai ales* că doar de mine ai fost îndrăgostită.

Nu cred că odată te gîndeai la mama ta cînd a sunat telefonul și era chiar ea apoi ai întrebat-o dacă are cana albastră în mîină și exact atunci bea cafea din acea cană.

Și mai ales nu cred dialogul pe chat cu ființa care scria din neant și ți-a confirmat că ești nemuritoare.

Dar sînt convins că tu creadeai toate neadevărurile pe care mi le spuneai. Erau toate lucruri, pentru mine, imposibil de verificat. Prima carte pe care ai pus mîina să o scoți din bibliotecă să o citești după ce deabia învățasei literele a fost de critică literară? Să fim serioși. Însă era parte din magia ta. Nimeni nu mi-a spus atîtea povești cu adevărat originale, cu adevărat extraordinare. Și că în zona unde te-ai născut, pe vremea cînd tu erai mică, morții încă se înțepau cu un cuțit în burtă - un obicei păgîn străvechi care încă se practică doar acolo? Cred însă experiența groaznică pe care ai trăit-o la morgă și e posibil să te fi traumatizat pentru totdeauna. Căci nu am

cunoscut o femeie atît de frumoasă să vorbească la fel de natural despre sex și despre morți și ritualurile înmormîntării, pe care le respectai cu sfințenie. Dar de multe ori făceai lucruri care nu se potriveau și care pentru mine erau de neînțeles. Ca atunci cînd te-ai dus să te rogi în bisericuța de lemn a mănăstirii. Erai îmbrăcată frumos, decent, dar pe dedesubt aveai portjartier și bikini. Ai stat peste douăzeci de minute acolo, în genunchi, singură cu Dumnezeuul tău la care te rugai, pînă cînd am fost convins că biserica mai avea o ieșire și te pierdusem. Am intrat după tine, uimit să te văd tot așa cum te lăsasem. Nu mai zic cu altă ocazie cînd mi-ai făcut strip pe *Losing my religion*. Cum să-ți spun? Unele melodii nu se pretează pentru așa ceva. Dar sînt sigur că de-asta te-am iubit cu atîta disperare (pentru că am ținut de tine cu dinții și cu unghiile, ca de-o funie deasupra unei prăpăstii).

Erai o enigmă. Și după ce am stat cu tine atîta timp pot să mărturisesc acum.

Nu te-am dezlegat.

PROZĂ

E. Rădulescu

VERA

Anii de liceu sunt, pentru mulți dintre noi, cei mai frumoși ani din viață. Atunci se leagă primele prietenii, primele iubiri. Unele se destramă la scurt timp după absolvire. Altele rezistă ani de zile. Sau tot restul vieții. Caracterele, personalitățile umane încă nu sunt formate, sunt gingașe, vulnerabile, fragile, aidoma lăstarilor de viță primăvara, atunci când țâșnesc din lemnul butucului bătrân spre lumina orbitoare a soarelui. Lăstarii au tulpina moale, se rup ușor, cu multă grijă trebuie să-i îndreptăm, să-i dirijezi printre ceilalți lăstari și printre spalieri astfel încât fiecare să ajungă la izvorul dătător de viață.

După absolvire, primele întâlniri cu colegii de liceu au fost organizate o dată la zece ani. Următoarele mai des iar de un timp încoace ne vedem în fiecare an. Nu ne mai

întâlnim pe culoarele faimosului liceu. Cei mai mulți profesori nu mai sunt în viață iar cei care mai sunt, nu mai pot veni să ne vadă.

Reuniunile le-a organizat întotdeauna Titus. Au ieșit foarte bine, toate. Acum ne adunăm la el acasă. Doar foștii colegi de clasă. Suntem tot mai puțini și încăpem cu toții în sufrageria lui mare.

Titus cunoaște o mulțime de oameni, are adresele și telefoanele tuturor colegilor. Îl caută toată lumea. Titus are o firmă de construcții. E mereu solicitat, aleargă toată ziua. Dacă vrei să afli ceva despre un fost coleg sau un profesor, trebuie să-l întrebi pe Titus. El știe tot despre toți.

La primele întâlniri Vera nu a venit. Titus mi-a spus că e la București, că e măritată cu un domn ceva mai în vârstă decât noi dar bine situat. Mai știa că are o fată și că o duce bine. Nu o mai văzuse nici Titus de la absolvire dar a vorbit cu cineva care cunoștea pe altcineva care lucra cu soțul Verei. Am fost foarte plăcut surprins când, într-o zi, Titus mi-a spus că s-a întâlnit cu Vera. L-a căutat ea pentru un proiect. Voia să-și facă o casă și să se mute înapoi, la noi în oraș. Soțul ei încă mai lucra în București dar Vera renunțase la servicii. Când îmi vorbea acum despre Vera, Titus se înconjură de un vâl de mister și aveam impresia că știe despre ea mai multe decât îmi spune mie.

Atunci când în sfârșit am văzut-o pe Vera așezată la masa din sufrageria lui Titus nu am fost deloc surprins. Nu o mai văzusem de la absolvirea liceului dar am

recunoscut-o imediat, deși aș minți dacă aș spune că nu se schimbase deloc. Era o doamnă elegantă, foarte îngrijită și îmbrăcată cu mult bun gust. S-a sculat imediat de la masă și mi-a venit în întâmpinare. Ne-am privit cu un fel de duioșie, ne-am strâns în brațe și ne-am sărutat pe obraji ca niște vechi prieteni.

În preajma sărbătorilor de iarnă stațiunile de schi erau inabordabile. Toate cabanele și pensiunile erau rezervate. Nici nu erau prea multe pe atunci. Ne-am mulțumit și cu începutul lui Decembrie, când tatăl unui coleg a rezervat o cabană întreagă doar pentru clasa noastră. Afară nu era zăpadă și ploua mocănește. Totuși ne-am plimbat prin pădure, am mâncat, am băut ceai fierbinte, am respirat aer curat de munte. În camera băieților, cineva a scos o sticlă de rachiu. Am luat fiecare câte o gură. Era oribil. Pe balcon am fumat. Pentru unii a fost prima țigară din viața lor. Voiam să părem bărbați, duri și aspri. Abia așteptam să se facă seară. Când afară s-a întunecat ne-am adunat în sala de mese, fetele și băieții. Un coleg ne-a cântat cu ghitara iar noi l-am acompaniat cu vocea.

Pe atunci nu aveam nici o prietenă. Fetele din liceu care îmi plăceau nu se uitau la mine. O colegă din generală cred că mă iubea. Dar era cam plinuță și nu îmi plăcea. Ne-am sărutat totuși o dată, la o zi de naștere. După

aceea nu ne-am mai văzut pentru că ea a intrat la alt liceu.

Am invitat-o la dans pe Vera. Nu pentru că mi-ar fi plăcut foarte mult. Nu aş fi vrut să fim prieteni deşi era drăguţă, zveltă, făcuse sport. Din casetofon se prelingea şi apoi umplea încăperea o muzică lentă. Era aproape întuneric. Ne-am înlănţuit braţele, ne-am lipit corpurile care se mişcau languros, lasciv în ritmul muzicii. Vera mirosea într-un fel plăcut şi incitant, puţin vulgar şi provocator. Fumase şi ea mai înainte. Poate a şi băut ceva cu celelalte fete, pe ascuns. Dintr-o dată am simţit că e străbătută, din cap până în picioare de un freamăt, un tremur uşor. Cred că nu mai fusese niciodată sărutată de un băiat. Eu am fost primul.

- Când casa va fi gata vreau să o inaugurăm împreună. Vera e foarte entuziastă, dezinvoltă, se simte foarte bine, vorbeşte mult.

- Va trebui să mai aşteptăm, ne spune Titus cu un aer serios, precaut. Mai am de lucru la băi, câteva finisaje. Vera e foarte pretenţioasă. A trebuit să facem şi câteva modificări, acum, spre sfârşit, să mut nişte pereţi că nu încăpea mobila. Mobilă stil, de la anticariat. Pianul.

- De la Mache le-am cumpărat. Îl cunoaşteţi? I-am făcut vânzări pe câţiva ani, i-am golit prăvălia. Vera râde cu poftă.

Cum să nu-l știu pe Mache?!. Am făcut armata împreună. E mai mare ca mine, a făcut armata la trupă. După armată ne-am mai întâlnit în oraș. El lucra la o cooperativă meșteșugărească iar când s-a putut și-a deschis un magazin de antichități. Mai trec pe la el uneori, pe la anticariat. Mă servește cu cafea, ne mai aducem aminte de una-alta. Acum fac legătura. Mache mi-a povestit de o cucoană din București care cumpără de la el fel de fel de vechituri.

-M-a sunat un amic din Germania. Mătușa lui tocmai murise și el nu putea să vină nici cum. M-a rugat să mă ocup eu de tot. Adică să golesc apartamentul. Mobila să o vând sau să o arunc. Nu-l interesa nimic de acolo. Avea deja cumpărător pentru apartament, dar să fie gol, să nu mai fie nimic înăuntru. Un avocat mi-a dat cheia de la locuința babei. Era chiar în centru. Mobilă veche, stil, bidermayer, pian cu coadă, candelabre, tablouri. Ca la muzeu. Cum să arunci așa ceva?. Prima dată m-am dus direct în dormitor. Mă uit în dulap, printre prosoape. Știi că bătrânii mai țin bani de înmormântare printre haine. Nu prea mulți dar am găsit și aici. Măcar să-mi scot banii pentru transport. Îmi băteam capul unde să depozitez tot calabalâcul. În prăvălie nu-mi încăpea. Și ca prin minune, apare o doamnă, simpatică, din București. Zice că și-a făcut o casă în oraș și are nevoie de mobilă. Bingo! exact ce-mi trebuia. Dacă aș putea cam în două, trei luni să o aduc. Măine doamnă. Altfel pierdeți tot. Ocazie nemaipomenită, unică. Dacă mai stăm o săptămână pleacă în Germania. E o moștenire, superbă. Se bat toate

neamurile pe ea. I-am arătat niște poze pe telefon. I-a plăcut. A doua zi m-am dus la cucoană cu toată mobila, cu pian, cu tot ce am găsit la baba. Constructorii, să mă mănânce, nu altceva. Casa nu era gata. Am descărcat în curte și am plecat. Mai mută ei mobila dintr-un loc în altul. Casa e imensă. Au loc.

- Mâine dimineată plec la București. Mai am câteva probleme de rezolvat și apoi iar mă întorc. M-am săturat de atâtea drumuri. Vera se uită la ceas.

- Bine că e sâmbătă. Mă uit și eu la ceas. E devreme. Titus mai aduce o carafă de vin din pivniță.

- Tu mai lucrezi? mă întreabă Vera privindu-mă insistent cu ochii ei cenușii.

- Bineînțeles că mai lucrez. Întrebarea mă miră. Toată lumea lucrează. Doar pensionarii nu mai lucrează. Până la pensie mai sunt atâția ani. Trebuie să trăim din ceva. Nu?

- Eu nu mai lucrez. Soțul mai lucrează dar peste câțiva ani ne vom retrage aici. Am o fată, măritată, la Paris. Așteptăm să ne facă bunici. Mă duc uneori la ea dar nu prea des și nu stau la ei. De obicei închiriez o căsuță la țară, prin apropiere. Mă simt bine acolo. Îmi priește aerul. Și vinul. Zâmbește vinovat.

- Acum te ocupi de casă dar când va fi gata, ce o să faci? Dacă nu mai lucrezi, cu ce o să te ocupi?

- Încă nu știu. Nu m-am gândit la asta. Vera devine tristă și îngândurată. E în mijlocul atenției, toată lumea o ascultă. Toți ceilalți încă lucrează, aleargă, se stresează să câștige bani. Petrecerea timpului liber e cea mai mică problemă a existenței zilnice. La Vera e altfel.

- Îmi place mult să călătoresc.

Asta nu-i nici o noutate, îmi spun în gând. Toată lumea călătorește. Sunt oferte pentru toată lumea și oriunde pe globul pământesc. Dacă vrei poți să mergi la Polul Nord cu spărgătorul de gheață sau pe Everest cu șerpașii. Să-ți faci un selfie, să-l pui pe net. Dacă sunt bani.

- Anul trecut am fost cu soțul în Peru. Ați fost? Ne privește întrebător. Unii au fost. Și ce-i cu asta?

- Am avut un ghid foarte bun, Mariano. Am petrecut cu el două săptămâni. Ne-a dus peste tot, ne-a arătat atâtea. Era cam de vârsta noastră. Înalt, slab și negricios la față. Dar foarte deștept. Știa o mulțime de lucruri. Toată ziua mesteca frunze de coca cu argilă. Spunea că din cauza altitudinii și a diabetului. Frunzele de coca îl ajutau să-și controleze boala. Zicea el. Oamenii în Peru sunt săraci. Cei mai mulți. Și Mariano era sărac, deși avea servicii. Nu era căsătorit. Cu banii câștigați își ajuta sora bolnavă și nepotul. Mi s-a făcut milă de el. Atunci i-am spus că și românii sunt săraci. Doar unii, foarte puțini își permit să vină în excursie în Peru. Mariano nu știa asta. Nu l-a interesat România niciodată. A mai întâlnit români în Peru dar nu a discutat cu ei despre asta.

- Dar câți români sunt bogați și câți români sunt săraci? Vera nu a știut să-i răspundă la întrebare. Cum să-i pui în balanță? Nu, nu știa.

- Ce înseamnă să fii bogat și ce înseamnă să fii sărac? Câți bani câștigă fiecare? Dar mai sunt și alte venituri...din alte surse. Sau moșteniri. Atunci poate vorbim de avere, case, mașini, terenuri, bani la bancă?

Mariano mestecă frunze de coca, are dinții verzi și o privește pe Vera prin lentilele groase ale ochelarilor fumurii.

- Bogați sunt cei care nu mai trebuie să muncească, zice Mariano în sfârșit.

Vera nu se aștepta la acest răspuns. Nu se considera o femeie foarte bogată dar totuși, departe de a fi săracă. Soțul are o poziție foarte bună. Câștigă bine dar amândoi lucrează. Șeful soțului e într-adevăr foarte bogat. Și totuși lucrează și el. Și soția lui lucrează. Vera mai cunoaște și alți oameni bogați, români, dar toți lucrează. Și cu toții se gândesc cu groază la ziua în care nu vor mai putea munci deși cu toții au bani foarte mulți și avere încă de pe acum. Ar putea, la o adică, să nu mai lucreze.

- Nu te mai lua după el, a liniștit-o soțul. În America de Sud lumea gândește altfel. Nu vezi că abia vorbește de la atâta mestecat. E drogat.

Totuși, când s-au întors acasă, la București, Vera nu s-a mai dus la servicii.

Invitațiile le-a transmis Titus. Tot el a cumpărat un vas enorm de cristal, de casă nouă iar noi, ceilalți, i-am dat banii. Era într-o după masă. Titus mi-a spus că Vera are piscină interioară, să-mi iau chiloți de baie. Nu mi s-a părut potrivit. Ceilalți și-au luat. Titus mi-a explicat cum să ajung. Nu era foarte departe de centru, pe o străduță lateralnică. Vera a ieșit să mă întâmpine. Ne-am sărutat din nou pe obraji.

Casa e foarte mare. Garajul e deschis. Am observat două mașini scumpe, apoi am intrat în casă. În sufragerie am recunoscut mobilele și pianul de care-mi povestise Mache. Am zâmbit.

- Îți place? mă întreabă Vera puțin circumspectă.

- Superb. Ai mult bun gust. Privesc tablourile. Printre peisaje și pastorale văd și două portrete. O doamnă palidă în rochie și tocă de catifea și un ofițer austro-ungar. Mă amuză. Știam că tatăl Verei a fost ospătar, șef de sală la un restaurant din oraș. Apoi a fost închis, pentru scurt timp. S-a întâmplat înainte să devenim colegi de liceu. Dar lumea știa. Și vorbea.

Din sufragerie se poate ieși în grădina din spate. Grătarul sfârâie. Un domn ostenește întorcând carnea. În același timp vorbește cu Titus și cu un alt fost coleg. Fac cunoștință cu soțul Verei. E binevoitor, jovial. Ceilalți s-au dus să facă baie în piscină. Afară e cald. Vera pune masa în curte. O ajutam. Masa e îmbelșugată. După masă, fetele iar se duc la piscină. Soțul Verei ne invită într-o altă cameră unde, de pe pereți ne privesc capete de mistreți și cerbi, trofee de vânătoare. Într-un dulăpior mascat în

biblioteca sunt băuturi. Ne servește generos. Își aprinde pipa și se așază în fotoliul de piele, în fața căminului. Fumul de Cavendish fezandat în miere ne învăluie. Îi place vânătoarea. Un sport minunat. Se duce des cu prietenii. Uneori vine și în zona noastră, la vânătoare de mistreți. Începe să ne povestească. Simt că mă plictisesc și mi se face somn. Îmi sorb cafeaua, poate o să-mi treacă. Ceilalți intră în discuție, întreabă. Nici unul nu e vânător.

Armele de vânătoare nu se țin în casă oricum. Trebuie să ai un dulap metalic, bine protejat și încuiat. Soțul Verei are dulapul pentru arme într-o debara de sub scări. Are arme de vânătoare și la București. Astea de aici le va folosi când se vor muta definitiv. El se simte bine la București, are prieteni, relații. Vera însă ține morțiș să se mute aici. Mai încolo, când se va putea. Ne arată puștile. Nu mă pricep. Nici nu mă interesează dar mă uit și eu. În marginea dulapului, lângă perete văd un AKM. E o armă automată de război. A fost arma mea din dotare în armată. Are și sectorul pus, dar e gol. Din fericire. La ce i-o fi trebuind?

Există o memorie a mâinilor, a degetelor. Unii cântă la instrumente muzicale după ani în care nu au cântat. Degetele se mișcă singure, cântărețul nu își explică cum de mai știe să cânte. Nu am mai ținut un AKM în mână de atunci, de când am fost în armată, imediat după liceu. Îi mângâi prelung, cu plăcere patul de lemn. Curburile sunt aproape feminine, voluptoase. Atingerea mă înfioară. E ca o întoarcere în timp, țeava cu închizătorul, capacul închizătorului, recuperatorul de gaze, mecanismul de

tragere. Aș fi putut să-l desfac și să-l adun la loc cu ochii închiși. 7,62mm. Nu se poate uita niciodată. Mi-a sărit și somnul.

- Uită-te pe unu.
- De ce?
- Deschide televizorul și uită-te. La telefon e Titus.

Deschid televizorul și mă uit. Un scandal uriaș la București. Arestări, încarcerări. Oameni de la vârf. Îi încarcă cu brutalitate în dube și îi duc la arestul poliției. Imaginile se reiau cu ostentație, iar și iar, nu se mai opresc. Comentarii din studio și din teren. Comentatorii sunt indignați. Nu pricep ce ar trebui să văd dar totuși mă uit. Ce a vrut Titus?. În sfârșit îmi dau seama. Își trage geaca peste cap să nu i se vadă fața. Dar în secvențele dinainte l-am văzut și l-am recunoscut. E soțul Verei.

- Fă și tu diferența. Ăsta-i vin de anul trecut și ăsta-i de acum doi ani. Aceeași struguri, tot de la frate-miu de la Drăgășani. Asta-i încălzirea globală. Nu mai fierbe vinul ca lumea.

- Adică nu se oprește din fiert.
- Adică da.
- Mie îmi plac amândouă. Ăsta nou e mai acidulat dar în rest e perfect. Culoare buchet, ușor amăru. Vin tânăr.

- Mi s-a încălzit beciul. Asta-i problema. Și a scăzut umiditatea. Se simte puțin gust de drojdie.

- O să cumperi vin de la magazin.

- Niciodată! Mai bine beau apă.

Titus e din familie boierească, olteni de lângă Drăgășani. Au avut viță de vie din moși strămoși. Au recuperat-o și acum se ocupă de podgorie frati-su. Ii trimite și vin gata făcut dar Titus vrea must, să-l pună la făcut la el în pivniță. Să-l guste, să-l tragă de pe drojdie, să-l vadă cum fierbe, cum se limpezește. Și să-l bea. Cu noi, foștii lui colegi. Cineva întreabă de Vera. Mai știe cineva ceva de ea?

- După treaba cu bărbat-su nu am mai văzut-o. După un timp am sunat-o, să văd dacă e totul în regulă cu casa. Nu mi-a mai răspuns. O înțeleg. După tot circul ăla de la televizor cu arestarea nici eu, să fi fost în locul ei, n-aș fi vrut să mă mai întâlnesc cu nimeni. Poți să-ți pierzi mințile de la un șoc ca ăsta. În schimb anul trecut, prin Martie mă sună ea. Mi-aduc aminte că tocmai dăduseră ordonanța militară cu carantina. Vă amintiți? Nu mai aveam voie să ieșim din casă fără declarație, trebuia să umblăm cu măști, cu mănuși? Mai știți? Povestea cu pandemia. Vera era disperată. Ieșise pe stradă și a oprit-o poliția. Vera habar nu avea de nimic. De când cu arestarea nu se mai uita la televizor, nu asculta radio, nu știa de nici o pandemie. Polițiștii au crezut că face pe nebuna, că își bate joc de ei și i-au ars o amendă de au năucit-o. Atunci m-a sunat. Cum puteam să o ajut când și eu stăteam în casă, autoizolat? De fapt nici nu am înțeles

ce voia. Vorbea dezlânat, n-avea nici o logică. De atunci nu mai știu nimic de ea. Cât să fi trecut de atunci? Aproape un an și jumătate.

Ultima discuție cu Titus m-a intrigat. Am lăsat mașina în colțul străzii și am plecat mai departe pe jos. Nu mai fusesem aici de atunci, de la inaugurare. Nu aveam de gând să sun la sonerie. Doar să arunc o privire, din curiozitate. Curtea era năpădită de buruieni. Printre dalele de piatră iarba și-a făcut loc și a crescut. Dacă aș fi intrat în curte, mi-ar fi ajuns mai sus de genunchi. Pomii și tufele de trandafiri nu arătau mai bine. Se sălbăticiseră. Geamurile de la parter erau acoperite cu obloane. Aveam impresia că, de mult timp, nu mai locuiește nimeni aici. Poate așa și era. M-am mai învârtit o vreme pe stradă și apoi am luat-o spre mașină. Deodată, pe lângă mine a trecut o motoretă cu o cutie mare în spate. Pe cutie erau însemnele unui mare magazin alimentar. Curierul s-a oprit în dreptul casei unde cândva locuia Vera. A sunat la soneria de pe stâlpul porții. După un timp s-a auzit un zgomot metalic și un bâzâit. Atunci curierul a luat cutia, a deschis poarta, a intrat în curte și a așezat cutia jos, pe caldarâm. După care a ieșit, a închis la loc poarta și a dispărut. Deja începea să se întunece și se făcuse rece. M-am gândit să mai zăbovesc puțin. Am intrat în mașină și am mutat-o mai aproape de casa Verei. Din mașină puteam să văd

mai bine în curte prin dantelăria gardului din fier forjat. La un moment dat am văzut că în casă se aprinde lumina. Probabil pe casa scărilor. Apoi ușa de la intrarea în casă s-a deschis încet și atunci am văzut un lucru foarte ciudat. Din casă a ieșit un om în combinezon antibacteriologic, cu glugă, cizme de protecție, mască medicală, vizieră și mănuși de cauciuc. S-a apropiat cu pași mărunți de cutie, a apucat-o cu amândouă mâinile și a dus-o repede în casă. Apoi ușa s-a închis. După statură cred că era Vera.

PROZĂ

Mihai Popa

ELSINORE

N-am fost niciodată suspicios. Nu înțeleg ce m-a împins să îi iau telefonul. L-am auzit vibrând pe noptieră, ecranul nu apucase să se stingă, Emma îl butonase înainte să intre în baie. Am văzut mesajul, am recunoscut numele bărbatului, un medic de la clinica unde lucrează ea, cred că l-am și întâlnit de vreo două ori. Am derulat puțin ca să citesc mesajele precedente, suficient cât să văd că Emma nu se jena de cuvinte foarte explicite. Am așezat telefonul la loc și m-am întrebat o clipă de ce nu simt nimic, revoltă sau dezgust, totul îmi părea mai degrabă absurd. Când a revenit în cameră m-am prefăcut că dorm. Dar nu am reușit să închid ochii, m-am ridicat din pat când era încă noapte și am plecat la serviciu.

Biroul nostru e pe Drottningatan, aproape de mare, chiar acolo unde Öresund se îngustează. Țărmul danez

de dincolo de strâmtoare e dominat de fortăreața Kronborg care i-a inspirat lui Shakespeare castelul Elsinore, în primii ani de după plecare îi înnebuneam pe toți cunoscuții rămași acasă cu chestia asta, mi se părea ceva formidabil. Aveam senzația că evadasem direct în paradis.

Da, am luat decizia corectă când am emigrat. La drept vorbind Emma a insistat, eu nu aveam curaj să mă hotărâsc deși în România mă sufocam. O țară eșuată. Oameni eșuați. Aici e altă lume, iar copiii mei îi vor aparține. Pentru ei am făcut-o. Sofie era destul de mare când am plecat, a suferit și cred că încă mai suferă dar știu că într-o zi va înțelege.

Acum însă priveliștea asupra Öresund-ului nu mă ajuta. Am încercat să mă uit la câteva schițe dar nu reușeam să mă concentrez. Au venit colegii, am avut și câteva ședințe, din fericire nu a trebuit să prezint eu nimic. Am ieșit lăsând vorbă că merg să discut cu un furnizor. M-am dus pe jos până la debarcader și m-am uitat la vasele care treceau prin strâmtoare.

M-am întors după prânz la birou, câțiva colegi mă așteptau dar i-am amânat. Știu, sunteți oameni de creație și vă displace să depindeți de mine, referatele pline de cifre seci vă irită. Încă speram să fac și eu design când m-au angajat aici. Am realizat repede că într-o firmă mare nu am șanse, erau recrutați cei mai buni absolvenți ai facultăților de arhitectură, viziunea lor era mai aproape de așteptările clienților, crescuseră în mediul ăsta. M-am impus până la urmă cu matematica, formulele nu au

culoare locală și am ajuns să mă ocup de Inginerie Structurală. E o plăcere să-i explici unui mucos cu aere de Brunelleschi că toată clădirea pe care a proiectat-o se sprijină pe un singur perete și-apoi să-l întrebi dacă nu era mai bine să se facă doctor, ar fi omorât oamenii pe rând, în schimb cu opera lui riscă să omoare cu sutele dintr-odată.

Un pic de sarcasm mi-a prins bine, mi-am mai revenit puțin. Am intrat pe internet și am căutat un avocat. Nu voiam unul din Helsingborg, nu știi niciodată cine pe cine cunoaște, m-am uitat în orașele apropiate. Am găsit o doamnă care mi-a lăsat o impresie bună, site-ul sugera o practică solidă, avea și o secțiune de mărturii anonimizate ale unor foști clienți care îi laudau eficiența. Am sunat și am reușit să obțin o programare chiar în după-amiaza aceea.

Am luat trenul ca să nu trebuiască să conduc până la Malmö. Cabinetul avocatei era decorat cu gust, într-o manieră mai degrabă familială decât business, ambianța părea că invită la confesiuni. Cu timpul ajungi să identifici automat indiciile de profesionalism.

Tipa m-a ascultat fără să mă întrerupă. La final m-a întrebat:

- Aveți copii?
- Doi, un băiat și o fată.
- Ce vârste au?
- Treisprezece și șaisprezece ani.
- Înțeleg. Spuneți-mi, ce anume doriți?

Am privit-o consternat.

- Să divorțez, desigur!
- Doriți custodia copiilor?
- Bineînțeles!
- Exclusivă?
- Dacă se poate.
- Mă tem că va fi foarte dificil.
- E vorba de infidelitate, o putem proba!

Avocata a zâmbit subțire. Nu mi-a plăcut zâmbetul, îi știu semnificația, în mediul de aici e o formă politicoasă de a-i da cuiva de înțeles că a spus o prostie. Apoi mi-a explicat că infidelitatea poate fi un motiv de divorț („dar unul riscant, domnule, pentru că nu se știe niciodată cum ajunge să fie prezentată în fața judecătorului și dacă apar dovezi că doamna a fost, să spunem, traumatizată emoțional de anumite comportamente, lucrurile se pot întoarce ușor împotriva dvs.”) În privința custodiei lucrurile erau și mai simple: instanțele decid extrem de rar în favoarea tatălui și doar dacă există dovezi irefutabile referitoare la incapacitatea mamei de a-și exercita responsabilitățile parentale.

- Ce îmi rămâne atunci de făcut?
- Fie acceptați situația, fie încercați o separare amiabilă. În cel de al doilea caz, vă sfătuiesc insistent să manifestați prudență. Trebuie evitată o abordare emoțională care ar putea degenera și să ducă la alertarea autorităților. Dacă vă decideți pentru varianta separării mă pot ocupa cu toată delicatețea necesară. Poate reușim să obținem o custodie comună.
- Cine să alerteze autoritățile și de ce?!

- Soția dvs., domnule. Sau un vecin îngrijorat de un schimb de replici făcut pe un ton ridicat. Vorbiți prea bine suedeza ca să suspectez că nu ați avut timp să asimilați cutumele din țara noastră, aici nu este tolerată nici o formă de agresiune domestică ...

Cred că am privit-o cu ură. I-am mulțumit pentru consultație și am plecat. Am trimis Emmei un mesaj că am treabă la un șantier din Malmö și m-am dus la hotel. Acasă nu mă simțeam în stare să merg.

A doua zi dimineață am luat trenul înapoi spre Helsingborg și am mers la birou. Am reușit să mă ocup acceptabil de lucrările urgente. Îmi venise o idee și m-am dus să-l caut pe Alper.

L-am găsit la masa lui pitită într-un colț al arhivei, plutind ca întotdeauna într-un fel de ceață și uitându-se la fișetele de pe peretele opus fără să le vadă. A acceptat fericit invitația la cină, ne-am înțeles să ne vedem după program direct la restaurant.

Alper e alcoolic. Oficial, figurează angajat ca jurist. De fapt se ocupă de obținerea avizelor de pe la instituții. Îi știe pe toți funcționarii, a fost și el funcționar public până l-a adoptat firma. Nu te poți baza pe el pentru treburi mai complicate fiindcă ocazional se cufundă în lumea lui și stă acolo cu orele. Dar e un tip de treabă și în plus șefii îl apreciază fiindcă se bagă mereu în tot felul de proiecte sociale care ne fac reclamă pozitivă. Lucrăm mult cu instituții publice și e important ca firma să proiecteze o imagine de responsabilitate comunitară, așa că Alper

apare pe site-ul firmei într-o grămadă de poze făcute la centre culturale, la cămine pentru bătrâni, la tot felul de evenimente ale minorităților. Directorul de marketing zice că zâmbetul de bețiv al lui Alper face cât jumătate din bugetul de PR al firmei.

Până mi-am terminat treburile și am ajuns la restaurant, Alper se apucase de al doilea cocktail. Părea totuși coerent așa că i-am expus problema mea. A urmat o pauză destul de lungă.

- Și ce vrei să faci?

- La dracu, Alper, v-ați prostit cu toții! Asta m-a întrebat și avocata. Cum adică ce vreau să fac? Vreau să divorțez, ce altceva?

- Ai putea să te faci că nu știi nimic și să-ți vezi și tu de viață, observă calm Alper. N-ai fi singurul. Dar așa sunteți voi, esticii, totul trebuie să fie o dramă. Mama era letonă, când a aflat că tata are pe altcineva a spart toate farfuriile din casă.

- Nu pot să mă prefac că nu s-a întâmplat nimic. Sau nu vreau.

- Casa și copiii îi rămân ei. Înțelegi, nu?

- Așa mi-a spus avocata. Dar am vrut să vorbesc și cu tine. Ai lucrat la serviciile sociale înainte să vii la noi, nu?

- Da. Am văzut destule. O să-ți zic pe de-a dreptul: dacă Emma nu se apucă brusc de droguri sau nu ajunge la dezalcoolizare, n-ai nici o șansă.

- Nu contează că mă înșeală?

- Ascultă, zise Alper un pic obosit, sunt două variante. Dacă vrea să se recăsătorească cu tipul ăla, sunt șanse ca

Emma să se poarte elegant cu tine. Poate îți lasă casa și custodie comună iar tu îi plătești o compensație.

- Și varianta a doua?

- Varianta a doua ... Varianta a doua e clasică: o anunți că vrei să divorțezi. Cât încă locuiți împreună, vii într-o seară acasă și o găsești împreună cu o prietenă. O să îți reproșeze ceva, n-are importanță ce, tu te enervezi sau se enervează ea direct, oricum începe să țipe. Prietena sună la poliție. Polițiștii te pun să-ți aduni câteva lucruri și să pleci de-acasă până la calmarea situației. A doua zi ea cere un ordin de restricție și îl primește garantat. După aceea vine divorțul. La divorț tu deja ai ordin de restricție, există un martor, ai fost violent și ai copii minori. Statul nu poate risca să îți acorde custodia. Pierzi tot și plătești pensie alimentară până termină ei studiile.

A venit ospătarul. Am comandat ceva la întâmplare și i-am făcut un semn discret tipului să nu se grăbească cu al treilea cocktail pe care-l ceruse Alper. Am întors lucrurile pe toate fețele, trebuia să existe o soluție mai bună, n-am fost niciodată genul care să se resemneze.

- Nu te mai frământa atât. Bucură-te că ai copii mari.

- De ce? Fiindcă n-o să am mulți ani de plătit pensie?

Alper se juca cu paharul în care mai avea un rest de votcă amestecată cu suc de portocale. Ceruse băutura într-un pahar pentru suc, un angajat al firmei noastre trebuie să aibă grijă să păstreze aparențele.

- M-am căsătorit la douăzeci și doi de ani. La douăzeci și patru eram divorțat. Mi-a spus că vrea să ne despărțim în ziua în care băiatul nostru împlinea trei luni. Când am

plecat de acasă am luat lumânarea de pe tort, una din acelea în forma cifrei 3, era doar puțin topită, am păstrat-o.

Acum studia intens sticks-urile de pe masă prin lupa improvizată din fundul paharului.

- Da, am plătit și mai am de plătit. Nu asta contează. Ani de zile mi-am văzut copilul în weekend-uri. La un moment dat ea a încercat să mi-l paseze temporar fără să renunțe la bani, își găsise pe cineva, dar băiatul n-a vrut să stea cu mine. Pentru el eram un străin. Cineva care vine în vizită de două ori pe lună.

Se uită spre mine cu privirea lui tulbure de bețiv.

- Pentru copiii tăi o să fii întotdeauna tata. Asta nu poate să ți-o ia nimeni, și nici lor. Aș face schimb cu tine oricând. Numai să nu comiți vreo tâmpenie și să te trezești cu ordin de restricție permanent c-o să-i mai vezi la majorat. Știu oameni care parchează lângă școala unde învață copilul și așteaptă în mașină ca să-l poată zări câteva secunde, de la distanță.

- Nu pot renunța, Alper. Pentru ei am venit aici. Dar nu ca să mi-i crească altul.

Se săturase probabil să-mi explice evidența. Mă privi brusc înveselit:

- Lasă, o să vezi că după câteva luni îți revii. Stagiara aia de la Controlul Calității se împiedică pe tocuri de fiecare dată când te ridici și îi deschizi ușa de la birou, abia așteaptă o invitație la cafea. Esticii au încă maniere, noi mergem pe principiul „dacă tot ați insistat să fiți egale cu

noi n-aveți decât să fiți egale, deschideți-vă singure ușa”.
Hai să mâncăm.

Am mai tras de timp o săptămână pretextând urgențe la șantierul din Malmö. În fiecare zi m-a sunat Emma și de două ori i-am răspuns, am încercat să vorbesc normal dar și-a dat seama că se întâmplă ceva și n-a insistat. I-am dat un mesaj că vineri seara ajung acasă și trebuie să vorbim. Mă hotărâsem să îmi iau câteva lucruri, să îi spun că știu, să le explic pe scurt copiilor ce se întâmplă și să plec înainte ca lucrurile să degenereze.

Bineînțeles că n-a mers cum îmi imaginasem. Emma mă aștepta pe verandă. S-a ridicat din fotoliu când am urcat scările, era îmbrăcată de oraș. Am privit-o și pentru prima dată m-am gândit cât de greu o să-mi fie fără ea.

- M-am hotărât să plec. E mai bine așa. Am vorbit cu copiii.

Am dat din cap. Nu voiam să spun nimic ca nu cumva să-mi tremure vocea.

- Ți-am lăsat un plic pe masa din living. Sunt acolo câteva detalii... Putem trece prin asta într-un mod civilizat.

Deci urma să se poarte ca o doamnă. Fără reproșuri, fără străini, fără copii folosiți pe post de proiectile emoționale. Am dat iarăși din cap, aproape recunoscător.

Mă privea pe jumătate ușurată, pe jumătate dezamăgită de lipsa mea de reacție.

- Îmi pare rău că s-a terminat așa.

Am intrat în casă fără să-i răspund. Până să apuc să-mi scot haina am auzit motorul mașinii. Bine că n-am apucat să fac rate pentru una nouă, lasă c-o să-i cumpere domnul doctor.

Mă așteptau amândoi în living, Sofie călare pe un scaun, cu bărbia sprijinită de spătar și cu un zâmbet larg pe față, Patrick cu AirPods-urile în urechi și cu picioarele încălțate urcate pe canapea. Știe că asta mă scoate mereu din sărite. Voia să-mi semnalizeze că nu-i pasă. M-am așezat lângă el și l-am bătut amical pe genunchi. S-a relaxat puțin dar n-a scos căștile din urechi, nici eu nu l-am privit direct, cu adolescenții trebuie să te porți ca și cum ar avea tulburări grave de personalitate. Le dai spațiu, eviți pe cât posibil să le vorbești și ocazional faci un gest discret de simpatie ca să te creadă ramolit și să renunțe la a-ți face nervii franjuri.

Pe măsută am văzut plicul, sprijinit ceremonios de un aranjament floral.

- Știi ce scrie, Sofie?

- Mesajul clasic din Cosmopolitan: pleacă pentru că, deși ne iubește nespus, simte că trebuie să se regăsească.

- Altceva?

- Rămâneți cei mai buni prieteni și să-l suni pe avocat pentru detalii, ai acolo un număr de telefon. Eu și cu Cap de Sfeclă putem alege cu cine vrem să stăm, așa ne-am înțeles.

- „V-ați înțeles”?

- Ei, discuția începuse mai siropos, știi cum e, „eu și cu tata vă iubim foarte mult” și așa mai departe. I-am zis că

dacă încearcă să mă forțeze cu cine sau unde să stau, mă duc la consilierul școlar și îi zic că noul ei partener îmi face avansuri.

Pentru Patrick era probabil prea mult. S-a ridicat și a urcat în camera lui cu capul în pământ.

Sofie zâmbea în continuare. A venit și s-a așezat lângă mine.

- Crezi că acum putem să ne întoarcem acasă?
- Toate astea se puteau întâmpla oriunde, Sofie. Nu-mi pare rău că am venit aici. Pentru voi am făcut-o.
- Cu Patrick ți-a ieșit. Va fi un „cetățean al lumii”. Eu o să mă întorc acasă când termin liceul, să știi.
- Eu n-am ce să mai fac acolo.
- De fapt ai venit pentru tine, nu pentru noi. Sau și pentru tine.
- Ai o imagine idealizată despre ce am lăsat acolo. Poți merge la facultate în România dacă vrei, știi că o să te susțin, dar vei reveni aici când o să înțelegi diferențele.

Acum zâmbetul i se schimbase, ea era adultul și mă privea ca pe un copil tare de cap. Mi-a spus în timp ce se ridica de pe canapea:

- *Sunt mai multe lucruri în cer și pe pământ, Horatio, decât pot fi imaginate de filozofia ta.* Mă duc să-l întreb pe Cap de Sfeclă de unde vrea să comandăm în seara asta. Nu e nimic de mâncare în toată casa.

RECENZIE

Tettyo Saito

UN DEGET TOPIT, DE YUKI SHIMIZU

Surprinzător, naratorul acestei povești este o fereastră de sticlă fără nume. Să nu uităm însă că un capitol din „Numele meu e Roșu”, de Orhan Pamuk, e narat de un copac.

Fereastra aparține unei impunătoare case japoneze și, într-o completă singurătate și tăcere, aceasta observă lumea din fața sa. O persoană care locuiește aici este un tânăr pe nume Hiroshi care lucrează într-o companie de construit mecanisme de mare precizie. În timp ce fereastra îi spionează viața de zi cu zi, timpul se scurge încet pentru amândoi.

Fereastra pare a fi o observatoare mai inteligentă și mai perspicace decât un om. Ea continuă să contemple către insignifianta viață a lui Hiroshi și la peisajul grădinii care se schimbă puțin câte puțin. Uneori, vorbește cu un mucegai care este născut chiar din corpul său. Conform perspectivei mucegaiului, ceva periculos urmează să se întâmple aici.

O altă persoană importantă este femeia care îngrijește de grădină. De asemenea, ea intră regulat în casă pentru a menține ordinea și a face curat. Întreaga ei față este acoperită cu pudră dar fereastra știe că dedesubt există piele inflamată din cauza dermatitei. Femeia, reflectându-și pielea atât de aproape pe suprafața geamului ferestrei, robotește din greu.

Descrierea poveștii are tendințe realiste dar, în același timp, există o perspectivă stranie, ca și cum realitatea s-ar vedea printr-o membrană transparentă, tocmai deoarece fereastra, un obiect lipsit de cuvinte, este naratorul. Un lucru ce poate exemplifica asta este efectul "sticlei care visează". Când Hiroshi își investighează mașinile lui precise, uneori dă peste anomalii inexplicabile. El interpretează acest lucru prin ceva similar cu "sticla visează". Deși Hiroshi așteaptă trezirea mașinilor, noi, cititorii aflăm de visul său din această poveste.

Și ea, fereastra, plutește între realitate și vis. La început presupunem că fereastra observă realitatea dar din senin apare și trecutul. Scenele cu care casa s-a

confruntat, cum ar fi de exemplu, oameni care râd în apă sau cadavrul copilului de pe malul mării. Aceste lucruri apar și dispar în mod viu. Pentru fereastra acest trecut este ca un vis.

Folosind așa numitul realism magic, Yuki Shimizu, autoarea acestei povești, descrie detaliat lumea ambiguă dintre "real" și "ireal". Ea propune simțul tactil al pielii în această descriere, și încearcă astfel să aducă lumea poveștilor ceva mai aproape de *corpul* cititorilor.

Poate că aici, cel mai impresionant exemplu ar fi scena legată de ochi atunci când îngrijitoarea are o operație la globul ocular. Și ei i se pare că după operație noul cristalin artificial *visează și „vede” altfel*, exact ca și fereastra. Cu o asemenea reprezentare sensibilă a ochilor, această poveste ajunge, *la propriu*, un roman vizionar.

Într-o ultimă secvență, o rememorare din trecut redă o amintire a ferestrei în care Hiroshi, pe când era copil, se întâlnește cu un bărbat și ceva înfricoșător s-a întâmplat. Și atmosfera sinistră se suprapune peste premoniția unui iminent pericol din prezent. Totuși, gustul rezidual ce-ți rămâne citind este unul mistic, plin de efecte misterioase. Este acesta un vis sau realitate? După ce citim povestea, rămânem parcă împresurați de șoapte ciudate.

Yuki Shimizu s-a născut în 1984 și a activat ca fotografă înainte să devină scriitoare. Ea a făcut multe lucrări

despre istoria indigenilor și memoria lor, iar „Un deget topit” rezonează cu creativitatea fotografiei ei. Ea realizează o lucrare la încrucișarea celor două lumi: cea a fotografiei și cea a literaturii.

清水裕貴

Shimizu Yuki

ひとり

夜の
水の

ここは

新潮社